Kasr-ı Arifan

ISSN 1307-7902

Kasr-ı Hinduvân'dan Kasr-ı Ârifân'a...

Çanakkale'yi Geçilmez Yapan Ruh
CİHAD RÛHU

- Bizim Asrın Bedir Savaşı
- Her ölen Şehid Olur mu?
- Günahlar ve Sonuçları

Ölülerin Tasarrufu Dirilerinkinden daha Güçlüdür

Ahmet Mahmut Ünlü
(Cübbeli Ahmet Hoca)

Kasr-ı Ârifân Dergisi - Yıl: 1 - Sayı: 6 - Mart 2008 - Fiyatı: 5 YTL. (KDV Dahil) - www.arifandergisi.com - ISSN: 1307-7902

Editörden

Mevlâ Teâlâ hazretlerine sonsuz hamd-ü senâlar, Peygamber Efendimiz Aleyhissalâtü Vesselâm'a, Onun Âl ve Ashâbına sayısız salât ve selâm olsun.

Müslüman Türk Milleti'nin bin yıllık geçmişinde, tarihin şanla şerefle söz ettiği nice zaferler, ihtişamlı direnişler, mûcizevî kahramanlıklar vardır. Şöyle zahmet edip duvarınızdaki takvime bakarsanız; pek çok yaprağında kazandığımız zaferlerin ve düşman işgalinden kurtardığımız toprakların tarihe düşülen kayıtlarını görürsünüz.

Ve işte son olarak da; her karış toprağı kanla sulanan, kıran kırana savaşların yapıldığı, annelerin yavrularını "vatana kurban olsun" niyetiyle başlarına kına yakarak gönderdiği Çanakkale Zaferi... Müslüman Türk Milleti'nin îmânından gelen güçle kazandığı, düşmanına dahi parmak ısırtan bir destan olarak tarihe geçen şanlı bir zafer...

İslâm'ın asil ve şerefli sancağını yere düşürmemek için, eli silah tutan bütün vatan evlatları bu savaşta cepheye koştu. Dinini, vatanını ve mukaddesâtını korumak için canlarını seve seve fedâ eden bu şanlı ecdat, zamanın en güçlü ve donanımlı ordularına Çanakkale Boğazı'nı mezar etti.

Kıymetli Arifan okurları!

İşte bu sayımızda, "Çanakkale Harbi"nin tarihî, stratejik ve sosyolojik olarak arka plânını göreceğiz. Çanakkale'yi destanlaştıran ve geçilmez yapan rûhun hangi ruh olduğunu idrak edeceğiz. Bizi, biz yapan değerler manzûmesinin temelini oluşturan ve Müslüman Türk Milleti'nin en zor şartlarda bile, îmânından gelen kuvvetle ne mûcizevî kahramanlıklar gösterdiğini hatırlayıp yâd edeceğiz.

Çanakkale rûhunu; gerek savaşta yaşanan hârikulâde olaylarda, gerekse o gün yazılan duygu dolu mektuplarda görmek mümkün. İşte bir şehid annesinin cephedeki oğluna, henüz şehid olmadan önce gönderdiği mektuptan bir bölüm...

Zafer için her cengine yedi hatim adadım,
Allah için ocağımda sensin kolum kanadım.
Yaradanım sana nasip ederse şehâdet,
Odur kulluk Hakk'a vatan millet için ne devlet.
İmam dedi, oralarda anlı şanlı cenk olmuş,
Düşmanların siperleri baştanbaşa leş dolmuş.
Derelerden, tepelerden seller gibi kan akmış,
Korkak düşman geri kaçmış, toplarını bırakmış.
Sen o kanlı derelerden topladığın sümbülü,
Yolla taksın yavukluna, ziynet bulsun kâhkülü.
Eğer "köyde ölen kalan var mı?" diye sorarsan,
Konu- komşu eşi dostu hatırlayıp anarsan,
Muhtargilin Ahmet şehid olmuş, haber geldi dün
Şenlik oldu, mevlid oldu, düğün oldu bütün gün.
Köy giyindi kuşandı, hep namazgâha gittiler,
O şehîdin Rahmetullah duâsını ettiler.
Yeri belli olsun diye mezarını kazdılar,
Bir taş dikip Ahmet şehîd oldu yazdılar.
Kurban kesip hatm-i şerif indirildi hep ona,
Gönderildi onun gökte yatan şanlı rûhuna.

Yani "Yavrum! Sen de şehid olursan, feryad edip ağlamam, yüreğimi dağlayıp karalar bağlamam" demek istiyor. Cephedeki oğlunu şehâdete teşvik edip moral takviyesi yapan bu kahraman anne, mektubunda şehid olan Ahmed'in nişanlısından da bahsediyor:

O güzel kız yeşil örtü örtmüş idi başına
Bir kurumla oturmuştu köyün dibek taşına
Sürme çekmiş, kına ile süslemişti elini
Olmuş idi telli duvaklı nurlu şehit gelini

Peki düğün hayâliyle cephedeki nişanlısının yolunu beklerken, Ahmed'in şehid olduğu haberini alan bu genç kız, acaba ne dedi?

Dedi; "Ahmet beni artık ahirette beklesin
Ben onunum, utanmasın beni Hak'tan istesin
Kaderim bu, şehit olmuş benim şanlı yiğidim
Kız kalırım varmam ere, ben de canlı şehidim!"

İşte Çanakkale'de destan yazan yiğitleri yetiştiren ayağı öpülesi anneler, edep ve hayâ timsâli anne adayı hanım kızlar...

Annelerin toplumlar üzerinde çok büyük tesiri vardır. Bu ümmeti yetiştirenler annelerdir. Ümmet "üm" kökünden gelir. Arapçada "üm" anne demektir. Şayet "üm" yani anneler bu îmân ve şuurla yetiştirilirse, o zaman "ümmet" bu rûha ve bilince sahip olacaktır.

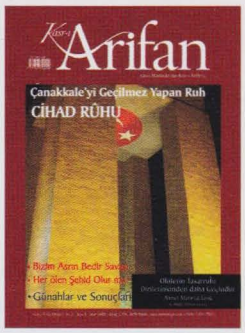
Bu vesileyle, her tarafı şehid kanıyla sulanmış olan bu cennet vatanımızdan yedi düveli kovan şanlı ecdâdımızı, rahmet ve minnetle anıyorum.

Bir dahaki sayıda buluşmak ümidiyle Allah'a emanet olun...

M. Özşimşekler
mustafaozsimsekler@arifandergisi.com

İÇİNDEKİLER

Mart - 2008
Sayı: 6
Yıl: 1
ISSN NO: 1307-7902

İmtiyaz Sahibi ve Sorumlu
Yazı İşleri Müdürü
Bekir ÇALI

Genel Yayın Yönetmeni
Mustafa ÖZŞİMŞEKLER

Pazarlama - Dağıtım
Nusret TEZCAN

Grafik Uygulama
Selçuk ESER

Haber - Araştırma
Rabbani DÜZ

Reklam
Hakan SELÇUK

Abone Sorumlusu
Fatih CAN

Yurtiçi Abonelik Bedeli (yıllık)
50.- YTL.

Yurdışı Abonelik Bedeli (yıllık)
60 Euro / 85 $

Abonelik için Banka Hesap No
Kuveyt Türk (Bahçelievler Şubesi) 734218-2 No. Hes.
Albaraka Türk (Bağcılar Şubesi) 465001-1 No. Hes.
Türkiye Finans (Bağcılar Şubesi) 532105-1 No. Hes.
Türkiye Finans (Bağcılar Şubesi) 532105-101 ($) No. Hes.
Iban No:TR08 0020 6000 6000 5321 0501 01
Türkiye Finans (Bağcılar Şubesi) 532105-102 (Euro) No. Hes.
Iban No: TR78 0020 6000 6000 5321 0501 02

Posta Çeki
Posta Çeki 5496163 Bekir ÇALI

Adres
Fevzi Çakmak Mahallesi Dağyolu Caddesi
2/1 Sokak Yılmazer İş Merkezi No: 1/5
Bağcılar / İSTANBUL
Telefon: 0212 634 01 71
Faks: 0212 634 01 90
www.arifandergisi.com
bilgi@arifandergisi.com

Yayın Türü
Yerel, Süreli, Aylık

Basım Yeri
MİLSAN
Cemal Ulusoy Cd. No: 38/A
Bahçelievler / İSTANBUL
Tel: 0212 471 71 50

* Dergimizde yayınlanan yazı, reklamların sorumluluğu yazarına ve reklam verenine aittir.

Ölülerin Tasarrufu Dirilerinkinden Daha Güçlüdür
Ahmet Mahmut ÜNLÜ (Cübbeli Ahmet Hoca)
04

Günahlar ve Sonuçları
Mehmet TALÜ
08

Her Öldürülen Şehid Olur mu?
Ali Ulvi UZUNLAR
12

Çanakkale Zaferi ve Şehâdet
Mustafa ÖZŞİMŞEKLER
16

İslâm Hukûkuna Göre "LEASING"
Fatih KALENDER
20
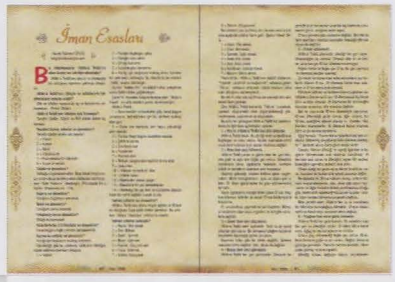

Bizim Asrın Bedir Savaşı
Çanakkale Destanı
Ömer DÖNGELOĞLU
24

Röportaj: Ekrem ŞAMA
Arifan Araştırma
28

İman Esasları
Ahmet Mahmut ÜNLÜ (Cübbeli Ahmet Hoca)
34

Mevlânâ'dan Esintiler
Murat SOYDAN
37

İmânın Tadı
Yakup YAZICI
40

Çan + Akkale= Çanakkale
Ali EREN
48

Yalnız Gerçekleşen Olay; "Ölüm!"
Hamdi KALYONCU
52

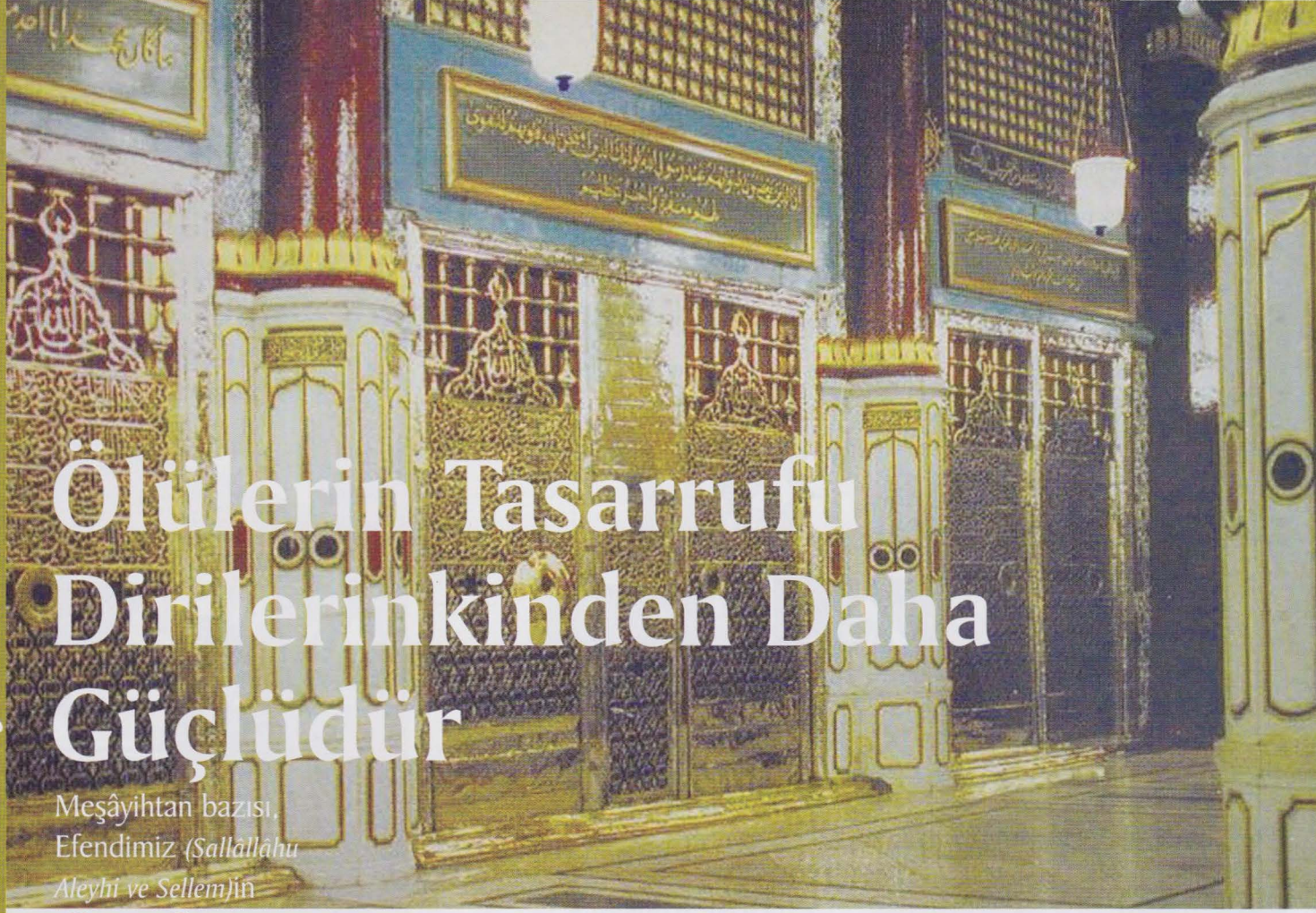

Çocuklarla İletişim
Şerife TORTOP
54

Vücut için gerekli olan Mineraller ve Elementler
Yunus ERSİN
60

Ölülerin Tasarrufu Dirilerinkinden Daha Güçlüdür

Meşâyihtan bazısı, Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in rûh-u şerîfini güneşe benzetmiştir. Nitekim güneşin kendisi gökte olup ışınları yerde olduğu gibi, Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in rûhu da A'lâyi illiyyîn'de olduğu halde, kabr-i şerîfinden ayrılmayarak, kabri başında kendisine selâm verenlere cevap vermektedir. Nitekim; Ebû Hüreyre *(Radıyallâhu anh)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerîfte Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur: **"Herkim bana selâm verirse, mutlaka Allâh-ü Teâlâ rûhumu bana iâde eder de, onun selâmını iâde ederim.**

Ahmet Mahmut ÜNLÜ
bilgi@arifandergisi.com

Herkes ne bâtıl inançlarla ve ne fuzûlî amellerle uğraşırken bizleri Ehl-i Sünnet ve'l-Cemâat inancını anlayıp anlatmakla meşgul eden Allâh-ü Teâlâ'ya, saltanatının celâline yakışır şekilde hamd-ü senâlardan sonra, Ehl-i Sünnet ve'l-Cemâat'in imamı olan Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*'e ve ilk mensupları olan âl-i ashâbına, bize şefaatlerini celb edecek şekilde salât-ü selâmların ardından bu ayki yazımızı geçen yazılarımızla irtibatlayacak olursak; dirilerle tevessül câiz olduğu gibi ölülerle de tevessülün meşrûiyetini ispat sadedinde yönelttiğimiz soruların üçüncüsü; dirilerin de ölülerden faydalanıp faydalanamayacağı hususuydu ki, bir önceki yazımızda dirilerin ölülerden faydalandığına dair bazı güçlü deliller zikrettik. Bunlara diğer bazı delilleri ilave edecek olursak; Abdullah ibn-i Abbâs *(Radıyallâhu anhumâ)* dan rivayet edilen bir hadîs-i şerîfte Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmaktadır: **"Herkim dünyada tanıdığı mümin kardeşinin kabrine uğrar da, ona selam verirse, mutlaka o onu tanır ve selamını iâde eder"**[1]

İmâm-ı Süyûtî *(Rahimehullâh)*'ın beyanına göre; hadîs-i şerîfler ve eserler, zâir (kabir ziyaretçisin)'in bu ziyaretini, mezûrun (ziyaret edilen şahsın) bildiğine, sözünü işittiğine, onunla ünsiyet ettiğine ve onun selâmını aldığına delâlet etmektedirler. Bu hükümler, şehitler ve diğerleri hakkında umûmidir ve bu hususta bir vakit de mevzûbahis değildir. En doğru görüş budur. Zira Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*, ümmetine, işiten ve anlayan muhataplarına selâm vermeyi meşrû etmiştir.

Hakikat erbâbı buyurmuştur ki;

ölünün ruhunun, ayrıldığı bedeniyle o denli irtibâtı vardır ki, kendisi refîk-i a'lâ (en yüksek melek cemaatleri arasın) da olup, makamı İlliyyîn'de iken bile, kabrinde namaz kılabilir ve selâm verenlere cevap verebilir. Bu iki iş arasında hiçbir zıddiyet yoktur, zira ruhların hâli bedenlerin haline benzemez. Bunu anlamamak, ancak gâibi şahide kıyas ederek (görülmeyeni görülene benzeterek) ruhun da, cisimlerde bilindiği üzere bir anda iki mekânda bulunamayacağını sanmaktan kaynaklanmaktadır.

Meşâyihtan bazısı, Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in rûh-u şerîfini güneşe benzetmiştir. Nitekim güneşin kendisi gökte olup ışınları yerde olduğu gibi, Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in rûhu da A'lâyi illiyyîn'de olduğu halde, kabr-i şerîfinden ayrılmayarak, kabri başında kendisine selâm verenlere cevap vermektedir. Nitekim; Ebû Hüreyre *(Radıyallâhu anh)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerîfte Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur: **"Herkim bana selâm verirse, mutlaka Allâh-ü Teâlâ rûhumu bana iâde eder de, onun selâmını iâde ederim."**[2]

Bu hadîs-i şerîften anlaşılacağı üzere; Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* e âlem-i berzâh (dünya ile âhiret arasında köprü olan kabir hayatın)da devamlı diridir. Zira gece veya gündüz saatlerinin her bir ânında âlemler içerisinde Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*e selâm okuyan bir kişinin bulunmaması mümkün değildir.

Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in: "Allâh bana rûhumu iâde eder." sözü, "Allâh-ü Teâlâ, işitmek, konuşmak ve anlamak gibi hâsselerimi (duyularımı) âlem-i berzahta benden almaz" demektir. Dolayısıyla, külîî olan Rûh-i Muhammedî Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in bir bütün olan rûhu şerîfinin his ve şuuru hiçbir zaman asla kaybolmaz. Çünkü o, bütün âlemlerin rûhu ve her zerreye sirâyet eden sırrı olduğundan, onun, âlemlerde olup bitenden gaybeti (habersizliği ve gafleti) söz konusu değildir.

Demek ki, Allâh-ü Teâlâ'nın hikmeti, insan hayatının diğer canlıların hayatından farklı olarak bir takım ikramlara mazhar olmasını gerektirdiği gibi, ölümünün ardından da insan türünün diğer hayvanlardan farklı bir takım özelliklere sahip olmasını iktiza etmiştir. Bu nedenle insana, dünyadan ayrılmasının ardından, dünyevî ve uhrevî iki hayatının arasında bir berzah hayatı vermiştir ki, işte o hayat sayesinde o, yaptığı amelinin karşılığının öncüsü olarak sevap veya azaptan hak ettiklerini tadar, yine o hayat sayesindedir ki, ziyaretçisini tanır ve selâmını alır, hatta geçen yazımızda belirttiğimiz üzere yakınlarına duâcı olur. Zaten bu nedenle ölüye diri gibi selâm verilebilmektedir. Nitekim Âişe *(Radıyallâhu anhâ)* validemiz bir keresinde Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*e: "Kabirlere nasıl selâm vereyim? diye sorduğunda, Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*: **"Sen, 'Bu diyârın mü'min ve Müslüman olan ehline selâm olsun! Allâh-ü Teâlâ bizden önce geçenlere de, geri kalanlara da rahmet etsin, şüphesiz biz de inşâallâh size kavuşacağız' de"** buyurmuştur[3]. Bu hadîs-i şerîften de anlaşıldığı üzere; ölülere de diriler gibi, "Esselâmü aleyküm" diye selâm verilebilir.

Selâma cevap vermenin bir duâ mâhiyeti taşıdığında şüphe yoktur, çünkü o, korkulardan emniyet talep etmekten ibaret olduğuna göre, meyyitin selâmı iâde etmesi, ziyaretçisine dua etmesi de

Hakikat erbâbı buyurmuştur ki; ölünün rûhunun, ayrıldığı bedeniyle o denli irtibâtı vardır ki, kendisi refîk-i a'lâ (en yüksek melek cemaatleri arasın)da olup, makâmı İlliyyîn'de iken bile, kabrinde namaz kılabilir ve selâm verenlere cevap verebilir.

mektir. Kişinin ölüden bu yolla dua istemesi ile, ona: "Bana şu hususta dua et" diyerek dua talep etmesi arasında bir fark düşünülebilir mi? Hele bir de, o ölü için istiğfarda bulunarak, rûhuna Kur'ân-ı Kerîm okuyarak ve onun adına sadaka vererek, kendisine sadece bir selâm vermekten çok daha fayda veren ve karşılık vermesini daha ziyade gerektiren şeyler takdim etmesinin ardından bunu yapmışsa, elbette onun duâsını almakta daha ümitvâr olur. Zaten ziyaretçi ile ölü arasında selâm ve iâdesi ile başlayan ilgi ve alâkanın birden kesilmesi anlaşılır bir şey değildir. Özellikle peygamberler, şehitler, veliler ve salihler gibi, dirilere duâları sabit olan ruhça kuvvetli ve nefis bakımından çok arınmış bulunan kimselerin, kendilerini ziyarete gelip güçleri seviyesinde hediyelerde bulunan âciz ve muhtaç kimselerin duâ ve isteklerini gözardı etmeleri hiç düşünülebilir mi?

"Tevessül" ve "İstiğâse"yi reddedenlerin önderi olan ve bir çok yanlış fikre sahip olan İbn-i Kayyim bile bu konuyu mütevâtir olarak değerlendirmiştir. Nitekim onun **"er-Rûh"** isimli eserindeki beyanı şöyledir: "Bedenlerinin ölümünden sonra ruhların, bedenleriyle irtibât halindeyken yapamadıkları şeylere güç yetirebildikleri konusu, insanların birçoğunun görüşlerinin birleştiği hususlardandır, özellikle bir-iki kişinin ve bazı azınlıkların, kalabalık orduları bozguna uğrattığı çok görülmüştür. Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*'in, Ebû Bekir ve Ömer *(Radıyallâhu anhumâ)* ile birlikte geldikleri ve onların kutsal ruhlarının şirk ve zulüm ordularını bozguna uğrattığı çok kere rüyalara girmiş, görenler uyandıklarında, güçsüz ve az olan İslâm ordusunun, sayıca ve silahça çoğunluğa sahip olan küfür ordusunu bozguna uğrattığını görmüşlerdir.[4]"

Bu sorunun cevabını, tarihî bir gerçeği açıklayarak sona erdirelim. İmam İbn-i Esîr *(Rahimehullâh)* ın, **"el-Kâmil"** isimli eserindeki beyanına göre; Târık ibn-i Ziyâd *(Rahimehullâh)* deniz yoluyla Endülüs'ün fethine çıktığında kendisine bir geçkinlik ârız olmuş, o sırada Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*'i, onunla birlikte kılıçlarını kuşanmış ve yaylarını takınmış halde muhâcirleri ve ensârı görmüş, Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* ona: "Ey Târık! Vazifene yönel" diye destur vermiş, ayrıca ona Müslümanlara yumuşak davranmasını ve ahde vefa göstermesini emir buyurmuş. Derken Târık, Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*'in ve ashâbının, onun önünde Endülüs'e girdiklerini görmüş ve böylece sevinçle uyanarak bunu ordusuna haber vermiştir. İşte bu, onun ruhunun kuvvetlenmesine

Târık ibn-i Ziyâd *(Rahimehullâh)* deniz yoluyla Endülüs'ün fethine çıktığında kendisine bir geçkinlik ârız olmuş, o sırada Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*'i, onunla birlikte kılıçlarını kuşanmış ve yaylarını takınmış halde muhâcirleri ve ensârı görmüş, Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* ona: "Ey Târık! Vazifene yönel" diye destur vermiş, ayrıca ona Müslümanlara yumuşak davranmasını ve ahde vefa göstermesini emir buyurmuş. Derken Târık, Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*'in ve ashâbının, onun önünde Endülüs'e girdiklerini görmüş ve böylece sevinçle uyanarak bunu ordusuna haber vermiştir. İşte bu, onun ruhunun kuvvetlenmesine sebep olmuş, bu bereketle o, zafere erişeceğinde hiç şüpheye düşmemiştir. Târık ibn-i Ziyâd *(Rahimehullâh)*ın gemileri neye dayanarak yaktığı şimdi daha iyi anlaşıldı sanırım!

sebep olmuş, bu bereketle o, zafere erişeceğinde hiç şüpheye düşmemiştir.[5] Târık ibn-i Ziyâd *(Rahimehullâh)*ın gemileri neye dayanarak yaktığı şimdi daha iyi anlaşıldı sanırım!

Görüldüğü üzere tevessülü inkâr edenlerin imamı olan İbn-i Kayyim'in bu konudaki görüşleri bu şekildedir. Ama imamlarının görüşünü bile şirk diye itham eden bir cemâatin kaynağı, elbetteki âyet ve hadîsler, delil ve içtihatlar olmayıp, nefis ve şeytan gibi iç ve dış düşmanların da tahrikiyle, Müslüman görünen İslâm düşmanı bir takım ajanların uydurduğu bâtıl görüşlere uymaktan başka bir şey olamaz.

Allâh-ü Teâlâ dilediği kâfirleri alçaltıp azaba uğratmak ve müminlere öğüt yapmak için diriltirken, O'nun dostlarını birtakım ikramlara mazhar kılmak için diriltmesi nasıl yadırganabilir? Nitekim İbn-i Ömer *(Radıyallâhu anhumâ)* şöyle anlatmıştır: Bir kere ben Bedir'in kenarlarında dolaşırken boynunda zincirleri olan bir adam bir anda bir çukurdan fırlayarak bana: "Ey Allâh'ın kulu! Bana su ver" diye iki kere seslendi. Sonra elinde kamçı olan siyah bir adam aynı çukurdan çıkarak "Ey Allâh'ın kulu! Ona su verme. Çünkü o kâfirdir" diye bana seslendi. Daha sonra ona bir kamçı vurarak çukuruna geri döndürdü. Bunun üzerine ben koşarak Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*'e gidip bu durumu bildirdiğimde O bana: "Sen onu gördün ha!" diye sordu. Ben: "Evet" deyince: "O, Allâh'ın düşmanı Ebû Cehil ibn-i Hişâm'dır. İşte onun kıyâmete kadar azabı böylecedir" buyurdu[6]. Bu sahih rivayetten anlaşıldığı üzere Ebû Cehil bile dirilip alenen gözükerek yardım istiyebiliyorken, Ebû Bekir gibi bir zat kendisinden yardım isteyenlere nasıl yardım edemez?! Oysa İmâm-ı Dücevî *(Rahimehullâh)*ın naklettiği gibi; tevessülü inkâr edenlerin imamlarından olan, hatta onlar nezdinde ikinin ikincisi veya üçün üçüncüsü sayılan İbn-i Kayyım, er-Rûh isimli kitabında: "Ebû Bekr *(Radıyallâhu anh)*'ın ruhu gibi büyük ruhlar tek başına bütün bir orduyu bozguna uğratırlar" demiştir[7]. Bu konuda sayısız delil mevcutken konuyu toparlama açısından bu kadarla iktifâ ettik. Artık tüm okurlarımız ölülerin dirilere yardım edebileceği gerçeğini anladılarsa, tevessül ve istiğâsenin meşrûiyeti konusunu daha iyi anlayacaklar demektir. İnşâallâh bir sonraki yazımızda dördüncü suâl olan "Peygamberlerin ve velîlerin Allâh katındaki mertebeleri, ölümlerinin ardından biter mi?" sorusuna cevap arayacağız ve böylece tevessül konusunu toparladıktan sonra, mahrumların reddettiği diğer konuları, vaad ettiğimiz sıra üzere cevaplamaya çalışacağız.

Bu yazılarımızı itikat ile takip eden siz okurlarıma ve bu inançta olan erkek-kadın tüm inananlara yapacağım en büyük dua; dara düştüğümüz anlarda, özellikle sekerât-ı mevtte, arasât-ı kıyâmette ve cennete girmeden önce göreceğimiz tüm bâdirelerde, Allâh-ü Teâlâ'nın, peygamberlerini ve velîlerini bizlerin kurtuluşuna vesîle kılmasıdır. Âmin! Münkirin nasibi hirmân (inkarcının nasibi mahrûmiyet) olduğuna göre ey Rabbimiz! Seni şâhid ederiz ki, biz Senin dostlarının dirilerinin de, ölülerinin de şefâat ve yardımlarına inanan müminleriz ve insanların itikatlarının bozulmaya yüz tuttuğu şu fitne zamanda, bu imanımızı Sana emânet ederiz. Şüphesiz ki Sen emânetleri zâyi etmezsin.

DİPNOTLAR

1 - (İbn-i Abdi'l-Ber, et-Temhîd, İbni Kesîr, et-Tefsîr, 3/439;Münâvî, Feyzu'l-Kadîr, 5/487; Hatîb, İbni Asâkir, Ali el-Müttakî, Kenzü'l-ummâl, no:42556, 15/646)

2 - (Ebû Dâvud, Menâsik: 96, no: 2041, 1/622)

3 - (Müslim, Cenâiz: 35, 103, 2/363, no: 974; Tirmizî, Cenâiz, 59, no: 1053, 3/369; İbn-i Mâce, Cenâiz, 36, no: 1546, 1/493)

4 - (İbn-i Kayyim, er-Rûh, sh: 237)

5 - (İbnü'l-Esîr, el-Kâmil fi't-târîh, 4/268)

6 - (Taberânî, el-Mu'cemu'l-evsat, no:2556, 7/287; İbni Ebi'd-Dünyâ, Kitâbu'l-kubûr, sh:74; Heysemî, Mecma'u'z-zevâid, 3/57; Süyûtî, Şerhu's-sudûr, sh:164; İbn-i Receb, Ehvâlü'l-kubûr, sh:142; Kastalânî, el-Mevâhib, 1/191; Şerhu'z-Zerkânî ale'l-Mevâhib, 2/316; Muhammed Âbid es-Sindî, et-Tevessül, sh:60-61)

7 - (Dücevî, el-Makalât, 1/566)

İnsanoğlunun hayatı, diğer canlıların hayatına nisbetle farklı bir takım ikramlara mazhar olduğu gibi, öldükten sonraki hayatında da, diğer mahlûkattan farklı bir takım özelliklere sahip olmuştur. Bu nedenle insanoğluna vefat ettikten sonra, dünyevî ve uhrevî iki hayatının arasında bir "berzah hayatı" verilmiştir. Kişi o hayat sayesinde, amelinin karşılığının öncüsü olarak sevap veya azaptan hak ettiklerini tadar, yine o hayat sayesinde ziyaretçisini tanır ve selâmını alır, hatta yakınlarına duâcı olur. Zaten bu nedenle ölüye, diri gibi selâm verilebilmektedir.

Günahlar ve Sonuçları

Her bir günahın içinde küfre gidecek bir yol vardır. Günah; istiğfar ile hemen yok edilmezse, kalbi kötülüğe sürükler ve Allâh-ü Teâla'nın itaatinden çıkmış bir kalp hâline getirir.

Mehmet TALU
bilgi@arifandergisi.com

Soru: Günah ne demektir, günah ve isyanın sonuçları nelerdir?

Cevab:

Bismillâhirrahmânirrahim.

Allâh-ü Teâlâ'nın yasakladığı bir işi yapmaya günah denmektedir. Allâh-ü Teâlâ'yı tanımaya, kulluğa engel olan, Allâh-ü Teâlâ ile kulun arasına perde olan herşey günahtır. Günahlar, **kebâir** yani büyük ve **sagâir** yani küçük olmak üzere iki türlüdür. Genelde Kur'an-ı Kerim veya Sünnetle yasak olduğu belirtilen ve cezasından söz edilen suçlara büyük günah denmiştir. Allâh-ü Teâlâ'yı tanımaya engel olan ve yapılması hâlinde şer'î ceza gerektiren veya Allâh-ü Teâlâ 'nın cehennem azâbıyla tehdit ettiği günâhlar kebâirdir. Dünyada cezayı, ahirette de azâbı gerektirmeyen küçük suçlar da sagâirdir. Ancak buradaki büyüklük, kendinden küçük olanına yol açma anlamında değildir. Bir günahın büyük veya küçük diye anılması, kul açısından küçüğüne karşı gevşeklik hakkı doğurmamaktadır. Kimi durumlarda küçük günahlarda ısrar etmek de büyük bir günah olarak görülmüştür. Yani devamlı işlendiğinde küçük günâh, küçük olmaktan çıkar. Nitekim Abdullah b. Abbas *(radıyllâhü anhümâ)*'dan rivâyete göre Peygamber Efendimiz *(Sallallâhü Aleyhi Vesellem)*:

"Israr etmekle beraber küçük günah kalmaz, yani küçük günahlar ısrarla işlenmeye devam edilirse, onlar da büyük günah olur. Tevbe ve istiğfar etmekle de büyük günah kalmaz, yani affedilir." buyurdu.[1]

Küçük de olsa günahlarda ısrar etmek, hakkın aynası olmak için yaratılan, iman yeri olan kalbi karartır. Günah kalbe işleyip onu karartarak iman nurunu ora-

dan çıkarıncaya kadar katılaştırır. Her bir günahın içinde küfre gidecek bir yol vardır. Günah istiğfar tövbe ile hemen yok edilmezse, kalbi kötülüğe sürükler ve Allâh-ü Teâlâ'nın itaatinden çıkmış bir kalp haline getirir. Bu bakımdan: "Günâhın küçüklüğüne-büyüklüğüne bakma, kime karşı suç işlediğine bak!"

Nevvas b. Sem'an el-Ensarî *(radıyllâhü anh)* diyor ki: Peygamber Efendimiz *(Sallallâhü Aleyhi Vesellem)*'e, iyilik ve günah hakkında sordum. Şöyle buyurdular:

"İyilik, ahlâk güzelliğidir. Günah ise, kalbinde gıcık yapan, içini rahatsız eden ve insanların muttali, yani haberdar olmasından hoşlanmadığın, istemediğin şeydir."[2]

Vâbisa b. Ma'bed el-Esdî (r.a.) ya, Resûlullah *(Sallallâhü Aleyhi Vesellem)*: "Birr, yani iyilik ve ism, yani günahı sormaya geldin, değil mi? buyurdu. Vâbisa: "Evet" dedi. Bunun üzerine Resûlullah *(Sallallâhü Aleyhi Vesellem)* parmaklarını bir araya getirdi, onunla göğsüne vurdu ve üç kere: "Ey Vâbisa! Nefsine danış, kalbine danış, buyurdu. Devamla da: Birr, (iyilik) Nefsin sükûnet bulduğu, yatıştığı ve kalbin mutmain olduğu şeydir. İsm, (günah) ise müftî olan insanlar sana fetva verseler bile, nefsinde gıcıklık yapan ve kalbinde tereddüt meydana getiren şeydir." buyurdu.[3]

Evet, Peygamber Efendimiz *(Sallallâhü Aleyhi Vesellem)*'in, iyilik ve günahı tefsir edişindeki şümûle dikkat etmek gerekir.

Ebu Hureyre *(radıyllâhü anh)*'den rivayete göre, Peygamber Efendimiz şöyle buyurdu:

- Yedi helâk ediciden sakının!

- Onlar nelerdir, Ya Resûlullah!

- Allâh'a şirk koşmak, sihir, Allâh-ü Teâlâ'nın öldürülmesini haram kıldığı bir canı haksız yere, şer'i bir hüküm olmaksızın öldürmek, fâiz yemek, yetim malı yemek, cihaddan kaçmak ve her şeyden habersiz namuslu mü'min bir kadına zina iftirasında bulunmak."[4]

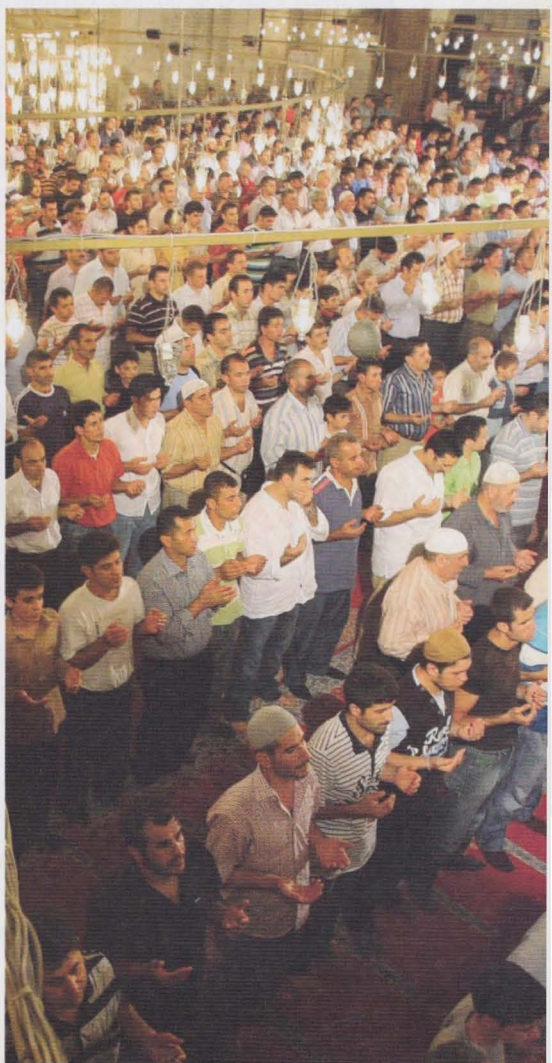
Kısacası: Her bir haram insanı helâka götürür ve ahiretini zararla sonuçlandırır. Şirk, sihir, cana kıymak, fâiz ve yetim malı yemek, cihaddan kaçmak bu günahların en başında gelenleridir. Kurallara uyulduğu müddetçe insanlar felâha ulaşabilir. İnsana zarar veren her şeyden uzak durmak gerekir. Bu yedi maddede sayılanlardan, zarar vermeleri ve helâka sürüklemeleri sebebiyle sakınılmak emredildiği gibi, zarar verme özelliği olan her şeyden kaçınmak gerekir. Sünnetin bir hayat sistemi olduğunu unutmamak gerekir.

Özellikle büyük olarak zikredilen günahların bir toplumda yaygınlaşması, o toplumda İslam'ın etki kaybına uğradığını gösterir. En az, farzların yerine getirilmesi kadar haramlardan kaçınılması da Müslümanlık göstergesidir. **Hatta haramlardan kaçınmak, farzları yapmaktan daha önemli olup, farzları yapmaktan önce gelir.** Önce haramlardan arınmak, haramlardan arınmış bir bünyede farzları eda etmek istenmektedir. Çünkü önce kalp günâhlardan temizlenir, sonra farzları yapmakla süslenir. Günâhlar ve haramlar dînî duyguyu helâk eder, zehirler. Ancak bu zehir, görünürde bal gibidir tatlı gelebilir fakat insanın manevî duygularını öldürür.

Bir toplumda haramların işlenmesine karşı bir nevi otokontrol demek olan nehy-i anil-münkerin icrâ edilmemesi, duaların kabul edilmemesinden, âfetlerin çoğalmasına kadar bir yığın musibeti beraberinde getiren bir suç olarak gösterilmiştir. Huzeyfe b. Yeman *(radıyllâhü anh)*'dan rivayete göre Hz. Peygamber *(Sallallâhü Aleyhi Vesellem)* Efendimiz:

"Canımı, gücü ve kudretiyle elinde tutan Allâh'a yemin ederim ki, ya iyilikleri emreder ve kötülüklerden nehyedersiniz, ya da Allâh kendi katından yakın zamanda üzerinize bir azab gönderir. Sonra Allâh'a yalvarıp duâ edersiniz ama, duânız kabul edilmez."[5] buyurdu.

Allâh-ü Teâlâ'nın yasaklarından bir yasağın alenî bir şekilde işlenmesi, oldukça ağır bir erime ve çürüme işaretidir. Haramlara cür'etin artması ve alenîleşmesi, iman zâfiyetinin derinleştiğine delâlettir. Bu nedenle büyük günahları işleyenlere ve küçük günahlarda sürekllilik gösterenlere fâsık denmiştir. Müslüman şahsiyet olarak, **her günahı kaçınılması gereken bir veba olarak görmek duru-**

mundayız. Özellikle medya yoluyla teşhir edilen, kimi zamanlarda da teşvik edilen haramlara karşı Müslümanların Allâh-ü Teâlâ'nın ve Peygamber Efendimizin ikazlarını hatırlatmaları, gerekiyorsa sivil toplum örgütleri yoluyla kötü gidişata, haramların yaygınlaşmasına set olmaları imanlarının gereğidir. Bunu yaparken eliyle gücü yetenin eliyle, diliyle gücü yetenin diliyle, hiçbir şeye gücü yetmeyenin de en azından kalbiyle tepki göstermesini bilmesi gerekmektedir.

Ebû Said el-Hudri *(radıyllâhü anh)*'den rivayete göre Peygamber Efendimiz: **"Sizden her kim bir münker, (Kötülük, çirkin, dine aykırı bir iş) örürse, onu eliyle, fiilen değiştirsin. Şayet eliyle değiştirmeye gücü yetmezse, diliyle ve kalemiyle değiştirsin, kötülesin. Diliyle değiştirmeye de gücü yetmezse, kalbiyle buğz etsin, düzeltme cihetine gitsin ki, bu imanın asgarîsi, en zayıf derecesidir."** buyurdu.[6]

Böyle bir görev fazîlet değildir. Bir îman görevidir. Sorumluluk taşımanın, cemâat ehli ve cennet tâlibi olmanın en tabii sonuçlarındandır. Müslümanların câmilerle ve minarelerle övünürken, câmilere komşu olmaya kadar varan yaygınlığı ile meyhâneleri ve diğer münkerât merkezlerini görmezden gelmeleri, mâkul bir gerekçeyle izah edilemez.

Haramlara karşı sessizliği, çağımızın bize aşıladığı bazı kavramlarla geçiştiremeyiz. Hak, hürriyet ve benzeri şehvetleri delirten parolalar, ilâhî azabtan kurtulmaya yeten deliller değildir. Haramların helallerden daha serbest ve daha cazip hale gelmesi, en iğrenç günahların bile hürriyet ve hak panoları ile gizlenmesi kabullenilemez. Eski ümmetlerin helak süreci olan bir sürece girmiş bulunuyoruz. Dini ve ahireti anlatma mevkiinde olanlar bile sessizliği tercih ederek, bu vahim gidişe dolaylı yolla da olsa destek olmaktadırlar. İslam toplumu bu olamaz. Allâh-ü Teâlâ'nın gazab ettiği ve en ağır azabı uygun gördüğü suçlar sağımızı solumuzu, elimizi ve beynimizi etkisi altına almışken biz, namazla ve hacla gönlümüzü oyalayamayız.

Her azan haram, iki hakikati dillendirmiş olur:

Birincisi: Allâh-ü Teâlâ'nın hükümlerinden bir hüküm unutulmuş veya görmezden gelinmiştir. Bu bir eksiklik, Müslümanlığımız adına üzüntü kaynağımızdır.

İkincisi: Her işlenen haram, Allâh-ü Teâlâ'nın azabına doğru ilerleyen bir insan demektir. Bu bir kayıptır. Ateşe karşı Müslümanların kendilerini, âile efrâdını ve mümin kardeşlerini düşünüp kollamaları, kardeş olmanın en tabii gereklerindendir. Haramlara karşı bilinçli ve tepkili bir mümin olmak istiyoruz. **Haramlardan ve harama sessiz kalma haramından Allâh-ü Teâlâ'ya sığınırız.**

Günah ve İsyanın Sonuçları:

* İlimden yoksun kalmak: Zira ilim, günahkâra verilmez.

* Rızkın kesilmesi: Günahkârın rızkı harama gider, Allâh-ü Teâlâ'nın bereket ve ihsanı kalkar.

* Kalp ve rûhun bozulması: Fıtrata uygun hâl bozulur, hissizlik, vicdansızlık, korkusuzlukla tövbeden uzaklaşır. İç dünya kararır, kalp paslanır, hayâ duygusu ve ahlâk kalkar.

* İnsanlardan uzaklaşma: Nefsi ve en yakınlarıyla, toplumla yabancılaşan günahkâr, yalnız kalmaya mahkûm olur.

* Her günah iz bırakır: Günahların sonucu vücud, akıl ve diğer organlarda bir kötülük doğurur. Her günah bir başka günaha yol açar.

* Her günah, İslâm dışı gelmiş geçmiş bütün çirkin ulusların mîrâsıdır. Mesela; kibirlenmek Firavun'un; eşcinsellik Lût kavminin mirasıdır.

* Günah ve isyan, Allâh-ü Teâlâ'nın azabının hak olmasına yol açar. Bela ve musibet gelir. Günahın geçmişe, şimdiye ve gelecek kuşaklara zararı dokunur.

* Günahkârlar, meleklerin tövbe ve istiğfarlarından, Peygamber Efendimizin şefaatinden mahrum kalırlar. Günahlar insanların îmânını zayıflatır.

Unutulmamalıdır ki her nîmet külfet karşılığıdır. Cennet ve Cemâlullâh'ı isteyenler nefse tatlı gelen günahlara girmemek için birtakım külfet ve zorluklara katlanmak ve Allâh-ü Teâlâ'ya sığınmak zorundadır. Müminler ihsan sırrı ile Rablerine, kendilerini görüyormuş gibi kulluk ederler. Sol omuzlarında günahlarını yazan bir meleğin olduğunun şuuru içinde hareket ederler. Güç yettiğince günahlardan sakınıldığında Allâh-ü Teâlâ küçük günahları affedecektir. Cenab-ı Hak buyuruyor ki:

"Eğer size yasaklanan büyük günahlardan kaçınırsanız, sizin küçük günahlarınızı örteriz ve sizi ağırlanacağınız bir yere sokarız."[7]

DİPNOTLAR

1 - Camiul-ulûm vel-Hikem, 1/179
2 - Müslim, Birr: 14, 15; Tirmizî, Zühd: 52; Darimî, Rikak: 73; Ahmed b. Hanbel, 4/182, 227, 228, 5/251, 252
3 - Darîmî, Buyu: 2.
4 - Buhârî, Vasaya:23; Müslim, İman:145
5 - Tirmizi, Fiten: 9, Ebû Davûd, Melâhim: 16, A. b. Hanbel, 5/388.
6 - Müslim, İman:78, Tirmizi, Fiten:11, Nesei, İman:17
7 - Nisâ sûresi:31

Her öldürülen şehid olur mu?

Şehitlik bir mü'min için dünya hayatında elde edilebilecek en şerefli, en saygıdeğer mertebedir. Allah bu mertebeyi herkese nasip etmez, mü'minlerden çok seçkin kullarına bağışlar. Öyle ki Allah cennet ehlini sayarken, peygamberlerin yanında şehit olan sâlihleri de sayar.

Ali Ulvi UZUNLAR
bilgi@arifandergisi.com

Allah yolunda hayatını feda etmek. Allah'a iman edip Müslüman olanlarla, inkâr edip şeytana uyanlar, tarih boyunca mücadele içinde oldular. Mü'minlerin Kur'ân'a bağlı olarak gösterdikleri dirâyet, ihlâs, azim ve cesâret nasıl her dönemde aynıysa, iman etmeyenlerin kustukları kin ve nefret de her dönemde aynıdır. Kâfirlerin içlerinde duydukları inanılmaz haset; küfredenleri birbirine yaklaştırmış, mü'minlere karşı güçlerini ve imkânlarını birleştirmelerine sebep olmuştur. Böylelikle aynı amaç için bir araya gelen inkârcılar ve münâfıklar mü'minlere karşı savaşmışlardır.

Günümüzde de bu savaşlar işgalcilik ve terör şeklinde devam etmektedir. Ama onların en büyük hataları, mü'minlerin ölen kardeşleri için üzüldüklerini ve bu ölümlerin onları yıldırdığını düşünmeleridir. Hâlbuki durum hiç de zannettikleri gibi değildir. Çünkü şehitlik Allah katında çok üstün bir mertebedir.

Resûlullah Efendimiz **"Şehidlerin en üstünü, ön safta düşmanla karşılaştığında yüzlerini çevirmeyip öldürülenlerdir..."** buyurmuştur.

Şehitlik bir mü'min için dünya hayatında elde edilebilecek en şerefli, en saygıdeğer mertebedir. Allah bu mertebeyi herkese nasip etmez, mü'minlerden çok seçkin kullarına bağışlar. Öyle ki Allah cennet ehlini sayarken peygamberlerin yanında şehit olan sâlihleri de sayar.

Şehitlerin Allah yolunda öldürülmeleri, diğer mü'minleri asla ve asla hak yoldan döndüremez ve yıldıramaz. Tam tersine, âyetlerin tecellilerini yaşayan mü'minlerin şevk ve azimlerinde müthiş bir artış olur. Böylelikle küfrün, dağılıp ayrılacakları zannına kapıldığı mü'minler, birbirlerine daha da sıkı kenetlenirler. Ve Resûlullah'ın açtığı yolda yılmadan ehl-i

küfürle mücâdeleye devam ederler. Zira kendilerine Allah'ın yazdıkları dışında hiçbir şeyin isâbet etmeyeceğini bilirler.

Her öldürülen şehit olur mu ?

İman eden ve salih amel işleyen, Rabbine teslim olan, Allah kendisinden, kendisi de Rabbinden razı olan, Allah için, Onun yolunda ölenlere şehit denir. Bu hükmü de Allah verir ve onu mükafatlandırır. **Şehit; Allah'ın huzurunda diri olarak hazır bulunup rızıklanacağı ve cennete gireceğine şehâdet olunduğu için bu adı almıştır.** Nitekim **"Allah yolunda öldürülenlere** (şehitlere) **ölüler demeyin. Bilakis onlar diridirler. Lakin siz onu anlayamazsınız."** (Bakara, 154) buyrulmuştur.

İmansız kişi şehit olamaz...

Uhud harbinde Peygamberimiz *(Sallallâhü Aleyhi Vesellem)*'e demir zırh ile yüzü örtülü bir kişi geldi de: "Ya Resûlellah! Önce harp edip sonra Müslüman mı olayım?" diye sordu. Efendimiz: "Müslüman ol, sonra harp et." buyurdu. O, hemen Müslüman oldu, sonra vuruştu ve nihâyet şehit edildi. Bunun üzerine Efendimiz: "Az işledi, fakat çok kazandı." buyurdu. (Buhari, 8/277) Allah, iman edenlerin amellerini zâyi etmez. Şehâdet, Allâh-ü Teâlâ'nın mü'min kullarına ilâhî mevhibesidir. Bunu belirleyen Allâh-ü Teâlâ'dır. Kullar, sadece zannî hükümle, hüsn-ü zan besleyerek "umarız şehit olmuştur" diye sadece iyi niyetini açıklar.

Şehitlik, Muhammed ümmetine tahsis edilmiş üstün bir gâye, büyük bir mertebedir. Peygamberimiz *(Sallallâhü Aleyhi Vesellem)*: **"Kim şehit olmayı içtenlikle dilerse, Allah, onu şehitlerin menziline ulaştırır. Bu kişi, isterse yatağında ölmüş olsun."** buyuruyor.

Kur'an ve sünneti birbirinden ayıranlar şehit değildir. İman bir bütündür. Bölünmeyi kabul etmez. İnanılması gerekenlerin büyük çoğunluğunu kabul etseniz de, bir veya bir kaçına inanmasanız iman etmiş olmazsınız. Kur'an-ı Kerim'de Allâh-ü Teâlâ şöyle buyuruyor: **"Allâh'ı ve Peygamberlerini inkâr edenler ve** (inanma hususunda) **Allâh ile Peygamberini birbirinden ayırmak isteyip, bir kısmına iman ederiz ama bir kısmına inanmayız diyenler ve iman ile küfür arasında bir yol tutmak isteyenler yok mu, işte gerçekten kafirler bunlardır."** (Nisa, 150-151)

Son zamanlarda "Sünnetsiz Kur'an sevdalısı" olanların sayısı artmaktadır. Bu anlayışın dinen hiçbir değeri yoktur ve merduttur. Allâh-ü Teâlâ, Kur'an-ı Kerim'de Habibine ve O'nun sünnetine uymamızı şöyle beyan buyuruyor: **"Peygamber size ne verdiyse onu alın, size ne yasakladıysa ondan da sakının. Allah'tan korkun. Çünkü Allâh'ın azabı çetindir."** (Haşr, 7)

Kur'an-ı Kerim'e, din ve imana, peygamberlerden herhangi birine, peygamberin bir sünnetine, bir hadîsi şerife, bir İslâm mâbedine Allah korusun sövmek, hakârette bulunmak veya bunlardan birini küçümseyip hiçe saymak küfürdür. Tevbe etmeden, imânını tazelemeden bu hâl üzere ölenlerin ölüm şekli ne halde olursa olsun, şehâdet gibi muazzam rütbede nasibi yoktur. Resûlullâh'ın da bulunduğu bir savaşta, bir kimse için, "Ya Resûlullah, falan da şehit oldu." dediklerinde, rahmet Peygamberi şöyle buyurdu: **"Hayır o şehit olmadı. Çünkü o, 'Ne güzel savaşıyor.' desinler diye savaştı, bundan dolayı şehit olamadı. Şehitlik ihlâs ister, iyi niyete muhtaçtır. Amelleri niyetlere göre karşılık bulur."** Allah yolunda derken, Allâh'ın dininin yaşayabilmek için gerekli ortamı sağlamak yani özgür selâmet dolu, huzurlu ve müreffeh bir hayat yaşayabilmek için mücâdele edip bu yolda canını vermek önemlidir.

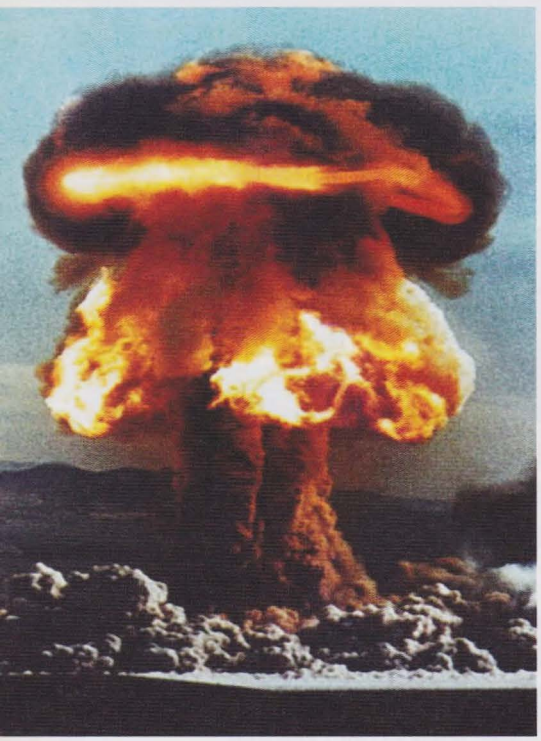
Ceddimiz, tarih boyunca bize daha huzurlu bir ortamı miras olarak bırakabilmek için canlarını verip şehit olmuşlar. Peki ya biz... Ne kadar vefâlıyız?

Bizim için, Çanakkale'de üç dakika sonra şehâdet şerbetini içeceğini bile bile anadan, yardan, serden ayrılacağını bile bile, geleceğini, planlarını, hayallerini Çanakkale'nin toprağına gömerek, gözü kapalı canını veren dedelerimizin hakkındaki söylemlerimizin, övgülerimizin ne kadarını torunlarımızdan duyacağız? Kanıyla destanlar yazan bir millet, bu hârikulâde başarısından ne ölçüde hız ve cesaret alıyor. Genç nesiller bu yaşananlardan ne kadar haberdar? Tarihimize saygı ve bağlılığımız yeterli mi?

Çanakkale zaferinin destanlaşan isimlerinden Koca Seyyit Çavuş'un, savaş sonrası köyünde bir müddet odunculuktan sonra hamallık yaparken verem olduğunu, fakirlikten ve bakımsızlıktan hastalığa yenilip vefat ettiğini biliyorsunuz. Buna karşın, düşmanların safında yer alan bir avuç Anzak vatandaşının torunları, bir vefa borcu olarak beş bin kişiyle, Yeni Zelanda ve Avusturya'dan gelerek gecenin saat üçünde ölen ataları için şafak ayini yapıyorlar...

Ülkesinin gelişmesi için fedakârlık yapan, huzur ve barış için çalışan insanlara vefasızlık gösteren toplumlar felâha eremezler. Vefalı olmak ve takdir etmek gerekir.

Milli değerlerine sıkı sıkıya bağlı olan Japonların, Batıya meydan okuyan ilerleyişi, 8.Cumhurbaşkanımız merhum Turgut Özal'ın ilgisini çektiği için, 1980'li yıllarda, inceleme ve araştırma yapmak üzere bir Japon pedagog heyetini Türkiye'ye davet eder. Alanında uzman olan Japon heyeti, ülkemizin çok değişik yerlerinde inceleme ve araştırmalar yapar. Görüşme ve temaslarda bulunur. Sonrada bütün bu faaliyetlerin sonuçlarını takdim etmek üzere, zamanın Eğitim Bakanı Vehbi Dinçerler'le birlikte Başbakan Turgut Özal'ın huzuruna çıkar. Eğitim alanında uzman olan Japon heyetinin kararı kısa ve kesindir. Derler ki: "Sizin gençlerinizde milli şuur yok". Bu karar üzerine büyük bir şok yaşanır. Biraz şaşkınlık, biraz da hayretle sorulur "Peki, siz Japonlar, gençlerinize milli şuur verme adına ne yapar, nasıl bir program uygularsınız?"

Bunun üzerine Japonlar çok ilginç olan, ilginç olduğu kadar da düşündürücü olan şu cevabı verirler: "Biz, sizden öğrendiğimiz 'âmin alayı' (Osmanlılarda çocuğun yaşı 4 yıl 4 ay olunca âmin alayı denen bir törenle eğitime başlatılırdı.) ile eğitime giriş yaparız. Bu çocukları uçak kadar hızlı giden trenlere bindirir ve çok katlı yollardan geçiririz. En üstün teknolojiyle ve robotlarla çalışan dev fabrikalarımızı gezdiririz. Bu baş döndürücü teknoloji karşısında çocuklarımıza deriz ki: 'Gördüğünüz bu hızlı trenleri ve üstün teknolojiyi atalarımız yaptı. Eğer siz daha çok çalışırsanız, daha hızlı giden ulaşım araçları yapar, daha üstün teknoloji meydana getirir, daha gelişmiş ve modern fabrikalar kurarsınız'.

Daha sonra bu çocukları Hiroşima ve Nagazaki'ye götürürüz. I. Dünya Savaşında atom bombasıyla yerle bir edilen bu bölgeleri, gelecek nesillere ibret olsun diye aynen koruruz. Çocuklara buraları gezdirip gösteririz. Atom bombasıyla hiçbir canlı ve bitkinin yaşayamaz hale geldiği bu bölgeleri, çocuklarımız büyük bir dikkat ve hayretle seyrederler. Bu gördükleri şeyler onların taze hafızalarında, hiçbir zaman silinmeyecek derin izler bırakır. Ve yine deriz ki: "Eğer siz çalışmazsanız, vatanınızı korumaz, milletinizi sevmezseniz, birlik ve dirlik içinde olmazsanız; düşmanlar işte böyle sizin ülkenizi bombalar yakar, yıkar ve yaşanmaz hale getirirler. Ama çalışırsanız, güçlü olursanız düşmanlar size saldırmaya cesaret edemezler. Vatanınız yücelir. Milletiniz yükselir. Dünyadaki bütün insanlar size saygı duyar. Artık çalışmak ve çalışmamak konusunda kararınızı siz verin.

Böylece çocuklarımız iyi ve çalışkan bir Japon olmaya ilk adımı atarlar. Ayrıca milli bir şuur da kazanmış olurlar."

Bu sırada Türk yetkililerden bir tanesi:

"İyi de bizim Hiroşima ve Nagazakimiz yok ki" der.

Bunu üzerine Japonlar der ki: Sizin binlerce Hiroşima ve Nagazaki gibi değerleriniz var. Bizimkilerden çok daha etkili ve tesirli tarihi bölgeleriniz var. İşte Çanakkale Zaferi'nin kazanıldığı bölge, çocuklarınızın ve gençlerinizin ibret alması için yeter de artar bile...

Dünyanın en gelişmiş ordularına karşı, îmânın, azmin ve irâdenin, tekniğe karşı zaferini ispatlıyor bu zafer... Sadece bu zaferin kazanıldığı bölgelerin tanıtılması ve milli şairinizin "Safâhat" kitabıyla bunu desteklemeniz, gençliğinize şuur olarak yeter.

Japonların verdikleri bu ders çok ibretli ve mânidardır. Tefekkür etmemiz, özeleştiride bulunmamız, âile olarak, toplum olarak, eğitim kurumları olarak, cemaatler ve kamu kuruluşları olarak, şehâdet rûhunu nesillerimize aktarmak adına neler yapmamız gerektiğini iyi düşünerek âcilen faaliyete geçmeliyiz.

Şehâdet rûhunun Çanakkale tezâhürünün günümüz gençlerine nasıl yansıması gerektiğini, bu konudaki durumumuzu ve nedenlerini iyi irdelemek lazımdır.

Ne dersiniz? Şu anki ortamda lise ve üniversite gençliği, Çanakkale'de olduğu gibi aynı şuurla, aynı duyarlılık ve fedâkârlığı gösterebilirler mi?

Hülâsa; millî ve mânevî değerlerin, menfaatlere ve nefse mağlup olduğu toplumumuzda, bu değerleri arttırmak için neler yapılması gerektiğini ve bize ne gibi görevler düştüğünü dert edinmeliyiz. Bu durum Allâh'ın yardımını celbeder, sorumluluk duygumuzun muhlis amele dönüşmesine vesile olur inşaallâh.

Çanakkale Zaferi ve Şehâdet

Bu necip millet Çanakkale'de canını dişine takmış, âdeta etten ve kemikten kale kurarak dinini, vatanını, mukaddesatını korumuş ve dünya tarihine altın harflerle **"Çanakkale geçilmez"** diye yazdırmıştır.

Mustafa ÖZŞİMŞEKLER
mozsimsekler@hotmail.com

Bu necip millet Çanakkale'de canını dişine takmış, âdeta etten ve kemikten kale kurarak dinini, vatanını, mukaddesatını korumuş ve dünya tarihine altın harflerle "Çanakkale geçilmez" diye yazdırmıştır.

Dost düşman herkesin hayrete düştüğü bu kahramanlık destanını yazan ve Çanakkale'yi geçilmez yapan güç acaba nedir?

Mehmetçiğin silahı mı moderndi, cephanesi mi çoktu, sayısı mı fazlaydı?

Maalesef durum hiç de öyle değildi. Ülke olarak son derece fakirlik ve yoksulluk içindeydik, ordumuzun silahı, cephanesi ve teçhizatı son derece kısıtlıydı. Hatta bırakın silah ve cephaneyi, Mehmetçiğimiz yiyecek ekmeği ve giyecek elbiseyi dahi bulmakta güçlük çekiyordu.

Oysa düşman ordusu böyle miydi? O günün şartlarına göre teknolojik bakımdan son derece gelişmiş ve modern silahlara sahiplerdi. Silahı ve cephanesi bizden kat kat fazlaydı. Dünyanın o güne kadar görmediği, top atsan işlemeyecek zırhlı gemiler icad etmişler ve Çanakkale'ye bu gemilerle gelmişlerdi. Öylesine mağrur ve mütekebbir halleri vardı ki, müstehzî bir tavırla "hiç kara askeri kullanmadan, üç günde Çanakkale boğazını geçeriz" diyorlardı.

Ayrıca tüm bu teknolojik silah üstünlüğünün yanında, dünyanın her tarafından; Avustralya'sından tutun da, Kanada'sından, Yeni Zelanda'sına kadar pek çok ülkeden asker toplayıp Çanakkale'ye getirmişlerdi. Merhum Âkif'in dediği gibi:

Eski dünya yeni dünya bütün akvâm-ı beşer,
Kaynıyor kum gibi, mahşer mi hakîkat mahşer.
Yedi iklimi cihânın duruyor karşısında,
Avustralya ile beraber bakıyorsun Kanada.
Çehreler başka lisanlar, deriler rengârenk,
Sâde bir hâdise var ortada vahşetler denk
Kimi Hindû, kimi yamyam kimi bilmem ne belâ
Hani tâûna da züldür bu rezil istilâ.

Bu satırlar, o günkü durumu ne kadar da güzel gözler önüne seriyor. Evet, bu millet Çanakkale savaşında, bulaşıcı tâûn mikrobunu bile utandıracak böylesine rezil bir istilâ ile karşı karşıya kalmıştı. Dünyanın pek çok yerinden, hatta haritada bile yerini bulmakta zorlanacağımız ülkelerden asker toplayıp "Eski dünya yeni dünya bütün akvâm-ı beşer" topyekün birlik olup, bu Müslüman necip milleti yok etmeye, tarih sahnesinden silmeye âdeta and içmişlerdi.

Peki, gerek askerî, gerekse teknolojik imkânlar bakımından, kıyâsı mümkün olmayacak kadar güçlü düşman ordusuna, Çanakkale Boğazı'nı mezar eden ve Çanakkale'yi geçilmez yapan ruh, acaba hangi ruhtu?

Evet, ülkemizde yokluk vardı, fakirlik vardı, maddî imkânlarımız çok kısıtlıydı ama Çanakkale'de destan yazan o şanlı Mehmetçiğin yüreğinde dağlar gibi iman vardı. Allah'a güveniyor, Ona dayanıyor ve yardımını umuyordu. İstiklâl marşımızda da ifâde edildiği gibi

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.

İşte Çanakkale zaferinin şifresi budur. O şanlı ecdadımız, iman dolu göğsünü düşmana siper etmiş, şehâdet arzusuyla cennet bahçesine girercesine ölüme atılmıştı. Ve cansız bedenleri teneşire konmadan, tabutlara girmeden, düşmana haram ettikleri vatan toprağına düşmüştü. Ama neticede, Çanakkale'ye adeta kan içmeye gelen o vampir İngiliz ve Fransız sürüsünün dişlerini, teker teker söküp Çanakkale'yi geçilmez yaptılar.

Mevlâ Teâlâ hazretleri bir âyeti kerîmede: **"Allah yolunda öldürülenleri sakın ölüler sanmayın. Bilakis onlar Rableri katında diridirler** (cennet nimetleriyle) **rızıklanmaktadırlar."** (Ali İmran 169) buyurarak, kendi yolunda can veren, şehîd olan kullarının ölümsüz birer kahraman olduğunu ilan ediyor. Dolayısıyla buna îmân eden ve ölümde ölümsüzlüğü gören bir milletin önünde kim durabilir? Topun namlusunda cenneti gören bir ordu mağlup edilebilir mi?..

Ayrıca şehîd olan kimse ölüm acısı da duymaz. Zira Efendimiz bir hadîsi şeriflerinde buyuruyor ki: **"Şehidin ölüm** (darbesin)**den duyduğu ızdırap, sizden birinin çimdikten duyduğu ızdırap kadardır."** Şehîd olarak can veren Allah'ın bahtiyar kullarına, acı yok, sızı yok, ızdırap yok!.. Yani, korkunç gürültüyle patlayan o bombanın ardından gelen şarapnel parçası üzerine düşünce, kol bir tarafa bacak bir tarafa gittiğinde, makineli tüfeğin mitralyözünden çıkan kurşunlar vücudu delik deşik ettiğinde, şehîd olan kimse hiç acı duymuyor. Günahlardan arınmış olarak, tertemiz bir şekilde Rabbisine kavuşurken, Peygamber Efendimiz ona kucak açmış "hoş geldin" diyor.

Sana dar gelmeyecek makberi kimler kazsın?
Gömelim seni tarihe desem sığmazsın
Ey şehid! Oğlu şehit isteme benden makber
Sana âğûşunu açmış duruyor Peygamber...

Efendimiz Aleyhissâlatü Vesselâm, şehidliğin faziletiyle alakalı olarak bir başka hadîs-i şerifte şöyle buyuruyor: "Cennete giren hiç kimse dünyaya geri dönmek istemez, yeryüzünde olan her şey orada vardır. Ancak şehîd böyle değil. O, mazhar olduğu ikramlar sebebiyle yeryüzüne dönüp on kere şehit olmayı temenni eder."

Dedelerimiz işte bu iman ve cihat şuuruyla, şehitliği insanın tasavvur edebileceği en üstün mertebe olarak kabul ettiler "Ölürsem şehîd kalırsam gazi olurum" îmânıyla, vatanını ve mukaddesâtını canları pahasına savundular.

"Çanakkale'yi destanlaştıran, boğazı geçilmez yapan ruh, hangi ruhtur?" diye sormuştuk, bu soruya en güzel cevap, Bombasırtı vakasıdır.

Çanakkale Savaşı'nda can pazarının yaşandığı, makineli tüfeklerin yağmur gibi kurşun yağdırdığı, ölümün kaçınılmaz olduğu kanlı Bombasırtı vakasını, Çanakkale Harbinde ondokuzuncu tümen komutanı olan Yarbay Mustafa Kemal bakın nasıl anlatıyor: "Biz ferdi kahramanlık sahneleriyle meşgûl olmuyoruz. Yalnız size Bombasırtı vakasını anlatmadan geçemeyeceğim. Karşılıklı siperlerimiz arasında mesafemiz sekiz metre, yani ölüm muhakkak... Birinci siperdekiler hiçbiri kurtulamamacasına kâmilen düşüp şehîd oluyor. İkinci siperdekiler onların yerlerine geçiyor. Fakat ne kadar şayân-ı gıpta bir îtidal ve tevekkülle biliyor musunuz? Öleni görüyor, üç dakikaya kadar kendisinin de öleceğini biliyor, ama en ufak bir korku ve endişe göstermiyor; sarsılmak yok. Okuma bilenler ellerinde Kur'an-ı Kerim cennete girmeye hazırlanıyorlar. Bilmeyenler ise kelime-i şehâdet getirerek yürüyorlar.

"Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar, Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var." İşte Çanakkale Zaferi'nin şifresi budur. Topun namlusunda cenneti gören o şanlı ecdad, iman dolu göğsünü siper ederek Çanakkale Boğazı'nı düşmanına mezar etmiştir.

Bu, Türk askerindeki ruh kuvvetini gösteren, tebrike şâyan ve hayret edilecek bir misaldir. Emin olmalısınız ki, Çanakkale Muhârebesini kazandıran bu yüksek ruhtur".

İşte Çanakkale'de 250 bin şehit veren Mehmetçiği zafere ulaştıran ruh budur. Yani topun namlusunda cenneti gören bir inanç ve şehâdet rûhu...

Bir misal daha verelim. Çanakkale savaşları bütün şiddetiyle sürerken, bir gecenin alaca karanlığında 57. alay komutanı Bombasırtının güney eteklerinden aşağıya doğru bakıyor. Çok garip bir şekilde arazide yayılmış küme küme beyazlıklar görünce, hemen tabur komutanını çağırarak soruyor "Bunlar nedir?" Tabur komutanı diyor ki: "Efendim onlar fecre az bir zaman kala, sizin emrinizle hücûma geçecek olan erlerimizin iç çamaşırlarıdır. Ertesi günkü savaşta şehitlik nasib olursa, Allah'ın huzuruna temiz çıkmak için çamaşırlarını yıkayıp çalılıklara asmışlar. İşte küme küme gözüken beyazlıklar bunlar."

Ve ertesi günkü çarpışmada ölüme gülerek giden bu alaydan sağ kalan olmadı. Ve hepsi ümid ve arzu ettikleri şehâdete gülerek koştular ve Yüce huzûra tertemiz çıktılar. İşte bu yiğitler tarihe "Şehitler Alayı" olarak geçmiştir.

Bu necip milletin gencinde yaşlısında, kadınında erkeğinde bu ruh vardı. Anneler evlatlarını böyle bir şuurda yetiştiriyorlardı. Daha beşikteyken, yavrusuna ninni söylerken bile kulağına bunu fısıldıyordu. "Uyu yavrum yine şimşek çakıyor, şehîd baban gelmiş bize bakıyor, bu yarayı dur bağlayam ninni, sen ağlama ben ağlayam ninni" böyle uyutuyor yavrusunu... Büyütünce de "Haydi yavrum haydi git! Ya gazi ol ya şehid!" diyordu. Yavrusuna gözü gibi bakıyor, yemiyor yediriyor, içmiyor içiriyor ve gerektiğinde din için, vatan için gözünü kırpmadan cepheye gönderebiliyordu.

İşte böyle bir anneyi misal verelim: Sene 1915 Türkiye'mizin dört bir yanı istilâ edilmiş, her taraftan cepheye asker gönderiliyor. Bu askeri birlikleri taşıyan trenlerden bir tanesi de Bilecik istasyonunda harekete hazır. Hava yağışlı. Bu sırada istasyonda beli bükülmüş bir nine bekliyor. Bu nineyi gören subay geliyor ve diyor ki: Ana bu yağmurun altında kimi bekliyorsun?

- Oğlum Hüseyin'i yolcu edeceğim de onu için burdayım.

- Eğer onu görmek istersen oğlunu çağırtayım."

- Çok iyi olur evladım sana dua ederim.

Subay, ninenin oğlu Hüseyin'i çağırtıyor. Hüseyin koşarak geliyor ve gelir gelmez anasının eline sarılıyor. Kısa bir veda ve hemen ardından yaşlı anası, çelik gibi gözlerle oğluna bakarak diyor ki:

- Oğlum, Hüseyin'im! Bak beni iyi dinle evladım. Baban Dömeke'de, dayın Şıpka'da, ağabeylerin ise Çanakkale'de şehit düştüler. Son yiğidim, fidanım sensin yavrum. Eğer minârelerden ezan sesi kesilecek, kandiller sönecekse, öl de geri dönme! Yoksa sütüm sana haram olsun!"

Gencinden yaşlısına, kadınından erkeğine kadar böylesine bir şuur ve cihad rûhuna sahip olan, ölüme giderken düğüne-bayrama gider gibi giden bir milletin tarihi, elbette zaferler ve galibiyetlerle dolu olacaktır. Onlar bu toprakları kanlarıyla sulayıp, bedelini can vererek ödemişler ve bizlere emanet etmişler. Onlar bu vatanın gerçek sahipleri. Şâirin dediği gibi

Bu vatan kimin?
Bu vatan toprağın kara bağrında,
Sıra dağlar gibi duranlarındır.
Bir tarih boyunca onun uğrunda,
Kendini tarihe verenlerindir.

Toprak altında yatan şehit dedelerimizin ve aklı saçlı ninelerimizin, hassaten Çanakkale'de destan yazan şehitlerimizin ve tüm okurlarımızın geçmişlerinin ervâhı için birer Fatiha, üçer İhlâs okuyalım.

Fî Emânillah!

İslâm Hukûkuna Göre Leasing

Leasing sistemi her ne kadar başlangıç itibarıyla kiralama olsa da, sonuç olarak murâbahadan pek farklı bir şey değildir. Durum böyle olunca kişiyi, murâbaha sistemini bırakıp da leasing sistemine iten unsurun, elde edilen bazı avantajlar olduğunu müşâhede ettik.

Fatih KALENDER
bilgi@arifandergisi.com

Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd, O'nun peygamberi Muhammed *(Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)*'e, Âl ve Ashabına selam olsun.

Geçen ayki fıkıh köşemizde faizli bankalara alternatif mahiyetinde olan finans kurumlarının kredi verme ve yatırılan fonlara kâr payı verme meselelerini ele alıp, İslam hukûku açısından değerlendirilmesini gücümüz nispetince yapmıştık. Bu ayki köşemizde ise, yine bankacılık işlemlerinden olan ve sıkça sorulan leasing meselesinin İslâm hukûku açısından değerlendirilmesine Rabbimizin izniyle gayret edeceğiz.

Leasing; herhangi bir malın mülkiyetini devralmadan, sadece kullanım hakkını belli bir süre için elde etme işlemine denir. Daha geniş bir ifadeyle, bir malın mülkiyeti finansal kirâlama şirketinde bulunuyorken, önceden belirlenen kiralar karşılığında, kullanım hakkının kiracıya verilmesini temin eden ve sözleşme süresinin sonunda sembolik bir bedelle mülkiyetin kiracıya geçmesini sağlayan bir finansman aracıdır.

İlk olarak leasing terimi 1840'lı yıllarda İngiltere'de demir yolları vagonlarının kiralanmasında kullanılmış, daha sonradan 1952 yılında ABD'de ilk leasing şirketi kurulmuş, 1980'li yıllarda da uluslararası bir nitelik kazanmıştır. Memleketimizde ise ilk olarak 1986 yılında leasing şirketi kurulmuştur.

Türkçemizde leasing sözcüğünü karşılamak üzere finansal kiralama deyimi kullanılmakta, buna göre leasing verene "Kiralayan", leasing alana da "Kiracı" denilmektedir.

Günümüzde leasing sisteminin uygulanması şu şekildedir:

Kişi gereksinim duyduğu makine, ekipman veya diğer malları maddî durumu olmadığından veya peşin para bağlamak istemediği için, kendi olanakları ile satın almak yerine, leasing şirketine satın aldırır, bu şekilde kişi satın aldırdığı mallara ilişkin finansman sağlamış olur. Kiralanan malın kullanma hakkı belirli bir kira karşılığında, belirli bir süre için

kiracıya bırakılmaktadır. Bu malların mülkiyeti leasing şirketine ait olup, sözleşme süresi boyunca kullanım hakkı kiracıya aittir. Kiracı leasing ile almış olduğu malı kullanır, kullanım süresi boyunca gerekli bakım ve onarımları yaptırarak, mal bedelini nakit akışına uygun taksitler halinde leasing şirketine öder. Sözleşme süresi sonunda ise tarafların iradesiyle malın mülkiyeti sembolik bir bedelle kiralayana geçer.

Leasing meselesinin mahiyeti hakkında bilgi edinirken bir mesele dikkati nazarımı çekti ki, bu da şudur: Bir kişinin , kendisine lazım olan her hangi bir malı, geçen ayki köşemizde de ifade ettiğimiz gibi finans kurumundan **murâbaha**[1] sistemiyle elde etmesi mümkündür. Bununla beraber leasing sistemiyle de elde edebilir. Leasing sistemi her ne kadar başlangıç itibarıyla kiralama olsa da, sonuç olarak **murâbaha**dan pek farklı bir şey değildir. Durum böyle olunca kişiyi, murâbaha sistemini bırakıp da leasing sistemine iten unsur nedir? Konuyu biraz daha dikkatli olarak irdelediğimizde, kişinin **murâbaha** sistemini bırakıp da leasing sistemine gitmesinde bazı avantajlarının olduğunu müşâhede ettik.

Bunlar da: murâbaha sistemine nisbetle leasing sisteminin vâdesinin daha uzun olması, Leasing yoluyla kiralanan makine veya ekipmanların satın alma KDV oranının, satın alınan malın cinsine göre yüzde 18 yerine yüzde 8 veya yüzde 1 olarak düşük olması, Leasing sözleşmeleri ve bu sözleşmeler için alınan teminatların her türlü vergi ve harçtan muaf olması, kişinin bankalardaki kredi limitlerini kullanmamış olması gibi kârlı bir takım şeylerdir.

Buraya kadarki ifadelerimiz leasing sisteminin İslam fıkhı açısından değerlendirilmesi hakkında olmayıp bilakis bu sistemin tanımı, tarihçesi, bir de oluşumu hakkında olmuştur.

Konumuzun İslam Hukuku açısından değerlendirilmesine gelince: Bu konu 25-29 Eylül 1996 tarihinde **"İslam Ticaret Hukukunun Günümüzdeki Meseleleri"** adıyla Konya'da yapılan uluslararası kongrede ele alınmış ve katılımcıların müzâkereleri neticesinde bunun caiz olduğu hükmünün benimsenmiş olduğu kayıtlara geçmiştir. Ancak biz bu kongrenin detaylarına vakıf olamadığımızdan, gücümüz nispetince konunun İslam Hukûku açısından değerlendirilmesine Rabbimizin izniyle gayret edeceğiz.

Leasing sistemi ilk bakışta her ne kadar İslâm fıkhı açısından yeni bir mesele gibi algılansa da, leasing'in hukuksal tanımına baktığımızda bunun İslam fıkhında "icâre" olarak ifade edilen kiralama sisteminden farklı bir şey olmadığı ortaya çıkmaktadır. Bundan dolayı İslam hukuku açısından (icâre) kiralama sisteminin değerlendirilmesi, aynı zamanda leasing sisteminin de değerlendirilmesi olacaktır. Zira leasing sistemi, sonu mülkiyetle nihayetlenen (biten) kiralama işleminden farklı bir şey değildir. Leasing kelimesinin güncel Arapça karşılığına baktığımızda, bu da " الاجارة المنتهي بوعد التمليك Mülk olarak verilme sözüyle sonuçlanan kiralama" anlamına gelmektedir ki bu da, yukarıda ifade ettiğimiz hükmü teyit etmektedir.

İslam fıkhında kiralama tâbiri; hem insanın kiralanmasında, yani belli bir ücret karşılığında çalıştırılmasında, hem de bir malın kiralanmasında kullanılır. Ancak leasing meselesi, ikinci kullanım olarak ifade ettiğimiz malın kiralanmasıyla alâkâlı olduğu için, birinci kullanım olarak ifade ettiğimiz insanın kiralanması meselesine bu köşemizde değinmeyeceğiz.

İslam hukukunda malın kiralanması: Tayin edilmiş (belirlenmiş) bir menfaati belli bir bedel karşılığında değişmek, başka bir ifadeyle, malın menfaatinin bedel karşılığında mülk olarak verilmesi[2], daha açık bir ifadeyle herhangi bir eşyanın kullanım hakkını belli bir bedel karşılığında bir başkasına muayyen (belirli) bir zamana kadar devretmek diye tarif edilmiştir[3].

Kira akdinin tıpkı diğer akitlerde olduğu gibi hukûken geçerli olabilmesi, akdi oluşturan tarafların akdi kurma ehliyetine sahip olmalarına, hangi konuda ve hangi süreyle ne gibi bir bedelle anlaştıklarını da açık bir şekilde beyan etmelerine bağlıdır[4]. Zira İslâm Hukukçuları

İslâm hukûkunda malın kiralanması: Tayin edilmiş bir malın menfaatinin, belli bir bedel karşılığında mülk olarak verilmesi, daha açık bir ifadeyle herhangi bir eşyanın kullanım hakkını, belli bir bedel karşılığında, bir başkasına muayyen (belirli) bir zamana kadar devretmek diye tarif edilmiştir.

akitlerin kurulunda, ileride doğabilecek ihtilafların oluşmaması için birçok ayrıntının tek tek belirlenmesini gerekli kılmışlardır. Hatta Hanefî Fukahâsı akdin oluşumu esnasında potansiyel olarak nizâya (tartışmaya) götürecek bir meçhûliyeti (belirsizliliği), o akdi fâsit kılan bir unsur olarak kabul etmişlerdir[5].

Bu itibarla kira akdi herhangi bir malın kullanımı üzerine olduğunda, kira müddetinin ve kiralanan malın kullanım şeklinin belirtilmesi gerektiği gibi, kiraya verilen malın kullanımının, yani menfaatinden istifadesinin dinen de mübah olması gerekmektedir. Bu kiralamada, kira bedelinin miktarının ve vasfının (ytl-euro-dolar gibi) hiçbir şekilde tartışmaya meydan vermeyecek tarzda, akdi yapan taraflarca akit esnasında açıklanması da şarttır.

Yukarıdaki şartlara ilâve olarak, bir de kiralanan malın **aynı**, yani bizzat kendisi tüketilmeden menfaatinden istifade edilebilmesi gerekmektedir. Bu itibarla tüketim konusu olan hammadde gibi malların kiralanması mümkün değildir. Yani leasing sisteminin bu gibi tüketim mallarında icra edilmesi dînen câiz değildir.

Leasing sisteminin İslâm fıkhında "icâre" olarak ifade edilen kiralama sisteminden farklı bir şey olmadığını yukarıda ifade etmiştik. Dolayısıyla yukarıda bahsi geçen kiralama şartlarına riayet edilerek yapılan leasing işleminde dinen bir mahzur yoktur. Ancak leasing sistemi her ne kadar kiralama sistemi olsa da, sözleşme müddetinin bitmesiyle mülkiyete intikal eder. Yani kişi, kendisine lazım olan her hangi bir malı kendisine muayyen bir zamana kadar kiraya vermesi için finans kurumuna satın aldırır. Kira sözleşmesinin nihâyete ermesiyle de sembolik bir bedelle kiraladığı malı finans kurumundan satın alır. Bu işlemlerin akit esnasında şart koşulmadan yapılmasında dînen herhangi bir problem olmaz. Ancak taraflardan herhangi biri, kiralama akdinin oluşumu esnasında kiralanan malın, sözleşme bitiminde sembolik bir bedelle kiracının mülkiyetine verilmesini şart koşarsa, işte bu Hanefî fıkhına göre kiralama akdini fâsit eder. Zira Hanefî Mezhebine göre; akit esnasında akdin gerektirmediği ve akde uygun olmayan bir şart ileri sürülecek olursa bakılır; eğer bu şart, akdi yapan taraflardan herhangi birine menfaat sağlıyorsa, bu şartın akit esnasında konuşulması, akdi fasit yapar (bozar)[6].

Meselemizde iki işlem vardır. Birinci olarak finans kurumunun satın aldığı malın kiraya verilmesi, ikinci olarak da bu kiralama sözleşmesinin bitmesiyle kiracının, kiraladığı malı satın almasıdır. Bu işlemlerin birinci adımı olan kiralama işlemi esnasında, ikinci adım olan satış işlemi şart koşulacak olursa, birinci işlem olan kiralama işlemi Hanefi mezhebine göre fasit olur.

Burada yapılması gereken, meselemizin birinci adımı olan kiralama işleminde, ikinci adım olan, satış işlemi şart olarak değil de, sadece vaatleşme (sözleşme) olarak konuşulmalıdır. Zira Hanefî hukukçularına göre söz, şart olarak değerlendirilmez.

Kişinin, leasing işleminde dikkat etmesi gereken bir unsur da, leasing yoluyla kullanmakta olduğu malın mülkiyeti daha kendisine geçmeden, yani kira sözleşmesinin bitiminde, kiralamış olduğu malı, satın alma işlemi ile şahsî mülkiyetine geçirmeden başkasına satmak gibi mülkiyeti gerektiren tasarruflar yapmamasıdır.

Finans kurumlarında vazifeli olan personellerin şahsî insiyatifleri olduğu gibi, finansman ihtiyacı için bu kurumlara başvuranların teklifleri doğrultusunda farklı işlemlerin yapıldığı da bir gerçektir. Durum böyle olunca, **"Finans kurumlarının her türlü finansman işlemleri mutlak olarak fikhen câizdir" demek mümkün değildir.** Bundan dolayı dînî hassasiyetleri ön planda olan kişilerin, finans kurumlarıyla yapmak istedikleri finansman işlemlerinin detayını, bu işi bilen ilim adamlarıyla görüşmelerini ve bu konuda fetva sormalarını şiddetle tavsiye ediyoruz.

Rabbimiz cümlemizin işlerini, rızasına muhalif olmaktan uzak tutup, maîşetimizi helâl yoldan elde edebilmeyi hepimize nasip eylesin.

Selâm ve muhabbetlerimle...

DİPNOTLAR

1 - Murâbaha: Bir şahsın, elinde bulunan malını, kendisine mâl olduğu fiyatı söyledikten sonra belli bir oranda kâr koyarak bir başkasına satmasıdır.. Mesela bir tüccarın: "Bu malın bana maliyeti bin liradır, sana bin yirmi liraya satarım" demesi, müşterinin de bunu kabul etmesi bir murâbaha alış verişidir. (El-Muhîtu'l-Burhânî c:7 s:39,Tuhfetü'l Fukaha c:2 s:105 , Ali Haydar Efendi, Mecelle Şerhi, madde 123, İslam Hukuku Elmalı M.Hamdi Yazır c:3 s:458)

2 - Düreru'l-Hükkâm fi şerh-i Ğureri'l-Ahkâm, c:2 s:225-226

3 - Feth'u bâbi'l-inâye, c:2 s:421

4 - Bedâi'u's-sanâi', c:5 s:524

5 - El-Hidâye, c:2 s.12

6 - El-İhtiyâr, c:2 s:25

Bizim Asrın BEDİR SAVAŞI
"Çanakkale Destânı"

Analar son evlatlarını da cepheye yollarken, başlarına kına yakmaları bile fedakârlığın zirve noktasıydı. Düşünebiliyor musunuz? Son can yongasını, bizim bu günlerimiz için "Canım vatanım al senin olsun" diyerek cepheye yolluyordu.

Ömer DÖNGELOĞLU
www.omerdomgeloglu.net

Değerli okurlarım, Arifan dergimizin bu sayısında siz saygıdeğer kardeşlerimi hürmet ve muhabbetle selamlayarak satırlarıma başlamak istiyorum. Doğrusunu isterseniz size karşı vazifesini yapmamışlık duygusunu doğurmayacağını bilsem, bu sayıdaki yazımı sadece merhum Mehmet Akif'in Çanakkale destanı şiirini kendi satırlarıma koyup bununla iktifa etmek isterdim. Ama ben her ne kadar buraya koymamış olsam bile sizler Çanakkale destanını çoluk çocuk okumayı ihmal etmeyin. Zira milli şairimiz ve kıymetli bir kalem erbabımız merhum Mehmet Akif'in dizeleri kadar, Çanakkale'yi mükemmel bir şekilde bize anlatan bir şiire ben henüz rastlamadım. Sadece bu şiiri bile, merhum Akif'in ecdadına hizmet babında iki dünyada yüzünü ak etmeye yeter zannederim. Çanakkale şehidlerimizin ve gâzilerimizin, Merhum Mehmet Akif'in ve tüm şehidlerimizin mekânı cennet olsun.

Nasıl gitmişlerdi?..

Bilmiyorum, Çanakkale şehitliğimizi ziyarete henüz gitmemiş olanınız var mıdır? Eğer cevabınız evet ise sizden ısrarla istirhamım, en kısa sürede mutlaka o mübarek ecdâdı ziyaret etmeyi planlayınız. Hem de kesinlikle ailece olsun. Çoğunluğu 17-18 inde, bazılarının tüfek kadar boyu bile yokken gelip sessizce toprağa devrilmiş, mübarek anacığının cepheye yol ederken son sözleri: "Aman yavrum gün bugündür, dinin için, vatanın için, anan için, bacın için dayıların, emmilerin, dedelerin gibi canını ortaya koyma günüdür. Eğer bu mukaddes vazifeden kaçarsan analık hakkım haram olsun" diyerek, o güne kadar köyünden bile hiç çıkmamış, oyun çağında yeni gençlerin sessizce yattığı Çanakkale'ye yolunuz düşerse

"işte geldik efendim" deyin. "Müsaade ederseniz ellerinizi öpmeye, huzurunuzda rûhunuzu şâd etmek için Kuran'lar okumaya, dualar etmeye geldik." deyiniz.

Çanakkale bizim için var olma-yok olma imtihanıydı....

Birkaç yıl önce Balkanlarda ağır yaralar almış Osmanlı, zaten yıllardır doğuda Ruslarla savaşmaktan yorgun düşmüş, Ortadoğu ve Hicaz da İngilizlerin kışkırtmasıyla fitnenin fitili çoktan ateşlenmişti. Ve Çanakkale'ye o günün süper güçleri İngiltere, Rusya, Fransa güçlerini birleştirerek gelmişlerdi. Balkanlarda küçücük ülkelere yenilmiş Osmanlı ordusu, bu üçlü çeteye hiç dayanamaz kanaati ortalığa hâkimdi. Ama asıl hâkimler hâkimini unutmuşlardı.

Analar son evlatlarını da cepheye yollarken, başlarına kına yakmaları bile fedakârlığın zirve noktasıydı. Düşünebiliyor musunuz son can yongasını, senin ve benim bugünlerim için "canım vatanım, al senin olsun" diyebilen ana yürekler ne haldedir? Yüzbinlerce anaların yüreği can yeridir o günlerde. Köydeki –afedersiniz- iki öküzünün birini satıp oğluna yollayan ve o öküzün boşalttığı yere kendini koşan bu aziz millet, âdeta canını dişine takmış "bu vatan bizimdir" diyorlardı.

Batının tarihsel karakteridir güzel şeyleri yazmak-çizmek, ama hep kirli işleri kendisi mübah görmek, kin ve nefretle önyargılı hareket etmek, taa uzaklardan gelip başkalarının ülkesini işgal etmek, sömürmek ve insanlıktan hiç özür dilememek. Anzakları İngilizler, Afrikalıları Fransız'lar Çanakkale'ye getirdiler, yüzbinlerce askerleri öldü. Ne gariptir her yıl Nisan ayında şafak âyini dedikleri törenler için hâlâ gelirler. Kimse demez ki; siz hâlâ şafak ayini mi planlıyorsunuz ki bunu yapıyorsunuz. Ölülerinizi ziyaret edin ve gidin. Değil mi?

Hem sahi sizin ne işiniz vardı, taa Yeni Zelanda'dan, Avustralya'dan gelip benim ülkemi kana buladınız. Hadi diğerlerinin kuyruk acısını anlayabiliriz belki ama, biz size ne yapmıştık ki? Tarihte sizinle hiç savaşmadık ve o günden beri hiç özür dilemediniz.

Yaralı düşman askerini sırtında taşıyan Mehmetçiğin ahlâkı İslâm ahlâkıdır....

Bir Fransız subay anlatıyor: "Savaşın en kızıştığı günlerdi, bir baktık ki, bir Türk askeri kucağında bizim askerlerden birini taşıyor. Ateş etmeyin diye talimat verdim ve bizim siperlerin yakınına kadar geldi, sırtındaki bizim askeri indirdi. Tercüman vasıtasıyla sorduk 'Niçin az önce öldürmeye çalıştığın bu düşman askerini kurtarmak istedin.' Türk askeri dedi ki: 'Bu sizin asker yaralanınca yanına gittiğimde ağlıyordu. Boynundan bir resimlik çıkardı kapağını açtı ve bana gösterdi. Yaşlı bir kadın resmi vardı, anladım ki annesinin resmidir. İşte o an düşündüm bunun bir anası var ve yolunu bekliyor oysa benim bir annem bile yok ne bekleyenim var ne de bir kimsem var. Bari bu yaşasın dedim ve onu size getirdim.' dedi. Bir de baktık ki o Türk'te yaralı idi. Ve karnındaki yarasına toprak basmıştı. İşte o an Türk milletinin bu yüksek ahlakı karşısında mahcub olmuştum" diyor.

Aziz dostlar bu duygu ve düşüncelerle hepinizi Rabbime emanet ederken tüm şehid ve gazilerimize rahmetler ve şifalar dilerim. Madem bu ay Çanakkale destanının ayıdır, bu ay konuyla ilgili mutlaka kitaplar okuyalım. Hadi size benden bir kardeşlik daha, birkaç eser ismi vereyim.

* Şu Boğaz Harbi: Ekrem Şama
* Bir Destandır Çanakkale: Vehbi Vakkasoğlu
* Çanakkale Mahşeri: Mehmet Niyazi Özdemir

Çanakkale'nin Ölmez Hatıralarından: NAMAZ

İngiliz'in, vakit vakit gemilerden, siperden...
Yine bolca gülle, bomba savurduğu bir gündü.
Hızlı hızlı geçiyordum, tehlikeli bir yerden
Birden bire gözlerime büyük bir şey göründü.

Böyle büyük görünen şey küçücük bir insandı
Fakat bana çok dokundu, ayaklarım bağlandı.

Ateşlerin yaladığı bu düzlükten geçenler
Güllelerin cehennemlik yağmurundan kaçarken..
Yolun biraz kenarında, tek başına bir nefer,
Pervasızca bombalardan, ateşlerden, her şeyden..

Kendisine, süngüsünden bir mihrabcık kurmuştu,
Sonra onun karşısında namazına durmuştu.

Ne havada ıslık çalan ve düştüğü yerlere
Kızgın çelik dahmelerle ölüm saçan gülleler...
Ne semâda ifrit gibi, vızıldayan tayyâre...
Ne dünyalık bir düşünce, ne bir korku, ne keder

Onun demir yüreğini oynatmaktan acizdi,
Sanki toplar, şarapneller tehlikesiz.. sessizdi!

Potinleri yanındaydı... Onun büyük saygısı,
Kunduralı ibadeti görmüyordu muvâfık.
Böyle bir yüreğin bütün işi, kaygısı,
Elbet Hakk'ın rızasına olmalıydı mutâbık

Kuru toprak üzerinde, kundurasız kılınan
Bu namazın, pek uygun bir kubbesiydi âsumân!

Bir çam, ona gölgesinde yapmış idi seccade.
Sanki tekbir alıyordu vakit vakit top sesi...
Gözlerinin sade akı beyaz kalan yüzünde
Parlıyordu o sarsılmaz imanın gölgesi

Bir Müslüman nasıl olur? Bu levhadan anladım,
Hürmetlerle -yavaş yavaş- sokuldum beş on adım
Başındaki kabalağın gölgesine gömülen
Süzük gözler, dikilmişti o süngüden mihrâba
Hakk'ın büyük divanında, eli bağlı, dururken

Artık o, can kaygısını almıyordu hesaba
Allah Allah, bu ne yüksek bir imandır yâ Rabbi
Bir Müslüman, ne büyük bir kahramandır, yâ Rabbi!

Kahramandır, çünkü toplar etrafında patlarken
Zerre kadar titremedi, namazını bozmadı
Dört yanına ateş saçan türlü türlü âfetten
Sanki onu koruyordu bir meleğin kanadı

Onun, böyle tevekkülü bana pek çok dokundu
Yüreğimi bir şey ezdi... İki gözüm sulandı

Ey medenî İngilizler! Daha varsa getirin
İnsanları, göme göme öldürecek şeyleri..
Getirin de şu cenneti, cehenneme çevirin
Bakın onlar korkutur mu, bir Müslüman neferi

Bunu, hâlâ anlamıyor ne Hamilton ne Garey
Müslüman'ı korkutamaz Allah'tan başka şey

Böyle dalgın, düşünerek geçerken ben yanından
Sağa sola selâm verdi, namazını bitirdi
Sonra, biraz kımıldandı.. ellerini -Yaradan
Ta gerisine dua için -gökyüzüne çevirdi.

Şimdi, artık Allah'ına döküyordu derdini
Gözlerini kapamıştı.. unutmuştu kendini

Tâ gerisine karşı boynu bükük duran bir nefer
Korku bilmez bir yiğitti.. hürmetlerle eğildim!
Duasına, mutlak âmin diyorlardı melekler
Kendimi pek fazla gördüm.. usul usul çekildim

Ben giderken, kulağıma değdi onun sadâsı..
(Allahümme salli alâ seyyidinâ) duâsı

Şimdi, hâlâ nerede bir kabalaklı askeri,
Görse gözüm, hatırlarım o kahraman neferi!

Ahmet NEDİM

Çanakkale Savaşı, âyetlerin tecelli ettiği bir mekândır.

Çanakkale Zaferi; Şanla ve şerefle kurulan Osmanlı Devletinin, yıkılırken de şanla ve şerefle dünyaya söylediği son sözü, yeni kurulan Türkiye Cumhuriyetinin de dünyaya söylediği ilk sözü olmuştur.

ARİFAN: Çanakkale Savaşının sebeplerini, oluşumunu ana hatlarıyla Arifan okurlarına anlatır mısınız?

EKREM ŞAMA: Öncelikle Arifan dergisine yayın hayatında başarılar dilerim. Mart sayısında Çanakkale ile ilgili özel sayı yapmış olmanız, rahmet ve minnetle andığımız şehitlerimiz adına gerçekten güzel bir olaydır. Allah sizlerden razı olsun.

EKREM ŞAMA: Çanakkale Zaferi; Şanla ve şerefle kurulmuş ve zulme hiç boyun eğmemiş olan Osmanlı devletinin, yıkılırken de şanla ve şerefle dünyaya söylediği son sözleridir. Ayrıca bu zafer yeni kurulan Türkiye Cumhuriyetinin de dünyaya söylediği ilk söz olmuştur. Biz öyle bir milletiz ki, son sözünü de, ilk sözünü de söylerken zaferle ve âyetlerin tecellileriyle söylemişizdir.

Çanakkale savaşına elli tane sebep sayabilirim ve hepsi de önemlidir. Ama en önemli sebep şudur: O günün süper güçleri dünyayı parsellemeye, bilhassa İngiltere ve Fransa yeryüzünde yeni sömürgeler edinmeye, eski sömürgelerini de baskı altında tutmaya çalışıyorlardı. Bunların en büyük korkuları ise, parselledikleri yerlerin % 80'inin İslam toprağı olmasıydı. Osmanlı padişahları Yavuz Sultan Selim Han'dan beri aynı zamanda Müslümanların halifesi sıfatını üzerlerinde taşıyorlardı. Bu sebeple dünyadaki Müslümanların gözleri hep İstanbul'daydı. Abdülhamit Han'a gelinceye kadar Osmanlı padişahları bu unvanlarını fazlaca ön plana çıkarmamışlardır. Ama Abdülhamit Han, 33 yıllık saltanatı, hilâfeti zamanında bütün Müslümanları tek çatı altında, tek ses olarak toplayabilmek için büyük adımlar atmıştı. Bugün bakıyorsunuz Çin'de, Malezya'da, Endonezya'da, Afrika'nın bilmem ne siyahî devletinde Abdülhamit Han adına hutbe okunuyor. Abdülhamit Han buralara kadar nüfuz etmiş, hatta Japonya'ya İslam'ı getirip içten fethedebilmek için oraya heyetler göndermiş ve kısmen muvaffak da olmuştu. İşte böyle bir padişahtan ve taşıdığı o sıfattan dolayı korkuyorlardı. "O halde biz bu hilâfet makamını yıkmamız

lazım, Müslümanlar başsız ve imâmesiz tesbih gibi dağılınca, dünyayı daha rahat sömürürüz." diye düşündüler. Hâricî siyasetlerini işte bu esas üzerine kurdular. Çanakkale Savaşının ve birinci dünya savaşının sebebi Osmanlıyı ortadan kaldırmak, hilâfeti yıkmak ve Müslümanları darmadağın hale getirmekti. İşte bunun için saldırdılar.

ARİFAN: Çanakkale Savaşı için pek çok Müslüman ülkeden asker getirdiklerine göre, demek Müslümanları darmadağın etme planlarını da, Müslüman'ı Müslüman'a kırdırarak gerçekleştirmek istemişler.

EKREM ŞAMA: Evet öyle, her taraftan insan toplamışlar, ekseriyetlede Müslümanları getirip bize karşı savaştırmışlardır. Bence savaşın birinci sebebi bu, ama başka sebepler yok mu elbette var. Nedir bunlar? Mesela Osmanlı toprakları dünyanın en mümbit arazilerine sahip olmakla beraber, o günlerde önem kazanmaya başlayan petrolün de yatağıydı. En verimli sahiller, en önemli deniz ve kara yollarının kesiştiği nokta Osmanlı topraklarıdır. Mısır'daki Süveyş kanalı, Abdülaziz Han zamanında açılmıştır. Stratejik önemi olan bu yol İngiltere ve Fransa'yı uzak doğuya bağlayacak yoldur. Boğazları, ipek yolunu kontrol altına alabilmek için Osmanlı'yı işgal edip, topraklarını paylaşmaları gerekiyordu. Aslında tarihi, 20–25 sene önceye götürdüğünüzde daha değişik bir sebep ortaya çıkıyor. O da dünyadaki Yahudilerin bir Yahudi devleti kurabilme istekleridir.

ARİFAN: Bu süper güçler planlarını gerçekleştirmek için, Çanakkale Savaşından önce ne gibi çalışmalar yaptılar?

EKREM ŞAMA: Yahudi devleti kurabilmek hülyasıyla, Filistin'deki topraklardan satın almak için Abdülhamit Han'a geldiler. Ama Abdülhamit Han; "O toprakları aldığım fiyattan aşağı vermem. Ben oraları dedelerimin kanıyla aldım. Varsa dökeceğiniz kan buyurun alın."diyor. Baktılar ki Abdülhamit Han oradayken Yahudi devleti kurulamayacak, ne yapalım? İttihat ve Terakkî cemiyetini Enver paşa, Cemal paşa ve Talat paşa üçlüsüne kuduralım. Abdülhamit Han'ı devirelim ondan sonra yerine geçecek olan hükümetlerle nasılsa anlaşırız" dediler. Belki iyi niyetliydiler ve iyi şeyler yapıyoruz zannettiler ama arkada Yahudi ve diğer unsurların olduğunu fark edemediler. Kendileri de "Teşkilat çalışmaları bizim önümüzde gidiyor" diye itiraf ediyorlardı. Bu desteğin nereden geldiğini anlayamamışlardı. Ve 1909 yılında İttihat ve Terakkî Abdülhamit Han'ı devirip Sultan Mehmet Reşat'ı tahta geçirdi. Sultan Mehmet Reşat'ta ittihatçılarla iyi geçinebilmek için ses çıkarmadı. İktidarı ele geçirir geçirmez hemen kuzey Afrika'daki topraklarımızı İtalyanlar, Fransızlar ve İngilizler işgal edip Süveyş kanalına dayandılar. İki sene sonra da 1912-1913 yılında balkan savaşı patladı. Yunanlılar, Bulgarlar ve Sırplar birleşerek bize savaş açtılar. Edirne dâhil Çatalca'ya kadar işgal ettiler. İstanbul'dan top sesleri duyulmaya başlandı. Balkan savaşı dolayısıyla ordumuzun topu tüfeği ne varsa hepsi düşmanın eline geçti. Balkan mağlubiyetini ordu subaylarının politize olmasına bağladılar. İttihat ve Terakkî "ordudaki tecrübeli subaylar bu mağlubiyete sebep oldu, o halde biz bunlara hadlerini bildirelim" dediler ve rütbelerini söküp büyük bir kısmını emekliye sevk ettiler.

ARİFAN: Yani tecrübeli subayların önleri kesiliyor.

EKREM ŞAMA: Evet, önleri kesiliyor, bugünde gençleştirme fikriyatı var. Yani orduyu ve siyaseti gençleştirelim, tecrübelileri bir kenara koyalım. Nereye geliyorsunuz? İşte Çanakkale'ye, Sarıkamış'a geliyorsunuz. Bunu anlatmaya çalışıyorum.

Gençleştirme hareketiyle yüzbaşıdan tabur komutanı yapmak zorunda kalmışız, neden? Çünkü tabur komutanı emekliye sevk edilmiş. Binbaşılardan, albaylardan kolordu komutanı, tümen komutanı yapmışız.

ARİFAN: Peki Çanakkale'ye gelecek olursak, o günün düşman ordularıyla bizim ordumuz arasındaki askerî ve teknolojik imkânları mukâyese eder misiniz?

EKREM ŞAMA: Efendim 1914-1915 yılının Çanakkale eşiğine gelindiği zaman, ordumuz başı bozuk bir ordu haline getirilmişti. Askeri eğitecek yüksek rütbeli subaylar yoktu. Ordumuza silah temin edebilmek için Almanya'nın desteğini ister duruma gelmiştik. Dışarıdan cephane gelmeden savaşabilecek durumda değiliz. Bırakın silahı, cephaneyi, ordunun giyeceği, yiyeceği ve komutanı yok. Var ama sen onları emekliye sevk ettin. Bu halde boşluk doğdu. Müttefikimiz Almanya'dan gelip bizim askerimizi eğitecek. Karşımızda İngilizler ve Fransızlar var. Bunlar teknolojik devrimlerini hızla yapmış, süper silahlar icad etmiş, o güne kadar 15-20 km yi vuran toplar yerine, 20-25 km yi vuran ve 40 cm. çapında toplar icad etmişler. Her tarafı 7-8 santim kalınlığında zırhla kaplı, top atsanız işlemeyen, yüzen çelik kale görünümlü gemiler icad etmişler. Bu gemilere o günün şartlarına göre hâşâ ilah isimleri vererek gurur âbidesi olarak Çanakkale'ye göndermişler. Sınırlı miktarda cephanesi olduğu iddia edilen İngilizlerin bizim mevzilerimize attığı 12.000 top mermisidir. O gün Fransızların daha çok mermisi vardı. Onların bizlere ne kadar attığını varın siz düşünün. Bizim ise mermimiz o kadar az ki, tembih ediliyor Mehmetçiğe, "oğlum bak! bu top bugün dört defa atış yapacak, ona göre atış yap." Çünkü mermi yok, mermi bitince

top devre dışı. Almanya'dan gelecek de mermi ikmâli yapacaklar. İyi de nasıl gelecek? Arada Bulgar var, Avusturya var, Romanya'dan geçmesi lazım onlar da geçirtmiyorlar. İngilizler, Fransızlarla beraber şu hesabı yapmışlar. Bizim 25 km.den vuran yüzlerce topumuz var. Gemilerimiz zırhlı gemiler. Türkler o toplarıyla bu gemileri vurmaları imkânsız. Türklerin deniz gücü yok, toplarının çapları küçük, menzil uzunluğu kısa ve cephaneleri sınırlı. O halde top imkânları da sıfır. Geriye ne kaldı? Asker... Asker zırhlı gemiye ne yapacak, piyâde tüfeğiyle mi ateş edecek? Üstelik bizim deniz altılarımız var. Türklerin hiç denizaltısı yok. Bizim uçak filomuz var. Türklerin hiçbir şeyleri yok, dolayısıyla biz hiç kara askeri kullanmadan üç günde geçeriz" diye hesap yaptılar. Çörçil'in sözü bu: "denizden üç günde Çanakkale Boğazını geçeriz."

ARİFAN: Onların hesabına göre, Türk ordusunun kazanma ihtimali sıfır. Ama bakıyoruz ki; maddî hesaplara göre kazanma ihtimali olmayan Müslüman Türk ordusu, Çanakkale'de destan yazmış. Peki, biz Çanakkale Savaşını hangi kuvvetle, hangi ruhla kazandık?

EKREM ŞAMA: Çanakkale rûhu dediğimiz, cihad rûhuyla bu savaşı kazandık.

ARİFAN: Cihad rûhu derken, Çanakkale bir cihad mıdır?

EKREM ŞAMA: Evet. Çanakkale'ye niçin geldiler? Hilâfet makamını ortadan kaldırmak için haçlı zihniyetiyle geldiler. Şimdi dinimize yönelik bir saldırı olduğu kesin. Bizler Müslüman insanlarız. Mukaddesâtımıza saldırı karşısında müdâfaaya geçersek neyi müdâfaa etmiş oluyoruz? Dinimizi. Cihad nedir? Allah'ın dininin yeryüzünde yayılması ve baki kalması için yapılan mücadele değil midir? İşte bu cihetle Türk ordusu cihad yapıyor durumundadır. Bununla ilgili bir de fetva almışlar o günün Şeyhül İslam'ı Mustafa Hayri Efendiden. Tabi fetva alabilmek için şeyhülislam Mustafa Hayri Efendiye sorular soruyorlar.

"Düşman hilâfet makamına, vatanımıza, mukaddesatımıza kast ederek gelmiş olsa, biz de onun karşısında duracak olsak bizim yaptığımız iş cihad mıdır?" el-Cevap: Cihad'dır.

"Bu yolla savaşmak bütün Müslümanlar üzerine farz mıdır?" el-Cevap: Farzdır.

İşte cihad fetvası böyle alınmıştır. Bu fetvayı da İstanbul'da herkese ilan etmişler.

Cihad, bir "Farz-ı Kifâye"dir. Ancak halîfe "cihad edilecek" dediği anda, cihad "Farz-ı Ayın" oluyor. Kadınıyla-erkeğiyle, genciyle- yaşlısıyla, öğrencisiyle, askeriyle herkes cihad rûhuyla cepheye koştu. Evvelce emekliye sevk ettikleri subayları da göreve çağırdılar.

Çanakkale Savaşı, âyetlerin tecelli ettiği bir mekândır.

Muhammed suresi 7, tövbe suresi 14, Ali İmran 160, Hac suresi 78 ve bunun gibi âyetlerde özet olarak Allah'ımız ne buyuruyor; "Siz gerçekten cihad ederseniz ben size yardım ederim", "Siz hakkıyla cihad ederseniz Allah size yardım eder", "Allah size yardım ettiği zamanda kimse size galip gelemez" buyuruyor. Şimdi Osmanlı ordusu cihad ediyor ve Allah'ın yardımını almak için cihadı hakkıyla yapması gerekir. Ayet'te; "Hakka Cihâdihî" "Hakkıyla cihad ediyorsanız"diyor, hakkıyla cihad nedir? Bir; emirlere kesinlikle itaat etmektir, iki; her şeyinizi ortaya koymanız demektir. "Bugün gitmeyeyim rahatsızım, görevi falanca yapsın" dersen, savsaklarsan Allah yardım etmez. Cihad'da; Kahramanlık, fedakârlık ve emre itaat bakımından bütün gücünü ortaya koyman lazım ki Allah yardım etsin. İşte Çanakkale'de bu olmuştur. Burada yeri gelmişken söyleyeyim; Mustafa Kemal Çanakkale'de Yarbay Rütbesiyle savaşmıştır. Mustafa Kemal'in 57. alaya bir sözü var, bu söz çok önemli. Niye önemli? Çünkü Osmanlı askerinin gerçekten cihad edip etmediği Mustafa Kemal'in ağzıyla belgelenmiştir. Diyor ki; "Öyle bir safhaya geldik ki vakit kazanmamız lazım. Düşman orayı geçerse artık durdurmak mümkün değil. Askerime şu emri verdim. "Askerler! Ben size savaşmayı değil ölmeyi emrediyorum! Siz ölünceye kadar yerinize başkaları gelir, vatan kurtulur başka çare yok, dedim" diyor ve devam ediyor; "Hayret edersiniz ki, kendinden bir önceki safta askerlerin kâmilen şehid olduğunu görüyor. Üç dakika içinde kendisi de şehid olacak çok iyi biliyor, buna rağmen hiçbir tereddüt göstermeksizin, okuma bilenler Kur'an-ı Kerim okuyarak, okumayı bilmeyenler kelime-i şahâdet ve kelime-i tevhit getirerek göz göre göre ölüme atılıyorlar. Çanakkale Savaşında bize zaferi kazandıran, Türk askerindeki bu ruhtur." İşte Türk askerindeki ruh, cihad rûhu Mustafa Kemal'in ağzından belgelenmiş bir ruhtur. Düşmanın hesap yaparken hesap edemediği şey budur.

ARİFAN: Düşmanın hesap edemediği, kendilerinde olmayan cihad rûhuydu öylemi?

EKREM ŞAMA: Evet aynen öyle. Çörçil: "Türk askeri de kim oluyor, Türk donanması da kim oluyor, biz kara askeri kullanmadan sadece gemilerimizle, elleri böğründe ayağıyla tepip geçen insan gibi oradan geçip gideriz." Ama hesap yaparken, Türk askerinin cihad rûhunu Türk tarafına yazmamış olduklarından dolayı büyük şamar yediler.

Çanakkale Milletler Savaşıdır.

Çanakkale'de iki millet üç millet değil, dünyada ne ka-

dar millet varsa hepsi birbiriyle savaşmıştır, peki bu nasıl oluyor? Bir defa bizi düşünün, Irak'tan Bosna'ya kadar birçok millet var içimizde. Araplar, Farslar, Türkler, Çerkezler, Kürtler, Boşnaklar ve diğerleri... Şehitliklerdeki mezarlara baktığınız zaman Bosnalı ile Bağdatlı, Türk ile Kürt yan yana yatıyor. Hatta yan yana demeyelim, üst üste yatıyorlar diyelim. Öyle anlar gelmiş ki, yedi tane şehidi aynı mezara gömmek durumunda kalmışız. Karşınızdaki milletlere baktığınız zaman, taa Avustralya'dan, Yeni Zelanda'dan, Hindistan'dan, Nepal'den, Senagal'den, Siyahi Afrika devletlerinden, Balkanlardan, Baltık'tan, Amerika'dan, Kanada'dan her taraftan insanları toplamışlar ve ekseriyetle de Müslümanları toplayıp bize karşı oraya getirip savaştırmışlardır.

ARİFAN: Sizin "Hileler ve Çanakkale" diye bir kitabınız var. Peki, ne gibi hileler yapıldı? Kısaca bahseder misiniz?

EKREM ŞAMA: Çanakkale Savaşı en başta hileyle başlamıştır. Bunlar Yeni Zelanda'da ki Hıristiyan sömürgelere giderek: "Müslüman Türk belası bütün dünyayı yutmak üzere. Gelin insanlık olarak insanlığı kurtarmak adına savaşa gidin" diye kandırıyorlar. Diğer taraftan Pakistan'a, Hindistan'a, Afrika'ya gidip oradaki Müslümanlara da "Ne duruyorsunuz sizin üzerinize cihad farz-ı ayın olmadı mı? Halifeniz cihad edin diye emir göndermedi mi? İşte halifenin emri." dediler. O Afrika'nın yoksul insanı radyo ve televizyon gibi haberleşme imkânlarının olmadığı bir zamanda İstanbul'da neler olduğunu ne bilecek. Tabi işin dini yönünü sorgulamadan İngiliz ve Fransız ordusuna para için yazılanlar da oldu. Ama büyük bir kısmı, Müslümanları ve halifeyi kurtarmak için cepheye geldiler. Cepheye geldikleri zaman baktılar ki karşılarındaki askerler ezan okuyor, namaz kılıyor, karşıda Müslümanlar var. O zaman demişler ki "bizi kandırdınız. Burada bizi Müslümanlarla savaştırıyorsunuz."

ARİFAN: Ezan, düşmanın hilesini bozuyor öyle mi?

EKREM ŞAMA: Evet ezan hileyi bozuyor. Ve savaşmayı reddettikleri için çoğunu öldürmüşler, bir kısmını da geri hizmetlere almışlar.

Çanakkale Savaşı böyle hileyle başladı ve inanılmayacak kadar çok hile yapıldı. Müttefik Almanlar bile bize hile yaptılar, şöyle ki: Almanlar batıda İngiliz ve Fransızlarla savaşıyorlar. Almanlar istiyor ki, batı cephesinden ne kadar İngiliz ve Fransız askeri gönderirlerse Almanlar o cephede rahatlayacaklar. Ayrıca Çanakkale'de olanlar da oyalanmalılar. Bu nasıl olacak? Çanakkale'de savunma stratejisini değiştirerek... Türk Genel Kurmayının yaptığı savunma stratejisi; daha düşman karaya çıkmadan denizde onların işini halletmek üzerine kurulmuş ve ona göre kıyıda savunma tesisleri yapılmıştı.

Nitekim buna muvaffak olunmuştur, çünkü Seddü'l-Bahir'de, Arı Burnu'nda bire on, bire yirmi kalabalık düşmanı günlerce oyalamayı başarmışız. Mesela Yahya Çavuş seksen kişiyle Seddü'l-Bahir'in ucunda şu kadar bin kişiyi oyalamış demek ki onları çıkartmadan imha etmek mümkün. Ama Almanlar böyle yapmamışlar. Alman başkomutanı Liman Van Sanders; onlar kıyıya çıksınlar kıyıda uzun müddet mücadele olsun istemiştir. Hangi savunma desteğini nereye çekmişler, yedekleri nereye konuşlandırmışlar teferruata giremiyorum. Tüm bunlar onların lehine, bizim aleyhimize olmuş.

ARİFAN: Aslında bu yaptıkları hile değil ihanet!..

EKREM ŞAMA: "Şayet Türk Genel Kurmayının ilk baştaki yapmış olduğu plan uygulanmış olsaydı, belki kısa sürede savaş kazanılır 250.000 değil de belki 20-30 bin şehitle düşman mağlup edilebilirdi" şeklinde raporlar var. Ama savaş bir sene uzamış ve 250.000 şehide mâl olmuş? Çanakkale Savaşı sebebiyle Anadolu fakirleşmiş, bütün bir Osmanlı fakirlik içinde yüzmüş, bunun sebebi Almanların bize karşı uygulamış oldukları hiledir.

ARİFAN: Çanakkale Savaşında yaşanmış pek çok hârikulâde olay var. Bunlardan bir ikisini anlatır mısınız?

EKREM ŞAMA: Bu hârikulâde olayları ikiye ayırmak lazım, birincisi; burada herkesin gözü önünde olan olaylar var. İkincisi, birde kimsenin anlatmadığı düşman ordusunun başına gelen esrarengiz olaylar var. Asıl benim ağırlıklı olarak araştırdığım "Şu Boğaz Harbi" kitabımda hiç anlatılmayan olaylardır. Onların başına öyle şeyler gelmiş ki, dolaylı olarak bunlar Allah'ın bize yardımıdır diyebiliriz.

25 Nisan 1915 günü düşman Gelibolu yarımada-

sının üç yanına çıkarma yapıyor. Bunlardan bir tanesi de Anzak koyuna yapılmış olan çıkarmadır. Anzak koyunda bizim çok az miktarda askerimiz var. 100-150 kişi. Bu 150 kahramanımız saatlerce 10.000'e yakın düşman askerine dayanıyor. Neticede hepsi şehid oluyor. Anzak koyuna çıkan düşmanın önünde artık hiçbir engel kalmıyor. Oraya en yakın birliğimiz 7 kilometre uzaklıkta 27. alayımız var. kumandanı da Yarbay Şefik Bey diyor ki, "Sabah şafakla birlikte uyandık. Düşman Anzak koyuna çıkarma yapıyor haberi geldi. Düşmanın önünü tutmamız lazım, hemen yürüyüş emri verdik. 3000 kişilik alay süratle cepheye gidiyoruz. Güneş doğarken bir vadiye geldik, geçmemiz lazım ama o vadide askerimi gizleyecek ağaç, taş hiçbir şey yok, çıplak vadiden geçmek gerekiyor. Düşman uçakları üstte, gemileri ise vadiyi görebiliyor. Üstelik balonlar uçurmuşlar ne görüyorlarsa haber veriyorlar, zeplin balonları da ilk defa kullanılıyor Çanakkale'de...

Evet, Yarbay Şefik Bey devamında şöyle diyor; "Askerim açıktan gitmesi lazım hepsi imha olabilir, ama başka çarem de yok. Hepsini Allah'a havale ettim 'yürüyün aslanlarım' dedim, diyor. Açıktan yürüyoruz hayret ediyorum düşman uçakları bizi görüyorlar ama görmezden geliyorlar. Balonlar bizim tarafla hiç meşgul olmuyorlar. Düşman gemileri ateş ediyor ama bize değil dağa taşa ateş ediyor. Ve bir saatte bir tek askerimin burnu kanamadan vadiyi geçtik, diyor. Vadiyi geçtik. Ormanın içine girdik. Ateş başladı, bir de baktık ki bizim geçtiğimiz vadiye taş taş üstünde kalmadan ateş ediyorlar. Bu bize Allah'ın en büyük yardımıydı." diyor Yarbay Şefik Aker hatıralarında...

Bakın özel bir bilgi vereyim. Anzaklar, Anzak günü için gelirler. Şafakla birlikte şafak âyini ve çıkarma gösterisi yaparlar. Şimdi bunu oradaki arkadaşlar anlatıyorlar: "Anzakların bir kısmı o törene katılmaz, dürbünlerini alır, biraz daha yüksek bir yere çıkıp devamlı bir yere bakarlar. 'Böyle dürbünlerle ne yapıyorsunuz burada?' "Şu vadiden 3000 Türk askeri gelmiş. Dedelerimiz o vadiden Türk askerleri geçerken görememişler. Şimdi olayın yıldönümüdür ve aynı saattir, acaba burada 3000 askeri gizleyecek ne gibi bir tabiat olayı var ona bakıyoruz" diyorlar. Allah'ımız "gerçekten cihad ederseniz size yardım ederim" diyor, nasıl yardım etti? düşmanın gözünü bağlayarak...

Şimdi anlatacağım olayın yeri Seddü'l-Bahir, Tarih 25 Nisan Yahya çavuş düşmanı bir gün oyaladı, karaya ayak bastırmadı. Akşam Yahya Çavuş'un takımının tamamı şehid olduğundan, Türk askerlerinin de yorgunluğundan istifade ederek düşman geceleyin çıkmaya muvaffak oldu. Karınca sürüsü gibi geliyorlardı. O koya çıktılar. Bunu düşman kurmay başkanı anlatıyor. "Ertesi gün ilk işimiz Seddül-Bahir köyünü almaktı. Gelin görün ki Türkler öyle bir direnç gösteriyorlar ki akşama kadar köyü zor aldık. Her evin altından Türk askeri çıkıyor. Her evin üstünden, çatısından, penceresinden üstümüze ateş yağıyor. Ateş açılan eve gidiyoruz, yakıyoruz, yıkıyoruz altından yine ateş ediyorlar. Hatta Türk askerini vuruyoruz, öldürüyoruz, üstüne basıp geçiyoruz arkamızdan dirilip bize ateş ediyor" diyor. Düşman ifadeleri bunlar.

Ve diyorlar ki: 26 Nisan'da akşama kadar Seddü'l-Bahir köyünü zor aldık. Köyün dışına çıktık. O kadar çok yorulmuştuk ki askerlerimizi dinlenmeye çektik. Karşıda da Türk askerlerinin mevzileri var. Baktık ki karşıda selvi ağaçları, mezar taşları var. Hava kararmaya başlayınca acayip bir görüntü belirebilir, bunlar asker şeklinde görülebilir. Askerlerimizde zaten akşama kadar kanla yoğrulmuş olduklarından bunları Türk askeri zanneder, yanılırlar diye askerlere hitaben: "Bakın, şunlar selvi ağaçlarıdır, gece korkmayın ha... Bak görüyorsunuz değil mi? Gelin sayalım bir, iki, üç, dört.." diye saymışlar. Bunu düşman yapıyor. Asker halüsinasyon görmesin diye, ama bize malzeme olacağını nereden bilsin adamlar. Saydık diyor, askere de itimat geldi.

Gecenin bir yarısında "Türkler hücuma geçti" diye bizi uyandırdılar. Baktık ki binlerce Türk askeri üstümüze doğru geliyor, hemen savunmaya geçtik. Askerleri uyandırdık, sabaha kadar çatışma devam etti. "Allah Allah" diye üstümüze geliyorlardı, sabah güneşinin ilk ışıklarıyla siperlerden kafamızı kaldırıp baktık ki, onlar

Türk askeri değil akşam saydığımız selvi ağaçlarıyla, mezar taşlarıymış. Biz yanılmışız, askerimiz halüsinasyon görmüş" diyor.

Diyelim halüsinasyon görmüş, peki silah sesini, "Allah Allah" sesini nasıl duymuş? Binlerce Türk askerini nereden görmüş, bunu izah edemiyorlar.

Bu olayın olduğu gece, Türk ordusunda yaşananlar

O gece bizim tarafımızda neler olmuş?

Türk kayıtlarını inceliyoruz ki 26 Nisan akşamı bir emir veriliyor "askerlerimiz üç gündür aç, susuz, yorgun ve uykusuzdur. Birçoğu şehid olmuş, birçoğu yaralıdır. Artık düşmana direnme imkânı kalmamıştır. Düşman buradan çıkmaya başlamıştır. O halde biz geri çekilerek Kirte (Alçıtepe) köyüne kadar gideceğiz, orada yeni bir savunma hattı oluşturacağız. onun için herkes neyi var neyi yoksa sırtlanacak geri çekiliyoruz." Şimdi, askeri taktisyenler diyorlar ki "Türk askeri sırtında yük varken yaralı, bereli, uykusuz, aç, mevzilerinden kopmuş geri çekilirken düşman durumun farkına varıp ta takip etseydi, hiç birisi kurtulamazdı ve Çanakkale Savaşı biterdi" diyorlar.

Ama, Allah'ımız onların önlerine selvi ağaçlarıyla mezar taşlarını yığarak, o mevzide bizim yeni bir hat oluşturmamıza yardımcı olmuştur. Arkadan takviyelerimiz de gelmiş. 8-9 ay boyunca Kirte köyündeki mevzilerimizi düşman yarmaya muvaffak olamamış, hatta düşmanı durdurmuşuz. Ama yüz bin askerimiz de orada şehid olmuş.

ARİFAN: O Şanlı Ecdat, etten ve kemikten âdeta kale kurup, vatanımızı ve mukaddesatımızı böyle korumuş.

EKREM ŞAMA: Evet öyle. Sarp yeri şehidliğinde 18.000 askerimizin şehid olduğu bir sahne var. O sahne enteresan; düşman hücuma geçmiş, mutlaka orayı geçmek istiyor, bizim ise cephanemiz bitmiş, tüfeğimiz çok az. İstanbul'dan yeni 10.000 kişilik asker gelmiş, cephede var diye silahsız gelmiş. Bu askerin ancak 3000 tanesine tüfek var, gerisine yok. Ne yapsınlar? Dünyanın hiçbir yerinde böyle bir olay olmamış sadece Çanakkale'de olmuştur. O üç bin tüfeği 10.000 kişiye teslim ediyorlar. Diyorlar ki "Evladım, bu tüfeği sen kullanacaksın, o şehid olunca sen alacaksın, o da şehid olunca sen alacaksın"yani **tüfekleri insanlara zimmetlemek değil, insanları tüfeklere zimmetliyorlar.** Müslüman Türk askeri işte bu şartlarla savaşmış.

ARİFAN: Çanakkale şehidliklerine yapılan ziyaretler rekor seviyelere çıktı. Bu konuda neler söylemek istersiniz?

EKREM ŞAMA: Bu çok sevindirici. Çanakkale Cihad'ın tarlası, ayetlerin tecelli ettiği canlı yerlerdir. Bu artışla milletimiz hâfıza tazeliyor. Milletimizin cihad rûhu hafızasında yeniden canlanıyor. Çanakkale'ye karşı olanlar, orayı insanların gezmesini istemeyenler, "orada şu şu şeyler anlatılmayacak" diyenler, milletimizin hafıza tazelemesinden korkuyorlar. Belgeseller çekmişler, seyredince "iyi ki İngilizlerle savaşmışız da insanlık öğrenmişiz" diyesi geliyor insanın, çok centilmenmiş gibi gösteriliyor. Halbuki her türlü alçaklığı yapmışlar.

ARİFAN: Yeni nesle Çanakkale'yi nasıl anlatmalıyız, ya da Çanakkale'den ne anlamalılar?

EKREM ŞAMA: Bu günün süper güçleri bizi korkutup sindirmek istiyorlar artık sizin işiniz bitti, ya Amerika'ya, ya Avrupa'ya teslim olacaksınız diyerek bizim neslimizi kandırmaya çalışıyorlar. Bizim elhamdülillah iman gibi bir cevherimiz var.

Gerçek cihad; yani üzerine düşen bütün görevleri elindeki tüm imkânları kullanarak hakkıyla yaparsan, ayetlerin tümü kıyamete kadar baki olduğuna göre, aynı yardımları yine alacaksın.

Biz Müslümanız buna inanıyoruz. İşte insanımızın gözünden bunu kaçırmak ve psikolojik olarak bizi bitirmek istiyorlar. Bu oyuna gelmemeliyiz.

İkincisi; gençlerimize Çanakkale'nin mutlaka bir cihad tarlası olduğunu anlatarak, oraları gezdirerek o ruhu diriltmemiz ve yeni nesli şuurlandırmamız lazım. Bize düşen görev budur

Ayrıca, Çanakkale Savaşını niçin kazanamadıklarını parlamentoda izah eden Çörçil ve diğerleri "Kur'an-ı Kerim Türklerin elinde olduğu müddetçe biz kazanamayız, önce gelin bunu pasifize edelim, bunu Türklerin elinden alalım. Sonra her istediğimizi yaptırırız" dediğini de unutmamız lazım.

ARİFAN: Vakit ve yer darlığından çok detaylara inemedik. Ancak merak eden okuyucularımız, sizin kitaplarınıza ve makalelerinize nasıl ulaşabilirler?

EKREM ŞAMA: Konuyla ilgili 3 tane kitabım yayınlandı. Başka hazırlıklarım da var, birincisi "Şu Boğaz Harbi" ikincisi "Hilelerle Çanakkale" üçüncüsü de "Şiirlerle Çanakkale" bu kitaplarım Gonca Yayınlarından çıktı (tel: 0212 528 50 76) buradan temin etme şansları var. İkincisi **www.ekremsama.com** sitemde, kitaplarımın tamamı yayınlandı. Makalelerim, şiirlerim var, tarihi belgeler, fotoğraflar var. Sitemde hangi bilgi varsa hepsi kopyalanabilir şekilde yapılmıştır isteyen istediği yerde o bilgileri kullanabilir, yeter ki Çanakkale öğrenilsin.

ARİFAN: Bu güzel söyleşi için çok teşekkür ederiz.

EKREM ŞAMA: Ben teşekkür ederim.

İman Esasları

Ahmet Mahmut ÜNLÜ
bilgi@arifandergisi.com

Bir Müslüman'ın Allâh-ü Teâlâ'ya olan inancı ne şekilde olmalıdır?

Allâh-ü Teâlâ'nın zâtıyla ve sıfatlarıyla bir olduğuna inanması şeklinde olmalıdır.

Allâh-ü Teâlâ'nın zâtıyla ve sıfatlarıyla bir olmasının manası nedir?

Zâtı ve sıfatları hususunda eşi ve benzerinin olmamasıdır. (Fıkhu'l Ekber)

Allâh-ü Teâlâ'nın sıfatları kaç kısımdır?

Tenzîhî (Selbî), Subûtî ve Fiilî olmak üzere üç kısımdır.

Tenzîhî (Selbî), sıfatlar ne demektir?

Tenzîhî (Selbî) sıfatlar altı tanedir;

1 – Vücut
2 – Kıdem
3 – Bekâ
4 – Vahdâniyyet
5 – Muhalefetün Li'l-Havâdis
6 – Kıyam bi nefsihî

Vücût ve demektir?

Yokluğu düşünülmemektir. Bazı îtikad kitaplarında vücût sıfatını tenzîhî (selbî) sıfatlardan saymayıp, ona "Sıfatı Nefsiyye" denilmiştir. (Muvazzah ilm-i Kelâm, Osmanlıca shf. 118)

Kıdem ne demektir?

Varlığının başlangıcı olmamak.

Bekâ ne demektir?

Varlığının sonu olmamak.

Vahdâniyyet ne demektir?

Ortağı bulunmamak.

Muhâlefetün Li'l-Havâdis ne demektir?

Yaratılmışlara hiçbir yönden benzememek.

Kıyam bi nefsihî ne demektir?

Varlığı için başkasına muhtaç olmamak.

Görüldüğü gibi bu sıfatlarla, ulûhiyete (ilâhlığa) nispet edilmesi mümkün olmayan;

1 – Yokluk
2 – Varlığın başlangıcı olma
3 – Varlığın sonu olma
4 – Ortağı bulunma
5 – Yaratılmışlara benzeme
6 – Varlığı için başkasına muhtaç olma, kavramları selb (nefy) edilmiştir. Bu itibarla da bu sıfatlara "Selbî" sıfatlar denilmiştir.

Ayrıca: "Kelâm ilmi" ile alâkalı kültür geliştikten sonra Selbî sıfatlar çoğaltılmıştır.

Şöyle ki: Muteber kitaplarımızdan olan "Akâid-i Nesefî" de selbî sıfatlara şunlar da eklenmiştir.

Allâh-ü Teâlâ:

1 – Âraz (renkler ve hareketler gibi, kendi başına duramayan, belirebilmesi için bir cevhere muhtaç olan şey)
2 – Cisim (yer kaplayan, eni, boyu, yüksekliği olan madde)
3 – Cevher (başlı başına durabilen madde)
4 – Şekle bürünen
5 – Sınırlandırılan
6 – Nicelenen
7 – Hacimli olan
8 – Birleşik parçalardan teşekkül etmiş olan
9 – Sonu olan
10 – Mâhiyet ve keyfiyeti olan
11 – Mekân tutan
12 – Üzerinden zaman geçen
13 – Kendisine bir şey benzemeyen
14 – Herhangi bir şey ilim ve kudretinin dışında kalan bir varlık değildir (Nesefî: 31-36)

Subûtî sıfatlar ne demektir?

Allâh-ü Teâlâ'nın zâtına nispet edilen ve O'nun ne olduğunu ifade eden sıfatlar demektir. Bu sıfatlara "Zâtiye, Vücûdiye" sıfatları da denilir.

Sübûtî sıfatlar nelerdir?

1 – Hayat: Diri olmak
2 – İlim: Bilmek
3 – Semî': İşitmek
4 – Basar: Görmek
5 – Kudret: Güç yetirmek
6 – İrâde: Dilemek
7 – Kelâm: Konuşmak
8 – Tekvîn: Oluşturmak

Bu sıfatların yok sayılması durumunda onların zıttı olan aşağıdaki sıfatlar lâzım gelir. (Şerhu'l-Emalî: Shf. 5)

1 – Mevt: Ölü olmak
2 – Cehl: Bilmemek
3 – Samem: Sağır olmak
4 – Âmâ: Kör olmak
5 – Acz: Aciz olmak
6 – Kerâhiyet: İsteksiz olmak
7 – Bekem: Dilsiz olmak

Matürîdî'ler; Allâh-ü Teâlâ'nın sübûtî sıfatlarına: "Yapmak, yaratmak ve oluşturmak" anlamına gelen: "Tekvin" sıfatlarını ekleyerek sübûtî sıfatların sekiz adet olduğunu söylemişlerdir.

Bu tekvin sıfatı yok sayılması durumunda zıttı olan mana lâzım gelmez.

Zira Allâh-ü Teâlâ hakkında "Tekvin" (yaratmak, yapmak, oluşturmak) sıfatı düşünülebileceği gibi, yaratmamak, yapmamak da düşünebilir.

Burada yeri gelmişken Allâh-ü Teâlâ'nın sübûtî sıfatlarıyla ilgili bazı açıklamalar yapalım:

1 – Hayat (Allâh-ü Teâlâ'nın diri olması),

Allâh-ü Teâlâ diridir. Bu diriliği ezelî ve ebedî olup başlangıcı ve sonu yoktur. Hudûs (sonradan olma) ya da fenâ vasfında (yok olacak nitelikte) değildir.

2 – İlim (her şeyi bilmesi),

Allâh-ü Teâlâ yerde ve gökte olan her şeyi bilir, ona gizli ve açık diye hiçbir şey yoktur. Kâinattaki yaprakların sayısı, çiçeklerin, tanelerin, kumların adedi ve denizlerin damlaları ona malumdur.

Geçmişi geleceği, insanın kalbine gelen düşünceleri, diliyle konuştuklarını, içini ve dışını çok iyi bilir. O, hâzır (görünen)ler ile gâip (görünmeyen) leri bilir.

Gaybı (gelecekte olacağı) bilen yalnız O'dur, başkası bilemez, bilenler de ancak O'nun bildirmesiyle bilebilirler.

O, unutmaktan, şaşırmaktan berî (uzak)tır. Bilmesi kendinden olup duyu organları ve akıl gibi vasıtalarla değildir.

3 – Semî' (her şeyi duyması),

Allâh-ü Teâlâ semî' (işitici)dir. Sesli ya da sessiz olan her şeyi duyar. Bir kimsenin kulağına fısıldanıp kendisinin duymadığı şeyleri de duyar.

Duyması kulak gibi bir aletle değildir. İşitmesi sonradan olma değildir. Yok, olucu da değildir.

4 – Basar (her şeyi görmesi),

Allâh-ü Teâlâ her şeyi görücüdür. Simsiyah bir gecede siyah karıncanın siyah bir taş üzerinde yürümesini görür, ayağının sesini duyar.

O'nun görmesi göz vasıtasıyla değildir. Bu sıfat da hem ezelî hem ebedîdir (sonradan olmadığı gibi yok olucu da değildir).

5 – İrâde (dilemesi),

Allâh-û Teâlâ dileyicidir, dilediği her şeyi yapar. Dilemediğini de yapmaz. Cihanda olan iyi ve kötü ne varsa her şey O'nun dilemesiyle olmuştur.

Hiçbir kimse ve hiçbir şey O'nu bir şey yapmaya ve dilemeye mecbur edemez.

Şu halde kendisine itaat eden müminlerin bu hallerini dileyen O'dur. O dilemese kimse iman edemez ve O'na itâatta bulunamazdı.

Kâfirlerin küfrünü ve fâsıkların fıskını (yaptıkları kötülükleri) dileyen de O'dur. O dilemeseydi hiç kimse kâfir ve fâsık olmazdı. O dilemeden bir sivrisineğin kanadını oynatması bile mümkün değildir.

Biz ne yapıyorsak O'nun dilemesiyle yapıyoruz. O'nun dilemediği şeyler olmaz, eğer olsaydı, bu O'nun acizliğine alâmet olurdu ki, Cenab-ı Hak bundan münezzehtir. O dileseydi bütün insanları kâfir ya da mümin yapabilirdi.

Eğer burada: "Neden bütün insanların mü'min olmasını dilememiş de çoğunun kâfir olmasını dilemiştir?" denecek olursa buna şöyle cevap verilir:

Cenab-ı Hakkın dilediği ve yaptığı işlerden ve bu işlerin hikmetinden suâl olunmaz (sorulmaz). O herkese sual soran ve dilediğini yapan fâili muhtar (istediğini yapmakta serbest) olan zattır.

O'nun yaptığı her şeyde sayısız hikmet (incelik) ler vardır. İnsanların aklı bunları idrâk edecek durumda değildir.

Bu demektir ki; O'nun kâfirleri yaratıp, onların küfrünü murad etmesinde, yılan, akrep gibi zararlı hayvanları ve diğer türlü kötülükleri yaratmasında olduğu gibi, bizim idrâk edemediğimiz sayısız faydalar vardır ki, bizim bunları bilmemiz de gerekli değildir.

Bize gerekli olan; Allah'ın her iş ve muradında bir hikmetin bulunduğunu bilmektir. O'nun irâdesi ezelî ve ebedî olup, sonradan olma değildir.

6 – Kudret (her şeye gücü yetmesi)

Allâh-ü Teâlâ her şeye kâdirdir. O, mümkün olan her şeyi ve dilediğini yaratır. O istese ölüye hayat verir. Ağaç ve taşı konuşturur ve yürütür.

O'nun güç yetiremediği hiçbir şey yoktur. O dilerse binlerce göğü ve yeri yaratır. Dağları altına ve gümüşe çevirebilir. Nehirleri tersine akıtabilir. Akan suları gümüş ve altın yapabilir.

Dilediği kulunu doğudan batıya, yeryüzünden yedinci kat semaya çıkarıp geriye döndürebilir. O'nun kudreti ezelî ve ebedî olup sonradan olma ve geçici değildir.

7 – Kelâm (harf ve sese muhtaç olmadan konuşması),

Allâh-û Teâlâ söyler, konuşur fakat O'nun konuşması bize benzemez, konuşması dil ile değildir.

Bazı kullarına vâsıtasız olarak hitap eder. Meselâ Musa *(Aleyhisselâm)* Tûr dağındaki nidâsıyla, Resûlullah *(Sallallahu Aleyhi ve Selem)*a miraçtaki hitâbı, bu hususta birer örnektirler.

Bazı kullarına Cebrâil *(Aleyhisselâm)* vâsıtasıyla hitâp etmiştir. Resûlullâh *(Sallallâhu Aleyhi ve Selem)*e gelen vahiylerin ekserisi böyledir.

Kur'ân-ı Kerim Allâh-ü Teâlâ'nın sözüdür. Başlangıcı ve sonu yoktur. Mahlûk (yaratılmış) olmadığı gibi geçici de değildir.

8 – Tekvîn (dilediğini yaratması),

Allâh-ü Teâlâ dilediğini yaratır. Zerreden Küreye varıncaya kadar her şeyi O yaratmıştır. O'ndan başka Hâlik (yaratan) yoktur.

Canlıların hareket ya da sükûn (duruş)larını, itaat ve isyanlarını, iman ve küfürlerini bütün hayır ve şerri yaratan O'dur. Elin hareketi, dilin konuşması, gözün yumulup açılması hep O'nun yaratmasıyladır.

Bu hususta Mevlâ Teâlâ: **"Sizi de, yaptıklarınızı da yaratan Allah'tır."** (Sâfâhat Suresi: 96) buyurmaktadır. Dolayısıyla herkesin yaptığı amel ve işlerin yaratıcısı Allâh-ü Teâlâ'dır. Bize verdiği irâdey-i cüziye ile bizi yaptığımız işlerin fâili (yapıcısı) kılmıştır.

Bu sebeple herkes yaptığı işlerin ceza ve mükâfatını görecektir. Bütün canlıları yaratan O olduğu gibi hepsini rızıklandıran, hasta yapan ve sıhhatte tutan, öldüren ve dirilten O'dur.

Ateşle temas halinde elin ısınması ya da yanmasını, karla ve buzla temasında üşümesini yaratan O'dur.

Bir kimseyi ateşe atsalar da, Allah o kimseyi dilerse yakmamaya kâdirdir. Nitekim İbrahim *(Aleyhisselâm)*ı yakmayışı bunun misâlidir.

Yine karlar içindeki bir kulunu üşütmeyebilir. Ancak Cenab-ı Hakk'ın âdeti öyle cereyan eder ki, ateşle temas yanmayı gerektirir. Allâh-ü Teâlâ da onu yaratır.

Üşümeyi yaratan da kar değildir. Ancak Allâh-ü Zülcelâl'dir. Tokluğu yaratan da Allâh-ü Teâlâ'dır. Eğer O, tokluğu yaratmasıydı insanlar ne kadar yeseler doymazlardı.

Acıkmak ve diğerleri de bunun gibidir. Hulâsa; Allah'tan başka yaratan ve etkileyen yoktur. Her şey O'nun yarattığıdır.

O'nun bu sıfatları, zâtıyla kâim olup kadîmdirler, sonradan olmadıkları gibi yok olmaz ve değişmezler.

İşte Allâh-ü Teâlâ'yı bu sıfatlarla muttasıf olarak tanıyan kul "Ârif" (Allah bilici) sayılır.

Allâh-ü Teâlâ'yı bu sıfatların zıddı olarak noksan sıfatlarla vasıflayan (niteleyen) ise mü'min ve Müslüman olamaz. Allâh'a inanması da muteber sayılmaz.

Nitekim Yahudi ve Hıristiyan âlemi, Allâh'a inandıklarını iddia etseler de, O'na oğul ve hanım isnad ettikleri için kâfir sayılmışlardır.

Fiilî sıfatlar ne demektir?

Allâh-ü Teâlâ'nın kâinatla olan münasebetini en açık bir şekilde ifade eden ve O'nun kâinatı yaratış ve idâre edişini oldukça ayrıntılı bir biçimde anlatan sıfatlardır.

Allâh-ü Teâlâ'nın: Tahlîk (icat etmek, yoktan yaratmak), Terzîk (rızık vermek), İhyâ (diriltmek), İmâte (öldürmek), Ten'îm (nimet vermek), Te'zîp (azap etmek) gibi bütün fiilleri, Allâh-ü Teâlâ'nın sübûtî sıfatı olan: "Tekvîn" sıfatına râci (dönücü)dür.

Matürîdîler, Allâh-ü Teâlâ'nın sübûtî (zâtî) ve fiilî sıfatları hakkında ne demişlerdir?

Bu sıfatların hepsi Allâh-ü Teâlâ'nın zâtı ile kaim (zâtında) olup kadîmdirler.

Zira kulların görme, işitme gibi sıfatları onlardan ayrılır. Allâh-ü Teâlâ'nın sıfatları ise O'ndan ayrılmaz.

Bu sıfatların kadîm olmasının manası nedir?

Allâh-ü Teâlâ'nın zâtının evveli (başlangıcı) olmadığı gibi, zâtıyla kaim olan bu sıfatların da evveli yoktur.

Zira kadîm (evveli olmayan) zâtın, kadîm olmayan (hâdis; sonradan olan) sıfatlara mahal olması (onlarla vasıflanması) düşünülemez.

Selefîler ve Eş'arîler de, sübûtî (zâti) sıfatlar hakkında Matürîdîlerle aynı görüştedirler, ancak Eş'arîler, fiilî sıfatların hâdis olduğunu ileri sürmüşlerdir. (Şerhu'l Emalî shf 6)

Onlar, ilim sıfatına kudret ve iradenin eklenmesiyle fiilî sıfatların tamamlanabileceği görüşündedirler.

Onlara göre Maturîdîlerin fiilî sıfat olarak kabul ettikleri sıfatlar, doğrudan sıfat olmayıp ilim, kudret ve irâdenin taallûklarını temsil ederler. Kadîm olmayıp hâdistirler.

Dolayısıyla hâdis olan bu sıfatlar, Allâh-ü Teâlâ'nın zâtıyla kâim değildirler.

Mevlânâ'dan Esintiler...

Murat SOYDAN
muratsoydan@arifandergisi.com

Bismillâhirrahmânirrahîm.

Hamd-ü senâlar, salât-ü selâmlar..

Ünsiyet sahibi evliyâullâhın nefeslerinden yayılan 'Rahmet-i Sübhâniye'den esinlenme niyâzıyla...

Bâz â, bâz â her ânçi hestî bâz â,
Ger kâfir o gebr o butperestî bâz â,
În dergeh-i mâ dergeh-i novmîdî nîst,
Sed bâr eger tovbeşikestî bâz â!

Gel gene, gene gel, her ne isen yine gel,
Kâfir, mecûsi, putperestsen de dön gel,
Bu dergâhımız ümitsizlik yeri değil,
Yüz defa tövbeni bozmuşsan da yine gel!

Sevgiye, hoşgörüye, birlik ve beraberliğe davet eden, yüzyılların derinliğinden bugünlere yankısı ulaşan bu çağrının sahibi Kâşif-i esrâr-i Kayyûmî Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî, insanların kalplerinde bir aşk kahramanı olarak yaşamış ve yaşamaya da devam etmekte.

Ez kûze birûn hemân terâved ki derûst.[1]

"Bir testinin içinde ne varsa, o sızar dışına" demişler. Hazret-i Pîr'in de içi sevgiyle dolu olduğu için, dışa sevgiden başka bir şey sızmamış.

O, hissetmediği ve yaşamadığı hiçbir şeyi söylememiş ve yapmamıştır. O yüce Pîr'in bu samimiyet ve ihlâsı, sekiz yüz seneden beri bereketini göstermekte ve insanları etkilemeye devam etmektedir. O başlı başına bir moral dünyası olarak, huzur ve selâmet arayanların kaynağı olmayı sürdürmektedir.

Bütün bunlarla beraber o, bize kendini **Kur'ân'ın "bende"si, Muhammed Mustafâ'nın yolunun toprağı** olarak tanıtmakta ve Allâh'a dönmeye, Rasûlullâh'a uymaya çağırmaktadır. Evet, Mevlânâ deyince hemen akla gelen ve Konya Mevlânâ Müzesi kütüphânesi, no: 2106'da kayıtlı bulunan "Dîvân" nüshasının son yaprağında, son rubâî olarak yazılmış yukarıdaki dörtlük, aynı zamanda Kur'ân-ı Kerîm'deki şu âyet-i kerîmelerin manasını ifâde etmektedir:

(Habîbim! Câhiliyet döneminde çok adam öldüren, zina yapan ve kul hakkına giren müşriklerden sana gelip, iman etmeleri durumunda tevbelerinin kabul olup olmayacağını ve evvelce yaptıklarının bir keffâreti bulunup bulunmadığını soranlara, tarafımdan) de ki: "Ey o nefisleri aleyhine haddi aşmış bulunan kullarım! Allâh'ın rahmetinden ümitsiz olmayın! Zira şüphesiz ki Allâh (şirk dışında) günahları topluca bağışlar! Gerçekten O, (en büyük günahları dahi çokça bağışlayan) Ğafûr da, (kullarına çok acıdığı için sıkıntılarını gideren) Rahîm de ancak O'dur!

(Ey kullar!) **Size azap gelmeden önce** (tüm günahlarınıza tevbe edip kendinizi ibadete ayırarak) **Rabbinize yönelin ve** (tüm amellerinizi) **O'na** (has ve) **hâlis kılın! Sonra** (hiçbir kimse tarafından) **yardım olunmazsınız!** (ez-Zümer Sûresi, 53-54) *

Mevlânâ Hazretleri'ne göre gaye, Allâh-u Te'âlâ'ya kulluktur. Bunun için, yaratılmışların en yücesi Hazret-i Muhammed (Sallallâhu aleyhi ve sellem)' in tüm insanlığa yaptığı daveti, Mevlânâ (Kuddise Sirruhû) da yinelemiş, "Ne olur gel, ne olursan ol gel" çağrısında islâh amacını gözetmiş ve insanlara sevgi, ümit ve hoşgörü aşılamıştır. Fıtratından gelen güzel ve olgun ahlâkı, tüm hayatı boyunca onu hep insanlık adına güzel şeyler düşünmeye ve insanları irşâd ve islâh etmeye sevketmiştir.

Onun kapısı ayrım gözetmeksizin herkese açıktı. "Dergâhımızda herkese barınabilecek bir yer ve yatabilecek bir döşek bulunur. Soframızda her kişiye ayrılmış bir kaşığımız var" diye inler dururdu. İşte biz, anlı şanlı geçmişimizde, âlemi bu topraklardan şenlendirip aydınlatan, bütün dünyayı kendisine hayran bırakan, böylesi fazîlet timsâli ulu bir mana kahramanıyla da övünme bahtiyarlığına sahip nesiliz. Evet, Mevlânâ'nın elini öpüp, hatırını sayan **Osman Gazi**, onun gönlüne girerek teveccüh ve inâyetlerine mazhar olunca, kendisinden sonra da devam edecek maddi ve manevi devlet ve berekete kavuşmuştu. Şimdi bizlere düşen

de geçmişimizi inkâr etmeyerek, örnek almak ve atalarımıza ve ecdâdımıza layık olmaya çalışmaktır.

Ama heyhât! Bu Mevlânâ ülkesinin şu hâli nedir, dostlar! Başı örtülü vatandaşların, Hazret-i Mevlânâ'yı anma etkinliklerine bile katılmak istediklerinde kapıdan çevrilip içeri alınmadığı bir dışlama ve asosyalleştirme, Mevlânâ Hazretleri'nin hâtırına ve hoşgörüsüne saygısızlık olmaz mı? Böylesi bir hoşgörüsüzlük hiç bu vatan evlâtlarına hoş ve revâ görülür mü?

İnsan niye yaratıldı? Dünyaya neden geldi? Madem ki burası geçici ve ölümlü, peki ölümsüz ve kalıcı olan o asıl hayata başarılı geçişe ve ebedî saâdete nasıl hak kazanacak? İlâhî hayat düstûrları nelerdir? ..

Kâşif-i esrâr-i Kirdigâr Hazret-i Mevlânâ Hüdâvendigâr der ki:

Der cihân her çîzî çîzî cezb kerd,
Germ germî râ keşîd-o serd serd! [2]
Cihânda her şey bir şeyi cezbetmekte,
Sıcak sıcağı, soğuk soğuğu çekmekte!

İşte bu yüzden aralarında ortak bir değer ve hemcinslik oldu. Her cins de kendi cinsini yanına çeker oldu.

Nâriyân mer nâriyân râ câzibend,
Nûrîyân mer nûrîyân râ tâlibend! [3]

Ateş (cehennem) ehli olanlar, ateş ehli olanları cezbeder,
Nûr (cennet) ehli olanlar da, nûra mensup olanları ister!

Asılları itibarıyla ateşten vücûda gelmiş ve âkibet olarak tekrar ateşe döndürülecek olanlar, hemcinslik gereğince birbirlerini bu âlemde cezbederler. Aynı şekilde peygamberler, evliyâlar ve müminler gibi nûrdan yaratılmış olanlar da birbirlerini talep ve arzu ederler.

Û ço mi hâned merâ men bengerem:
Lâyık-i cezbem-o yâ bed peykerem? [4]

O madem ki beni çağırmakta, ben kendime bir bakayım:
Acaba onun bu câzibesine lâyık mıyım, yoksa nâ-lâyık kötü yüzlü müyüm?

Mahbûb-i hakîkî (gerçek sevgili), kendisine icâbet edecekleri beklemektedir. Nitekim Kurân-ı Kerîm de buyuruluyor: **"Allâh** (son bulmaktan ve tüm âfetlerden) **selâmet** (ve kurtuluş) **yurduna/Selâm** (olan Zât'ın)**ın** (cennet gibi şerefli) **evine/**(sakinlerine, Allâh'ın ve meleklerin çokça selâm verdiği) **selâm diyârına/** (tüm kullarını) **davet etmektedir."** (Yûnus Sûresi, 25) *

Ama bu davete ancak lâyık ve ehil olanlar uyabilmektedir. İşte herkesin kendi aslına göre hareket ettiğinin bilinmesine rağmen, yine de umûmî ve genel çağrı yapılmaktadır. O zaman, ona uygun ve yaraşır olmayanlara nisbetle, bu da'vetin manası, bir nevi istihzâ ve alay kabilinden olmaktadır.[5]

Herkesin bulunduğu yeri hak etmesinin gösterilmesi için, ebedî yerleşimden evvel bu dünya bir imtihan yeri olarak seçilmiştir. Bu yüzden herkes kendi durumunu iyice değerlendirip, iyi ve iyiler ile uyum sağlama gayretinde olmalıdır. Zira insanoğlu evvelini bilmediği gibi sonunu da bilmemektedir, dolayısıyla korku ve ümit arasında bulunmaktadır.

Hazret-i Mevlânâ bizlere hikmet incilerini saçmakta:

İsm-i her çîzi ber-i mâ zâhireş,
İsm-i her çîzî ber-i Hâlik sıreş.

Her şeyin ismi bize göre, görünüşüne tâbidir,
Her şeyin ismi Hâlık Te'âlâ katında ise, sırrına göredir.

Biz hiçbir şeyin hakikatini idrak edemeyiz. Halbuki bütün âlemlerin yaratıcısı olan Allâh-u Te'âlâ her şeyin künhüne vâkıftır ve her şeyi bütün sırlarıyla en iyi bilendir.

Nezd-i Mûsâ nâm-ı çûbeş bud asâ,
Nezd-i Hâlik bûd nâmeş ejdehâ!

Mûsâ (Aleyhisselâm) yanında, sopasının ismi asâ idi,
Ama Hâlik (Yaratıcı) katında, onun ismi ejderha idi.

Hazret-i Mûsâ'nın elinde taşıdığı o sopanın hakikatinin ejderha olduğundan haberi yoktu. Yani Allâh-u Te'âlâ,

"Ey Mûsâ! İşte sana! O sağ elinde olan da nedir?"

diye sorduğunda,

Dedi ki: "Bu benim asâmdır! (Yorulduğumda, sürülerin başında durduğumda ve sıçrama anında) ona yaslanıyorum, onunla koyunlarımın üzerine yaprak düşürüyorum. Onda benim için diğer birtakım ihtiyaçlar da vardır(; yürürken onu omzuma atıp bazı eşyaları ona takarım, ona bağladığım iple kuyudan su çekerim, yılanları öldürürüm, vahşi hayvanları kaçırtırım ve dinleneceğim zaman kendisine bağladığım şeyleri gölgelik yaparım)!"

diye bildiği mertebeden haber verip,

(Allâh-u Te'âlâ) buyurdu ki: "Ey Mûsâ! Onu (yere) at!" diye emredince, emr-i İlâhi üzere,

Böylece hemen onu atıverdi, birdenbire o, koşan bir yılan (oluverdi)!

(Mûsâ (Aleyhisselâm) onun, ağaçları ve taşları yutan bir ejderhaya dönüştüğünü gördüğünde korkup kaçmaya başlayınca, Allâh-u Te'âlâ) buyurdu ki: **"Al onu! Korkma! Muhakkak ki Biz onu evvelki şekline döndüreceğiz."** (Tâhâ Sûresi, 17-21) *

Bunun üzerine Mûsâ (Aleyhisselâm) o yılanı boğazından tutup eline aldığı anda, önceki gibi yine asâ olunca,

asânın Allâh indinde olan ismini ve hakikatini müşâhede ederek, ârif oldu.

Bud Ömer râ nâm incâ butperest,
Lîk mü'min bûd nâmeş der "Elest".

Burada Ömer'in ismi putpereset olarak anılmaktaydı,
Ancak "Elest" âleminde ismi mümin olarak bulunmaktaydı.

Hazret-i Ömer (Radıyallâhû anhü)'nün İslâm'dan önce nâmı, müşrikler arasında putperest idi. Fakat "Elestü birabbiküm (Ben sizin Rabbiniz değil miyim)?" sorgusunun olduğu âlemde, tâ ezelde onun nâm-ı şerîfi 'mü'min' olarak isimlenmişti. "Ferece'a'l-emru avden ilâ bidâyetihi (Sonunda iş bidâyetine döndü)" sözüne uygun olarak ezelde olan ism-i hakîkati, İslâm'a girdikten sonra âşikâr oldu ve Hakk'ın huzuruna imân-ı kâmil ile son buldu.

Bu yüzden Hazret-i Ali (Kerremallâhû vecheh): "Benim korkum sondan değil, baştandır" buyururlardı. Zira hâtime (son durum), ilm-i ezelîde olan geçmişe tâbidir.

Ânki bud nezdîk-i mâ nâmeş menî,
Pîş-i Hakk in nakş bud ki bâ menî.

Bizim indimizde ismi 'meni' olan şey,
Hakk Te'âlâ katında, insan sûretinde zâhir olmuş şekildeydi.

Hâsıl ân âmed hakîkat nâm-i mâ,
Pîş-i Hazret kân buved encâm-i mâ.

İşte, hakikatte bizim ismimiz de,
Allâh-u Te'âlâ'nın nezdinde, sonumuza göre geçmektedir.
İlm-i ezelî ne ise zuhûr edecek olan da odur.

Merd râ ber âkıbet nâmî nehed,
Nî ber ân kû âriyet nâmî nehed! [6]

Allâh (Celle Celâlühû) insana âkibetine göre isim verir,
Halkın taktığı ödünç isme göre değil!

Yani halk bazı kimseyi mü'min ve muvahhid olarak isimlendirir, ancak (Allâh'a sığınırız) âkibeti küfür üzere gider. Bazısına kâfir ve fâsık der ama Hakk Te'âlâ'nın lütfu ile sonu salâh, îmân, tevhîd ve yakîn üzere neticelenir. Şu halde hâtimede ne sıfatla vasıflanmışsa, Hakk Te'âlâ katında onun ismi, odur. 7

Hâce Ubeydullâh Ahrâr (Kaddesellâhü Sirrahü'l-Gaffâr)'dan aldığı Nakşî tasavvufunu, Mâverâünnehir'den Anadolu ve İstanbul'a, Seyyid Emîr Ahmed Buhârî (Kaddesellâhu Sirrahü's-Sâmî) ile birlikte getiren ve gelişi rahmet bilinip, büyük bir kabul ve itibar gören ve Cenâb-ı Pîr Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî Hazretlerinin torunlarından Âbid Çelebi'nin de, kadılık hizmetini dahi bırakıp kendisine intisâb ederek hizmetine koştuğu Abdullâh-i İlâhî (Kaddesellâhu Sirrahü'l-Âlî) Hazretleri şöyle bir kıssa anlatmıştır: "Bir hırsız geceleri at çalıp satardı. Ömrünü böyle kötülükle berbat ederdi. Bir defâsında ise, bulunduğu şehrin en büyük âlimi ve evliyâsı olan zâtın atını çalmak için ahırına girmişti. Tam atı çözüp götüreceği sırada, ahırın duvarı yarılıp, içeriye bir nûr yayıldı. Bu nûr içinde, iki nûr yüzlü zât gözüktü. Hırsız bu hâli görünce, kendini hemen at gübrelerinin arasına atıp gizlendi ve korku ve telaşa kapılarak boğazına kadar gübre içine gömüldü. Bu sırada yarılan ahırın diğer duvarından daha parlak bir nûr gözüktü. Bu nûr arasından da, o zamânın kutbu ve evliyânın büyüklerinden olan ev sâhibi çıktı. Öncekiler onu görünce hürmet göstererek selâm verdiler.

Ev sâhibi diğerlerine niçin geldiklerini sorunca;

"Falan evliyâ arkadaşımız vefât etti. Onun yerine kimi tâyin edeceğiz? Size arzetmek istedik" dediler.

Atların sâhibi olan zât da;

" Onun yerine, at hırsızını tayin ettik" dedi.

Soran iki zât da evliyâ olup ricâl-ül-gayb denilen velîlerden idiler. Bunlar at hırsızlığı yapmaya gelen kimsenin, gübreler arasına gömülüp saklandığını biliyorlardı. Hemen yanına varıp, onu gübreler arasından çıkardılar, gönlünü alıp, tebrik ederek kucakladılar. Atların sâhibi ve zamânın kutbu evliyâ zâtın da yanına gelip, elini öptüler. Sonra hep birlikte vefât eden arkadaşlarının cenâzesini kaldırmaya gittiler."

Böyle nice günahkârlar olmuştur ki, vakti gelince ezeldeki yazısı karşısına çıkmış ve tövbe ederek temiz aslına dönmüş, hatta evliyâlar arasına katılmıştır. İşte, Ârifân hazarâtının yakınında bulunmak böyle aslına ulaşmaya ve Allâh'a dost olarak kavuşmaya en büyük vesîledir.

Ne ilmim var ne tâatım, ne gücüm var ne tâkatım,
Meğer senden inâyetim, kıla yüzüm ak Çalabım!

Dostça kalın!

DİPNOTLAR

* Âyet-i kerîmelerin meâlleri: Mahmut Ustaosmanoğlu, Kur'ân-ı Mecîd ve Tefsirli Meâl-i Âlîsî

1 - İmâm-ı Rabbânî, Mektubât-i Rabbânî; c. 2, m: 23
2 - Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî, Mesnevî-i Ma'nevî; cilt:2, beyit no: 81
3 - Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî, Mesnevî-i Ma'nevî; cilt:2, beyit no: 83
4 - Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî, Mesnevî-i Ma'nevî; cilt:2, beyit no: 90
5 - Ankaravî, Şerh-i Mesnevî: 2/14-15
6 - Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî, Mesnevî-i Ma'nevî; cilt:1, beyit no: 1239-1245
7 - Sarı Abdullah Efendi, Cevâhir-i Bevâhir-i Mesnevî; 2/180-181

İmânın Tadı

Bir insanın kalbi eğer sağlıklı olur, mâsivâdan, Hakk'ın râzı olmadığı şeylerden selâmet bulursa, yaptığı ibadetten zevk alır ve mânevî haz duyar. İlâhî huzurda kaldıkça kalmak ister.

Yakup YAZICI
yakubyazici@hotmail.com

Üç haslet her kimde bulunursa imanın tadını hisseder:

1- Kişiye, Allah ve Resûlünün her şeyden daha sevgili olması,

2- Kişinin, bir insanı sadece ve sadece Allah için sevmesi,

3- Kişinin, küfre dönmeyi (düşmeyi), tıpkı ateşe atılmak gibi çirkin görmesi.

Sevgili Peygamberimizin hadis-i şerifinde ifade buyurdukları, "imanın tadı" ile kast edilen, ibadetlerden tat almaktır. Zîra Kur'an-ı Kerîm'de, **"Allah** (Celle Celâlühû) **sizin îmanınızı zâyi edecek değildir"** (Bakara,143) ayet-i celîlesindeki "îman" kelimesine, müfessirler "ibâdet" mânâsı vermişlerdir. Hadis-i şerifte bir kişinin, imânın tadını hissedebilmesi için aranan üç özelliğin, üçü de kalp ile alakalıdır. Üç şeyden ikisi sevgi, biri de sevginin zıddı olan çirkin görüp, sevmemektir.

İnsanın maddi bedeninde tat alma organı dildir. İnsanların fıtrat, tabiat veya alışkanlıkları itibarıyla hoşlandıkları, haz aldıkları yiyecek ve içecekler vardır. Sağlıklı bir bünyeye sahip olan kişi, gıdaları iştahla yiyip içer, bunlardan lezzet alır. Çeşitli meyveler, sebzeler, etler, türlü türlü tatlılar yiyip, meşrubatlar içtikçe her birinin tadını damağında hisseder. Yedikçe yiyesi gelir. Bazen o kadar haz duyar ki, "karnım doydu ama gözüm doymadı", "tadı damağımda kaldı" gibi sözler sarf eder.

Bünyesi sağlıksız, hasta olan bir kişinin ise iştahı olmaz, yemeyi arzu etmez. Yese dahi tat alamaz. Yediği yemekler ne kadar lezîz olsa bile, tatlı ile ekşi arasında hiçbir fark bulamaz.

Ruh, insanoğlunun mânevî bünyesidir. Rûhun görme, duyma, tat alma merkezi ise mânevî kalptir. Bir insanın kalbi sağlıklı olur, mâsivâdan, Hakk'ın râzı olmadığı şeylerden selamet bulursa, yaptığı ibadetten zevk alır, mânevî haz duyar. İlâhî huzurda kaldıkça kalmak ister. Her ibadet çeşidi, onun dimağında tarifi mümkün olmayan ilâhî nurlar, kalp gözünde rengârenk feyizler, rûhunda Rabbânî nağmeler ve râyihalar hisseder. İbadete öylesine kendini verir ki, ibadet ettikçe iştiyâkı daha da

artar. Farz bir ibadeti edâ edince, gelecek namaz vaktini sabırsızca bekler ve "racülün kalbühû muallakun bi'l-mesâcid" sırrına mazhar olur. Yâni, mahşer günü herkes mahşer meydanında, güneşin bir mızrak boyu yaklaşıp beyinleri kaynattığı günde o, Arşın gölgesinde Cenâb-ı Hakkın gölgelendirdiği yedi sınıf insandan biri olmanın serinliğini hisseder.

İmânın tadını bulan kimse, dünyanın fânî lezzetlerinin acı birer zehir olduğunu idrâk eder. Zâhirde zahmet ve açlık gibi görünen ibadetlerin de, gerçekte kalbin ve rûhun gıdâsı olduğunu görür. Her birinden sonsuz haz duyar. Hatta yolda şehit olsa, o kişi için "şehâdet şerbetini içti" denir, ölüm ona tatlı bir şerbet gibi gelir.

Kalp hastalığına müptela olan kimse de, yaptığı ibadetten zevk alamaz. İbadetler onu sıkar. Zikir, Kur'an onu rahatsız eder. İbadet edemez, ederse de başladığı ibadetin bir an önce bitmesini arzular. Yumuşak halılar üzerinde, yazın klimalı, kışın kaloriferli mescitlerde bile olsa, kıldığı namaz ona ağır gelir. Tutmuş olduğu oruç, onun için dayanılmaz bir açlık ve susuzluktan ibaret olur. Yaptığı ibadetlerden rahmet değil de zahmet duyar.

Kıssa:

Bir zamanlar zindanda, müebbet hapse mahkûm olan iki kişi varmış. Zamanın padişahı merhametli, cömertliğiyle meşhur, adâlet ve hakkâniyete riâyet etmesiyle maruf bir kimseymiş. Padişah, bu mahkûmları affederek denemeyi murâd etmiş. Müebbet hapse mahkûm edilmiş bu iki kişiyi önce zindandan çıkarttırmış, sonra da onlara oturacakları birer ev, yaşamlarını devam ettirecekleri birer mekân tahsis etmiş. Daha sonra da Padişah, vezirini, zindandan kurtulan bu adamlara göndererek isteklerini beyan etmiş. Vezir o iki kişiyi alıp, ucu sonu görünmeyen birer boş arazinin başlangıcına bırakmış. Orada ekilmeyi bekleyen sebze fideleri, meyve fidanları, ziraat yapmak için lazım olan her türlü âlet edevat mevcutmuş. Vezir onlara: "Ey zindandan kurtulan kişiler! Padişahımız sizi sonsuza kadar zindanda mahpus kalmaktan, orada çürümekten kurtararak size hayatınızı bağışladı. Sizden, bu uçsuz bucaksız arazide çalışmanızı, buraları ekip dikmenizi, sabah akşam sulamanızı, zamanı gelince bağların, ağaçların bakım ve budamasını yapmanızı istiyor. Size, doğru uk ve itaatten ayrılmamanızı, kendi bağ ve bahçenizin dışına tecavüz etmemenizi emrediyor. Siz burada çalışırken tüm yiyecek ve içeceğiniz, giyim, kuşam ve her türlü ihtiyaçlarınız en güzel şekilde karşılanacaktır. Hasat mevsimi gelince sultanımız, sizi bu çalışmalardan tamamen âzâd ederek emekliye ayıracaktır. Daha sonra da çalışmalarınızın bedeli olan ücretinizi verecektir. Hatta samimiyet ve teslimiyetinize göre sizi, akla hayale gelmeyen nîce hediyelerle taltif edecek, nîce mükâfatlarla ödüllendirecektir. Şayet görevinizi aksatır, vazifenizi yapmaz, başkalarının hudûdunu geçerseniz, mahkûm olduğunuz zindana geri dönerek bir daha çıkmamak üzere orada kalacaksınız, demiş.

Mahkûmiyetten kurtulan kişilerden birincisi hemen işe koyulmuş. Kendi kendine:

"Padişahımızın hiçbir lütfu olmasa, beni karanlık zindanlarda sonsuza dek unutulmaktan kurtarması yeter. Her gün, güneşin ışığını, karlı dağları, yemyeşil ovaları, gümüş gibi akan dere ve pınarları, rengârenk çiçekleri, cıvıl cıvıl öten kuşları, türlü çeşit sesler çıkaran böceklerin nağmelerini işitmek bana yeter de artar bile. Ben, bana bu kadar ihsanda bulunan bir padişaha layık olmalıyım. Üstelik sabah akşam yemeğim ayağıma kadar geliyor. Mutlaka bu araziyi ihya etmeliyim. Padişahımızın gönlünü kazanmalıyım", demiş. Bahçelerdeki taşları temizler, bağları sular, zamanı gelince fideleri ve fidanları ekip diker, her türlü bakımlarını yaparmış. Bunları yaparken, kan ter içinde kalır, toza toprağa karışır, elleri ayakları çamur olur, bazen ellerine dikenler batar, parmakları kanlar içinde kalırmış. Akşam evine yorgunluktan bitap düşmüş olarak gelirmiş. O, tüm bunlara aldırmaz, padişahın o ana kadar kendisine yaptığı ihsanları düşünür, paydos ettiği zaman kendisine verilecek ücretin, lütufların hayaliyle ne yorgunluk duyar, ne de ellerine batan dikenlerin acısını hissedermiş. Öyle ya, paydos etmeden, iş bitmeden işçisine bu kadar bol

ve sayısız ikramlarda bulunan bir efendi, iş bitiminde kim bilir akla ve hayale gelmeyen ne gibi ödüllerle ödüllendirecek, nasıl mükâfatlar verecektir. Bunların hayaliyle tüm acı ve yorgunluklardan anlatılmaz bir haz duyarmış.

Mahkûmiyetten kurtulan ikinci kişi ise; kendisine gösterilen uçsuz bucaksız gibi görünen araziye bakarak gözü korkmuş. İlk önce biraz çalışıp yorulunca, bakmış ki iş olacak gibi değil. Kendi kendine: "Sonra çalışırım. Nasıl olsa sabah akşam yemeğim geliyor. Karnım tok sırtım pek. Şimdi hapisten kurtulmanın tadını çıkarayım da, sonra düşünürüm. İyice bir dinleneyim, sonra çalışırım. Hem zaten padişah çok merhametli. Beni tekrar zindana koyacak da eline ne geçecek" demiş.

Gündüzler geceleri kovalamış. Zaman su gibi akıp gitmiş. Çalışan işçi de, tembel işçi de zamanın nasıl geçtiğini anlayamamış. Bir gün her ikisinin kapısına görevliler dikilip sürenin bittiğini bildirerek alıp padişaha götürmüşler. Tembel işçinin biraz daha zaman istemesi, yalvarıp yakarması fayda vermemiş. padişahın mülkünde ne kadardır bilinmez, belli bir süre istirahat etmişler. Bir zaman sonra padişahın adamları bu iki kişiyi, ekip diktikleri bağ ve bahçelerin yanına götürerek onlara: "İşte padişahımızın size verdiği ücret, uzun zamandır çalıştığınız şu tarla ve bostanlardır", demişler. Tembel işçinin arazisinde dikili bir ağacı, bir fidanı dahi olmadığı görülünce, padişahın fermanını dinlemeyen bu işçiyi alıp, onun acı feryatları, yürek parçalayan çığlıkları arasında zindana geri götürmüşler.

Çalışan işçi ise, diktiği fide ve fidanların, bire on, bire yetmiş meyve verdiğini, ağaçların dal ve yapraklarının çeşit çeşit meyveler verdiğini hayretle görmüş. Rengârenk çiçeklerin baş döndüren güzelliğiyle, buralarda yuva yapan kuşların nağmeleriyle âdeta kendinden geçmiş. Kendisine ikramda bulunanın kemâl-i keremini daha iyi anlamış. Bağına girip gezer, hep ağzından şu sözcükler dökülürmüş.

- Hamdolsun! Teşekkürler sana, Ey Yüce Padişâh! Diye tekrarlayıp dururmuş. Akşam olmadan saraydan görevliler tekrar gelip adamı alarak saraya götürmüşler. Ona: "Sen güzel ve samîmi çalışmanla padişahımızın sevgisini kazandın. padişahımız şimdi sana, saray halkının bile görmediği bir şey gösterecek" demişler.

Padişah, adamın elinden tutup onu özel dairesine götürüp kapıyı açmış. İçeri giren adam bir de ne görsün! Gördüğü muazzam ve muhteşem manzaranın güzelliği karşısında donakalmış, dili tutulmuş. Bağını da, bahçesini de, kendisini de unutmuş. Gördüğü güzelliğin karşısında mest-ü hayran bir şekilde kalakalmış. Ne mi görmüş?

Bu sorunun cevabını hisseden alalım.

Hisse

Ey İnsanoğlu! Allâh-ü Zül-Celâl Hazretleri seni, yokluğun karanlık hapishanesinden varlık ve imkânın aydın sahnesine çıkardı. Sana, nihâyeti sence meçhûl hayat ve dünya arazisini göstererek, elçisi Hz. Muhammed *(Sallallâhü aleyhi ve selem)*'in tâlim ettiği, sayısız zikir ve ibâdet fidanlarını, ecel-i müsemmâ gelene kadar dikmemizi emretti. Bir taraftan, sabah akşam sayısız nimetleri göndererek nimet içinde nimetlerle bizi ikramlarına gark etti.

Her kim bu sahayı hayatta kerem sahibi Yüce Padişahın nimetlerini tefekkür etmez, gafletin yumuşak bataklığını bir lütuf zannederse, ibadet ona çile ve işkence gibi gelir. Ahiretin tarlası olan dünyada bir fidan dikmeyen bu kişinin ukbâsı, ona pişmanlık ve hasret günü olacaktır. Mahkûm olduğu yokluktan gelip, cehennemin dipsiz gayyâsında müebbet hapse mahkum kalacaktır.

Bu hayat bahçesinin kadrini bilen, nâil olduğu mazhariyetleri tefekkür edip, vaat edilen ecir ve mükâfatları tahayyül eden kişi ise, çalışıp çabalayacak, Allah(Celle Celâlühû)'nun hoşnutluğunu kazanmaya gayret edecektir. Kıldığı namazdan ayrı bir zevk, tuttuğu oruçtan bambaşka bir lezzet, verdiği sadakalardan farklı bir tat hissedecek, yaptığı ibadetler ona sekînet ve huzur verecektir. Ahirette ise yaptığı amellerin hakîkatine ererek, îfâ ettiği ibadetlerin gerçekte bir cennet makamı, birer cennet ağacı ve meyvesi olduğunu görecektir. Ve görecektir ki dünyada diktiği bir salih amel en az on filiz, hatta yüz filiz vermiştir. Hele bazılarının verdiği filizleri saymak imkânsızdır. Tüm bunların ötesinde o, Yüce Mevlâ'nın cemâli ile müşerref olunca, sahip olduğu tüm cennet nimetlerini ve kendisini unutarak gördüğü güzellik karşısında mahv-u müstağrak kalacak, mest olup kendinden geçecektir.

Yâ Rabbi! Bize, affının serinliğini, rahmetinin lezzetini tatmayı nasîb eyle...

Çanakkale Mektupları

Çanakkale içinde vurdular beni
Ölmeden mezara koydular beni

Çanakkale Savaşı bir ümmetin diriliş ve direniş mücadelesidir. Orada savaşanların hepsi de bunun şuurundadır. Onlar Çanakkale'de neden can verdiklerini, bize bıraktıkları hâtıra, mektup ve destanlarında büyük bir îmân ve vecd ile anlatmaktadırlar.

Ahmet BOZDOĞANLI
bilgi@arifandergisi.com

Sık sık böyle söylüyordu bizim köyün Halil İbrahim Onbaşısı! O üç kıtada yedi ayrı cephede tam sekiz yıl beş devlete karşı savaşmıştı. Ne yıllık izne gitmişti, ne de sıla ziyaretine... O; Çanakkale destanını da yazanlardandı. O günleri ne de iyi hatırlıyordu. Ah bir dinleyebilseydiniz.

Konuşmasına, *"Gâvur, Anafartalar'a çıkarma yapmıştı" diye başlardı ve şöyle devam ederdi; "Gâvurla aramızda yüz, yüz elli metre kalmıştı. Bir İngiliz yüzbaşı biraz öne çıkarak, bizimle konuşmak istedi. Karşısına çıkaracak zabitimiz kalmamış, hepsi şehit olmuştu. Sadece bir tane zabit vardı, fakat o da bize komuta ediyordu. Hemen bana, "Halil İbrahim Onbaşı! Yanına iki er al da, şu gâvurlar ne istiyorlar, bir konuş" dedi. Ben de yanımda iki er ile ileri çıktım. Gâvur zabiti önce İngilizce sert sert bir şeyler söyledi. Ben de söylediklerinin aynısını, anlamını bilmeden yalan yanlış telaffuzla ona iade ettim. Sonra o, fasih bir Türkçe ile "Bak onbaşı başınızda sizi temsil edecek bir subayınız bile kalmadı, bizimse her biri on binlerce asker taşıyan birçok savaş gemimiz var" dedi. Ben de; "Sizin olsa olsa elli-yüz geminiz vardır. Eh! Onların her birinde beş on bin askeriniz ya var, ya yok. Ya bizim; her bir askerimizin göğsü bir gemidir, orada sizin milyonlarca askerinizin bile durduramayacağı ve söndüremeyeceği bir iman vardır" cevabını verdim. İngiliz zabiti hiçbir şey söylemeden geri döndü. Bir de baktık ki, sabah İngilizler çadırlarını sökmüşler, geri gidiyorlar. İşte ben; "good by" lafını ilk orada öğrendim."*

Çanakkale Savaşını Kim Kazandı?

Büyük şairimiz Yahya Kemal ne güzel de tesbit etmişti. **"Biz tarih yapmaktan, yazmaya vakit bulamadık"** diye... Çanakkale de öyle değil mi? İngiliz Başkomutanından, sıradan Anzak askerine varıncaya kadar bütün düşmanlarımız, Alman'ından Avusturyalısına bütün müttefiklerimiz Çanakkale ile alâkalı ciltler dolusu eserler, hatıralar kaleme aldılar. Ya biz? Bizse ne hikmettir bilinmez, deniz savaşları sırasında Enver Paşa'nın "bildirilerini", kara çıkartmaları sırasında Mustafa Kemal'in askeri faaliyetlerini "Çanakkale destanı" olarak takdim etmekten başka bir şey yapmadık. Devrin idarecileri 1915'lerde Harb Mecmuası'nda, Çanakkale Savaşında hiç bulunmayan Enver Paşa'yı ve onun dostu Alman General Liman von Sanders'i kahraman ilan etmekten, 1924'te ise savaşın bütün kahramanlıklarının Mustafa Kemal'e ait olduğunu isbat için Donanma Mecmuası'nın 1915 tarihli nüshalarına; "Fevkalâde nüshalar" ilave etmekten başka ne yaptı? Çanakkale'yi iyi tahlile mecburuz. Her birimizin ailesinden muhakkak ki orada birer şehit vardır. Dahası orada 57. Alay gibi topyekûn şehit olan alaylar bile vardı. Kısacası Çanakkale'de herkes üzerine düşeni fazlasıyla yapmıştır. Onun için Çanakkale'nin bütün milletimize ait olduğunu hiç bir zaman unutmamalıyız.

Çanakkale Savaşı bir ümmetin diriliş ve direniş mücadelesidir. Orada savaşanların, can verenlerin hepsi de bunun şuurundadır. Onlar Çanakkale'de neden can verdiklerini bize bıraktıkları hatıra, mektup ve destanlarında büyük bir iman ve vecd ile anlatmaktadırlar.

Bir Askerin Siperdeki İlk Gecesi

İsimsiz genç bir subayın cepheden kardeşine gönder-

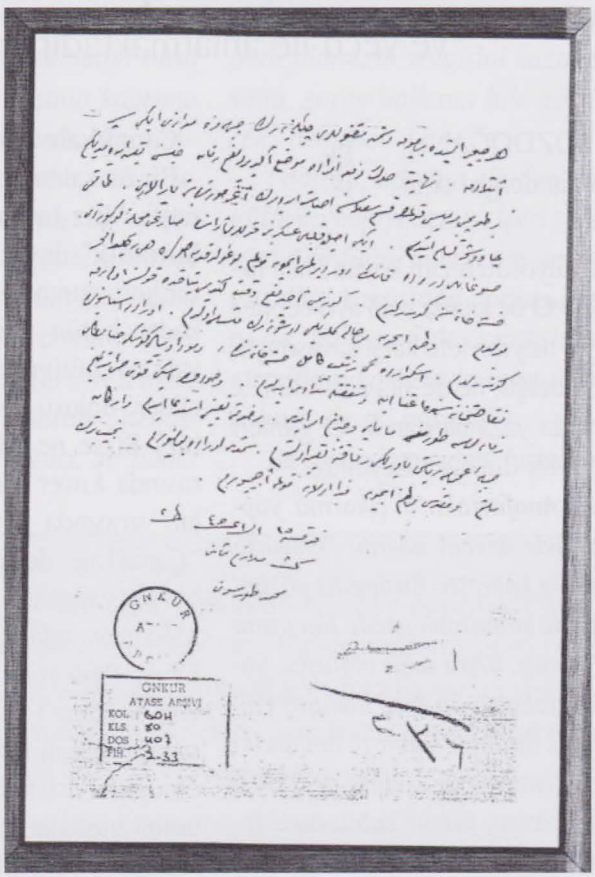
diği, orijinal nüshası Askeri Tarih Arşivin (ATESE)de bulunan bir vesikadan faydalanan bir yazarımız, siperde ilk gecesini geçirmekte olan bir subayımızın duygularını onun ağzından şöyle anlatmaktadır:

"Sevgili Kardeşim Müfit Necdet'e,

Başlar göklere doğru uzanmış, dağların üzerinde kartallar gibi uçuşan bulutlar, altın kurdelelerle işlenirken muhitin sükûn ve sükût ile titreyen kalbinde, karanlıkları yaran, zulmetlere meydan okuyan bir seda yükseldi.

"Silâh başına!..."

Bu emir bir kaç şahısta, bir kaç ağızda tekrar ederek, yansıdı. Artık gölgeler dolaşıyor, fısıltılar çoğalıyor, bazen kısa, sert ve keskin emirler duyuluyordu. Mahmur gözler, arslan yürekler, cesur yiğitler karşılaştıkça, bir nakarat gibi; "düşman taarruz ediyormuş" deniliyor ve bu cümleyi hafif alaycı bir tebessüm takip ediyordu. Hiç bir yerde, hiç bir kimsede olağanüstülük, heyecan görülmüyordu. Ölüme karşı gitmeye hazırlanan bu cesur kahramanlar üzerinde küçük bir tereddüt bile hissedilmiyordu. Yalnız sükûn ve intizamla çalışan, düşmana karşı koyacak, ölümle çarpışacak; fakat vatanı kurtarmaya azmetmiş, milletin namusuyla, Müslüman Türk'ün mukaddesatıyla eğlenen, küçük görmek isteyen düşmanı kahredecek, şanlı bir destan ve kahramanlık görülüyordu. Genç subaylar kılıçlarını kuşanıyor, azimkâr gözlerle düşman istikametindeki yıldızlardan haberler sezmeye uğraşıyordu.

Bunlar da benim gibi, hepsi de genç, hepsi de yeni terfî etmiş, henüz gençlik devresinin ateşli ihtiraslarını yenmeden, gençliğin zevk ve emellerine doymadan, vatanın bağrında alçalmış çizmelerle boşa yürüyen düşmana haddini bildirmek için, namuslarına tecavüz edilmiş millettaşlarının, hakaret görmüş kardeşlerinin intikamını almak için, din için, namus için, vatan için kendi istikballerini çiğneyerek yurdun istikbali uğrunda hudutlara koşmuşlardı.

Ay, doğudan nurlu saçlarını dökerek, altın ışıklarıyla yolumuzu aydınlattı. Kâinatın boşluklarında hüzünler, elemler dolaştı. Gözler ileride, tüfekler omuzda; herkesin kalbinde nur ve iman; fikrinde din ve vatan endişesi vardı. Bu duygularla dolu olarak komutanlarının izini takip ederek ilerliyorlardı. Uzaklardan duyulan bir kaç silâh sesi, gecenin sessiz hüznünü yırtarak etrafa dağıldı.

Önde cüretkâr adımlarla yürüyen dinç, vakarlı subaylar, arkasında gözleri vatanın her tarafına sokulmak isteyen düşmana; şimşekler ve ateşler saçan bir kıt'a. Bunlar ayaklarının hareketiyle meydana gelen küçük, hafif çıtırtıları duymayarak, mehtabın ışıklarından sabahın olduğuna hükmeden, bülbüllerin ötüşlerine asla ehemmiyet vermeyerek, etrafın yeşil ormanlıkları arasından gösterilen istikamette düşmanı kahretmek için ilerliyordu. Sert, kısa ve emredici bir ses, gecenin mahmur karanlığı üzerinde uçuştu:

"İstikamet 34 nolu müdafaa noktası!..."

Başlar sola, ayaklar sola, mangalar sola döndü. Artık yüksek, çetin, çakıllı, manalı bir dağ tırmanılıyordu. Mesafenin verdiği yorgunlukla terleyen yüzümü, beyaz "Mim" markalı mendile silerken, kalbimde saklayamayacağım bir acı duydum. Ruhum ezildi. Gözlerimde hayaller, beynimde birer birer mazinin tatlı hatıraları dolaştı. Batıya döndüm, İstanbul'un beyaz ufuklarına doğru üç senedir hasret çektiğim bir mevcudiyetin hayaline yemin ettim. "Vatanı düşman ayakları, camileri haç gölgeleri altında görmektense; genç hemşirelerin namuslarının ayaklar altına alınmasına, ihtiyar annelerin beyaz başörtülerine hakaret edilmesine razı olmaktansa, senin; özellikle senin, ey güzel hayal; düşman kucağında çırpındığını duymaktansa, şu yüksek tepenin bulutlara karışmış zirvelerinde bayrağım gibi kırmızı kanlara boyanarak ölümü isterim" dedim. Ettiğim bu yemini uzaklardan duyulan düşman mermilerinin boğuk sesleri takip etti. Yüksek, hâkim semâlara karışan tepenin oyulmuş bağrında girdiğimiz siperlerden; önümüzde gümüş pırıltılarla akan derenin parıltısı; tabiatın mehtap ile konuşması sanki görülüyor ve yakından hissediliyordu.

Önümüz toprak, arkamız toprak, her yanımız toprak

ve kim bilir ihtimal bir kaç saat sonra büsbütün bu topraklara gömülmek için, bu hayata veda edecektik. Fakat hayır! Mukaddesatımı çiğnemek isteyen, Kâbe'me haçlar yerleştirmek isteyen, bu sefil düşman leşlerinden kan âbidesi ve zafer takları teşkil etmeden inşaallah ölmeyeceğim. Gözlerimde beyaz ve güzel bir hayal, ellerimde ölüm püsküren küçük ve yuvarlak bombalar olduğu hâlde yürüdüm ve atıldım. İlk bombayı sevgilim nâmına ateşlerken batıya, onun diyarına bulutlarla selâmlar, hürmetler yolladım."

Çanakkale bir cihattır. Orada sadece Anadolu ve Trakya'dan değil İslam coğrafyasının her yerinden gelenler savaşmış, zafere tüm İslam ümmeti sevinmiştir. Cava adalarının merkezi Batavya'dan Arjantin'in başkenti Buenos Aires'e, Sibirya eteklerindeki Ufa'dan Güney Afrika'daki Cape Town'a varıncaya kadar her coğrafyada yaşayan Müslümanlar Çanakkale zaferi için camilerde dua etmişler, şehitler için hatm-i şerifler okumuşlar, şehit aileleri için yardımlar toplamışlardır. Cepheye koşanlar da Osmanlı coğrafyasının her tarafından gelmişlerdir. Gelenlerin birçoğu da şehid olmuştur. Bu gün Çanakkale'de onlardan birçoğunun mezar kitabesi bulunmaktadır. **" Bağdat.. İbrahim oğlu Vehbi.. Doğum: 1890. 25 Yaşında.. Saray Bosna.. Veli oğlu İsmail.. Doğum: 1891. 24 Yaşında.. Halep.. Ahmet oğlu Bilal.. Doğum: 1894. 21 Yaşında.. Bükreş.. Mehmet oğlu Hüseyin.. Doğum: 1892. 23 Yaşında..."**

Şam'lı Bir Şehid Anasının Enver Paşa'ya Mektubu

Onlar gibi Çanakkale'de şehit olanlardan biri de... Alay'ın Birinci Tabur Dördüncü Bölük Kumandanı Şam'lı Rıza oğlu Ali Haydar Efendi idi. Bu gün Suriye'nin başkenti olan Şam'da yaşayan şehid yüzbaşının annesi Münire Hanım, Başkumandan Vekili Enver Paşa imzasıyla kendisine gönderilen karttan oğlunun şehadet haberini alınca; haberi büyük bir metanetle karşılamış ve Başkumandan Vekili Enver Paşa'ya 22 Ekim 1915'de şu cevabı göndermişti:

"Bismillâhirrahmânirrahîm ve bihî nesta'în

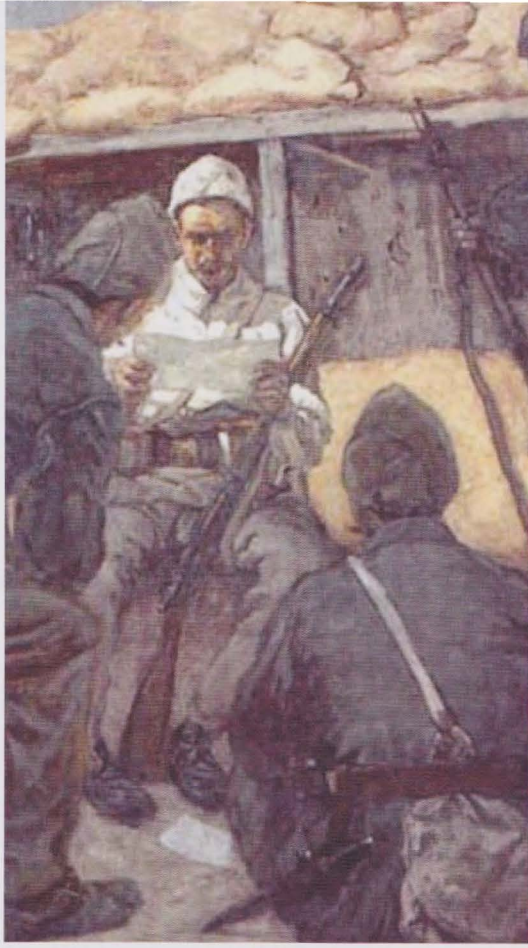
"İnnâ fetahnâ leke fethan mübînâ..."(Fetih/1)

"Nasrun minallâhi ve fethun karîb ve beşşiri'l-mü'minîn." (Saff/13)

Muzaffer Osmanlı Ordusu'nun, Şanlı Başkumandan Vekili Enver Paşa'ya!

Devletli Efendim;

8 Ağustos 1914 - 26 Temmuz 1915 tarihinde Çanakkale sahne-i harbinde Seddülbahir Kanlısırt mevkiinde, şehâdet mertebesine ulaşan... Alay'ın Birinci Tabur Dördüncü Bölüğü Kumandanı oğlum Ali Haydar bin Rıza Efendi hakkında gönderilen tebşirnâmeniz elimize ulaştı. Bir şehid annesi olmaklığımdan ve oğlumla beraber, bu necib milletimizin intikamını alacak olan ve onun hakiki ailesi olan şanlı ordumuzun kazandığı muvaffakiyetinden dolayı, en samimi duygularımla mesûdum ve iftihar ediyorum. Vatanın yükselmesi uğrunda gayret ve dirâyeti ile bütün cihânı hayrette bırakan asker evlatlarımıza ve kardaşlarımıza muvaffâkiyetlerinin artması için dua ediyorum. Bu duygularla bütün ma'iyyetinizle beraber teşekkür ve hürmetlerimi arz eylerim."

Hastanedeki kahraman gazinin tabur komutanına yazdığı mektup;

"Muhterem Komutanım,

Sağ kolumu kaybettim, zararı yok, sol kolum var. Onunla da pekâlâ iş görebilirim. Beni üzen şey; yaramın hâlâ kapanmamasından dolayı kıt'ama katılamamam ve düşmanla çarpışamamamdır. Hastaneden kurtularak, bir an önce halen devam eden harbe iştirak edemediğim için, beni mazur görünüz, affediniz, muhterem komutanım."

İnanıyoruz ki, Mehmet Çavuş'u komutanı affetmekle kalmamış, böyle bir askere komuta ettiği için Rabbine şükür secdesi yapmıştır.

Ya bizler, bu günkü hâlimizle, Çanakkale şehid ve gazilerine layık mıyız? Acaba onlar bizi affedebilecek mi?

Çanakkale Zaferinin hakiki mânâsını anlamak, bu soruya verilecek cevapla doğrudan alâkalıdır. Onlara layık olmak demek; ancak Çanakkale ruhunu taşıyan "Âsım'ın Nesli" olmakla mümkündür. Ne mutlu bu rûhu yaşayan ve yaşatan Ümmet-i Muhammed'e!...

Nefsin Kötü Huyları

Mustafa ÖZŞİMŞEKLER
mozsimsekler@hotmail.com

İmâm-ı Rabbânî hazretleri, bu mektubu Seyyid Nâkib Şeyh Ferid Buhârî'ye göndermiştir.

Bu mektup; nefsi emmârenin yerilmesi, onun zâtî (özünde bulunan) **hastalığı ve bu hastalıktan kurtulmanın ilacını izah hakkındadır.**

Şefkat ve merhamet vechi üzere göndermiş olduğu mektubuyla, bu samimi duâcı kulu imtiyazlı kılan kıymetli kardeşimin mektubunu okumakla şerefyâb oldum. Çok şerefli dedeniz (Muhammed Mustafa Sallallâhü Aleyhi Vesellem)hürmetine, Sübhân olan Allâh-ü Teâlâ ecrinizi arttırsın, kadr-u kıymetinizi yüceltsin, gönlünüzü ferahlatsın ve işlerinizi kolaylaştırsın. Duâların en üstünü, selamların en mükemmeli, Onun ve Ehlinin üzerine olsun.

Allâh-ü Teâlâ, hem zâhiren hem de bâtınen Onun sünnetine tâbi olma husûsunda bizleri dâim eylesin. (Bu duâya) "Âmin" diyen kula da, Allah rahmet eylesin.

Ahlâkı bozuk olan dosttan ve kötü arkadaştan şikâyet bâbında birkaç paragraf yazmak istedim. Bunu kabul kulağıyla dinleyeceğinizi ümid ederim.

Ey Kıymetli Evladım! Bilesin ki; insanın nefsi emmâresi, makam, mevki ve reislik tutkusu üzerine yaratılmıştır. Ve onun tüm arzusu bütün akranlarından üstün olmaktır. Asıl temennisi ise; bütün mahlûkatın kendisine muhtaç olması, emir ve yasaklarına boyun eğmeleridir. Ama kendisinin hiçbir şeye muhtaç olmasını istemediği gibi, hiç kimsenin hükmü altına girmeyi de asla istemez. İşte bütün bunlar, nefsin ilahlık davası gütmesinden ve eşi-benzeri olmaktan münezzeh olan yüce yaratıcısına kendisini ortak görmesinden başka bir şey değildir.

Hatta nefis, (bu durumda bile) mesûd olmaktan uzaktır. Çünkü Allah ile ortak olmaya bile razı değildir. Bilakis o sadece kendisinin hâkim olmasını ve herkesin kendi idaresi altında bulunmasını ister.

Bir Hadîs-i Kudsîde vârid oldu ki: **"Nefsine düşman ol. Zira o Bana düşmanlık için ayağa dikilmiştir."**

Makam, reislik, yükselmek ve büyüklenme gibi nefsin arzu ettiği şeyleri ona vererek nefsi terbiye etmeye kalkışmak; hakikatte, Allah'a düşmanlık etmesi için ona yardım edip destek olmaktır. Öyleyse bu işin ne kadar çirkin olduğunun idrak edilmesi gerekir.

Bir başka Hadîs-i Kudsîde ise şöyle buyuruldu: **"Kibriyâ Benim ridam, azamet ise Benim izarımdır. Her kim bu ikisinden birinde Benimle mücâdeleye girerse, hiç aldırış etmeden** (acımadan) **onu ateşime atarım."**

Şüphe yok ki alçak dünyanın Allâh-ü Teâlâ katında buğzedilmiş ve lânetlenmiş olmasının sebebi; dünyanın ele geçmesine, nefsin isteklerinin elde edilmesine yardımcı ve destekçi olması sebebiyledir. Her kim düşmana yardım ederse, şüphe yok ki lânetlenip kovulmaya müstehaktır.

Fakirlik, Muhammedî bir gurur olmuştur. -Ona ve Ehline Salât ve Selam olsun.- Zira

fakirlikte nefsin arzularının yerine gelmemesi ve âciz kalması vardır.

Peygamberlerin –Onlara salât-ü selâm olsun- gönderilmesinden maksad ve şer'i tekliflerdeki hikmet de, bu nefsi emmâreyi aciz bırakmak ve onu tahrip etmektir. Muhakkak ki şer'î emirler, bilhassa nefsânî istekleri kaldırmak için gelmiştir. Her ne zaman şerâitin gerektirdiği bir amel işlenirse, o amel nefsâni arzulardan kendi miktarı kadarını giderir. İşte bu sebeple, şer'î hükümlerden birini yapmak; nefsâni arzularını giderme konusunda, kendiliğinden (Şer'î bir emir ve tavsiye olmadığı halde, kendi aklına göre) bin sene riyâzât ve mücâhede de bulunmaktan daha üstündür. Hatta Şeriat-ı Garrâ'ya uygun olmayan bu riyâzât ve mücâhedeler (bırak köreltmeyi) nefsin arzularına güç ve kuvvet vericidir.

Brahmanlar (Genelde Hindistan'da yaşayan ve kendilerini dünyadan soyutlayan Budist rahipleri) ve cukiler (Hind kafirlerinin dervişlerine cuki denir. Bu garip insanlar uzun süre bir şey yemez içmezler, çukurlar kazıp bir tek hava deliği bırakırlar ve orada aylarca kalırlar. İşte bu kimseler) riyâzât ve mücâhede konusunda hiçbir şeyi eksik bırakmadılar. Nefsanî istekleri kırmak, şehevi arzuları gidermek için ellerinden geleni yaptılar. Ancak bu yapılanlar şerîata muvafık olmadığı için bundan kesinlikle faydalanamadılar. Neticede; nefsin kuvvetlenmesinden başka ellerine bir şey geçmedi.

Mesela; bir kimse, şerîatın emrettiği zekâtı ödemek niyetiyle bir dânik (Dirhemin altıda biri miktarında az bir para) verse, nefisini eğitip adam etmek konusunda kendiliğinden bin dinar veren kimseden daha hayırlıdır.

Aynı şekilde Ramazan Bayramı gününde şerîatın hükmü gereğince yemek yemek de, nefsâni arzuları giderme hususunda kendiliğinden senelerce oruç tutmaktan daha faydalıdır.

Sabah namazının iki rekâtını cemaatle kılmak gibi sünnetlerden bir sünneti yerine getirmek, sabah namazı cemaatini terk ederek, gecenin tamamını nafile namazla geçirmekten daha faziletlidir.

Hâsıl-ı Kelâm; nefis, liderlik ve üstünlük sevdasının pisliğinden temizlenmedikçe, kurtuluş imkansızdır. Bu hastalıktan kurtulmayı düşünmek ise zarûridir. Tâ ki ebedî ölüme götürmesin...

Afâkî ve enfüsî ilahları nefyetmek için vazedilmiş olan "Lâ ilâhe illellâh" kelimesi, nefsi ıslah etmek ve temizlemek hususunda en uygun olanıdır. Tarikat Büyükleri -Allah onların sırlarını takdis etsin- nefsin tezkiyesi için bu kelime-i tayyibeyi tercih etmişlerdir.

Şiir:

"Lâ" kılıcıyla vurmadıkça boynuna masivânın
İllallah sarayında, Allah'a kavuşamazsın.

Nefis; inat ve azgınlık, fesat çıkarmak ve ahdi bozma makamında bulunduğu müddetçe, bu kelimeyi tekrar ederek îmânı yenilemek gerekir. Nitekim Aleyhissalâtü Vesselam Efendimiz: **"Lâ ilâhe illallâh" sözüyle imanınızı yenileyin"** buyurmuştur. Hatta bu kelimeyi bütün vakitlerde, her zaman tekrar etmek gerekir. Zira nefsi emmâre daima habâset makamındadır.

Peygamber Efendimiz (Sallallahü Aleyhi Vesellem)den bu kelimenin fazileti hakkında şöyle bir hadîsi şerif vârid olmuştur: **"Eğer gökler ve yerler mîzânın bir kefesine, bu kelime de diğer kefesine konulsaydı, bu kelimenin bulunduğu kefe diğerine ağır basardı."**

Selam, hidâyete tabi olanlara ve Hz. Muhammed Mustafa'nın sünnetine sımsıkı sarılanlara olsun. Ona ve Âline, ekmel manada salât ve çokça selam...

Çan + Akkale = Çanakkale

İslâm'ın evlatları, Çanakkale'de âdeta kilisenin çanına ot tıkadılar ve bu toplama kuvveti, arkalarına bakarak geri gönderdiler. Çanakkale harbi işte bu mânâda "Çan" ile "Akkale"nin çarpışmasının adıdır.

Ali EREN
Alieren_vakit@mynet.com

Birleşik bir isim olan Çanakkale, "Çanak" ve "Kale" kelimelerinden meydana gelen bir isim. Yoksa, yazımızın başlığındaki gibi "Çan" ve "Akkale" kelimelerinin birleşmesinden meydana gelmiş değil. Fakat, Çanakkale Harbi'ni bu iki isimle, "Çan" ve "Akkale" kelimeleriyle düşünmek çok uygun düşüyor.

Şöyle ki:

Çanakkale Harbi'nin yapıldığı saha, kanımızın son damlasına kadar vatanı müdafaa ettiğimiz kalemizdi. Adeta bütün hıristiyan âlemi bir olup vatanımıza bu kaleden yüklendi. Fakat, askerlerimiz kaleyi öyle müdafaa ettiler ki, onlara geçit vermediler. Kalenin yüzü ak oldu; "Akkale" oldu, "Akkale" olarak kaldı.

Hıristiyan âleminin çanı, bu sarsılmaz iman karşısında, bütün maddî üstünlüğüne rağmen âciz düştü...

İslâm'ın evlatları, Çanakkale'de adeta kilisenin çanına ot tıkadılar ve bu toplama kuvveti, arkalarına bakarak geri gönderdiler. Çanakkale harbi işte bu mânâda "Çan" ile "Akkale"nin çarpışmasının adıdır...

Çanakkale harbi, çan-minare alemi, hilâl-haç, İslâm-hıristiyan mücadelesi oldu...

Peki biz Çanakkale'de o toplama büyük kuvvete karşı nasıl direndik, nasıl yenilmedik?

Çanakkale rûhu, bir mânâda aşağıda okuyacağınız mektupta zaten tarif ediliyor. Bu günlere kıyaslayarak ibretle okunacak mektup, anneye son derece hürmeti tarif ediyor. Mektup ezandan bahsediyor, nebâtâtın da ezana iştirak

ettiğinden bahsediyor. Çanakkale kahramanlarının ezanı nasıl anladıklarını bu ibretlik mektuptan öğreniyoruz. Mektup namazdan bahsediyor. Hususiyle cemaatle kılınan namazdan bahsediyor.

Mektupta duâ var, yaradana ilticâ var... Evet... Bir ordu, bir asker, düşmanla karşılaşmaktan korkmaz da, bu karşılaşmayı düğün bayram gibi görürse, düşmanları o askerden korkabildiği kadar korksun...

Aşağıdaki mektup işte bu gerçeği haykırıyorsa da, çan erbâbı bu anlayıştan uzaktı. Uzak olduğu ve karşılaşacağı askeri tanımadığı içindir ki Çanakkale'ye gelmişti. Oradan geçip, önüne geleni tepeleyeceğini sanıyordu. Bilmiyordu ki, önünde bu mektup sahibi ve arkadaşları gibi askerler bulunduğu müddetçe ilerleyemeyecek, Çanakkale'yi geçemeyecekti. Bilmiyordu ki, iman çiğnenemez, Çanakkale geçilmezdi...

Aşağıdaki mektubun sahibi Hasan Edhem, bir ihtiyat zâbit (yedek subay) adayıdır. Hem Bayezid Numûne Mektebi'nde öğretmenlik yapıyor, hem de İstanbul Hukuk Fakültesi son sınıfta okuyordu. Gönüllü olarak Çanakkale Savaşı'na katılmış, cephedeyken annesine bu mektubu yazmış, mektubu yazdıktan iki gün sonra da şehid düşmüştür. Tekrar tekrar okunmaya değer mektup şöyle:

Vâlideciğim!..

Dört asker doğurmakla müftehir (övünen) şanlı Türk anası!

Nasihat-azîm (nasihat dolu) mektubunu, Divrin ovası gibi güzel, yeşillik bir ovacığın ortasından geçen derenin armut ağacının sâyesinde (gölgesinde) otururken aldım. Tabiatın yeşillikleri içinde mest olmuş rûhumu bir kat daha takviye etti.

Okudum, okudukça büyük ders aldım.

Tekrar okudum...

Şöyle güzel ve mukaddes bir vazifenin içinde bulunduğumdan sevindim.

Gözlerimi açtım, uzaklara doğru baktım. Yeşil yeşil ekinlerin rüzgâra mukâvemet edemeyerek eğilmesi, bana annemden gelen mektubu selamlıyor gibi geldi. Hepsi benden tarafa doğru eğilip kalkıyordu ve beni annemden mektup geldi diyerek tebrik ediyorlardı.

Gözlerimi biraz sağa çevirdim, güzel bir yamacın eteklerindeki muhteşem çam ağaçları kendilerine mahsus bir sedâ ile beni tebşir ediyorlardı (müjdeliyorlardı.)

Nazarlarımı (bakışlarımı) sola çevirdim. Çağıl çağıl akan dere, bana vâlidemden gelen mektuptan dolayı gülüyor, oynuyor köpürüyordu...

Başımı kaldırdım, istirahat ettiğim ağacın yapraklarına baktım. Hepsi benim sevincime iştirak ettiğini, yaptıkları rakslarla anlatmak istiyordu. Diğer bir dalına baktım, güzel bir bülbül tatlı sedâsıyla beni tebşir ediyor (müjdeliyor) ve hissiyatıma iştirak ettiğini gagalarını açarak göstermek istiyordu.

İşte bu geçen dakikalar ânında hizmet eri,

- Efendim, çayınız. Buyurunuz, içiniz, dedi.

- Pekâlâ, dedim. Aldım, baktım, sütlü çay...

- Mustafa bu sütü nereden aldın? dedim.

- Efendim, şu derenin kenarında yayıla yayıla giden sürü yok mu?

- Evet, dedim. Evet ne kadar güzel.

- İşte onun çobanından 10 paraya aldım.

Vâlideciğim! On paraya yüz dirhem süt.. Hem de su katılmamış. Koyundan şimdi sağılmış. Aldım ve içtim. Fakat bu sırada düşünüyorum. Ben vâlidemin sâyesinde onun gönderdiği para ile böyle süt içeyim de vâlidem içmesin, olur mu! Şevket neden içmiyor, dedim.

Fakat yukarıdaki bülbül bağırıyordu:

"Vâliden kaderine küssün, ne yapalım. O da erkek olsaydı, bu çiçeklerden koklayacak, bu sütten içecek, bu ekinlerin secdelerini görecek ve derenin âheste akışını tetkik edecek ve çıkardığı sesleri duyacak idi...

Şevket merak etmesin, o görür. Belki de daha güzellerini görür.

Fakat vâlideciğim, sen yine müteessir olma. Ben seni evet seni mutlaka buralara getireceğim ve şu tabiî manzarayı göstereceğim. Şevket

Hilmi'de senin sayende görecektir.

O güzel çayırın koyu yeşil bir tarafında çamaşır yıkayan askerlerim saf saf dizilmişler, gayet güzel sesli biri ezan okuyordu. ,

Ey Allahım! Bu ovada onun sesi ne kadar güzeldi!

Bülbül bile sustu... Ekinler bile hareketten kesildi... Dere bile sesini çıkarmıyordu...

Herkes, her şey, bütün mevcûdat onu, o mukaddes sesi dinliyordu...

Ezan bitti. O dereden ben de bir abdest aldım. Cemaat ile namaz kıldık...

O güzel yeşil çayırların üzerine diz çöktüm. Bütün dünyanın dağdağa ve debdebelerini unuttum. Ellerimi kaldırdım, gözümü yukarı diktim, ağzımı açtım ve şöyle dedim:

"Ey Türklerin ulu rabbi!

Ey şu öten kuşun, şu gezen ve meleyen koyunun, şu secde eden yeşil ekin ve otların , şu heybetli dağların Hâlikı!

Sen bütün bunları Türklere verdin, yine Türklere bırak. Çünkü böyle güzel yerler, seni takdis eden ve seni yüce tanıyan Türklere mahsustur.

Ey benim rabbim! Şu kahraman askerlerin bütün dilekleri, ism-i celâlini İngilizlere, Fransızlara tanıtmaktır. Sen bu şerefli dileği ihsan eyle ve huzurunda titreyerek böyle güzel ve sakin bir yerde sana duâ eden biz askerlerin süngülerini keskin, düşmanlarını zaten kahrettin ya, bütün bütün mahveyle" diyerek duâ ettim ve kalktım. Artık benim kadar mesut benim kadar mesrur bir kimse tasavvur edilemezdi.

Vâlideciğim! Oğlun Halit de benim gibi güzel yerlerdedir.

Dünyanın en güzel yerleri buralarmış. Yalnız bu memleketlerde düğün olmuyor. İnşallah düşman asker çıkarır da bizi de götürürler, bir düğün yaparız olmaz mı?

Kadir'e mektup yazdım.

Vâlideciğim! Evdeki senet vesâireyi kimselere vermeyin ve sorarlarsa biz bilmiyoruz deyin.

Çantayı al, sandığa koy. Ben sana vaktiyle anlatmıştım; bu dünya böyledir. Fakat sen merak etme, o parayı vermese adliyedeki adam vermezdi. Hani nasıl aldık. Yalnız zaman ister.

Vâlideciğim, çamaşır falan istemem. Paralarım duruyor. Allah razı olsun...

Oğlun Hasan Ethem 4 Nisan 1331 (17 Nisan 1915)

Kur'an dinleyen Anzaklar...

Çanakkale'de kuvvetler birbirine çok yakındı. Askerlerimiz cemaatle namaz kılıyor, alay imamı da namazdan sonra Kur'an okuyordu. Kur'an okunurken Anzak tarafından ateş kesiliyor ve tam bir sessizlik hâkim oluyordu. Çünkü, Kur'an-ı bilmedikleri halde onun mânevî havası onlara da tesir ediyor, ateşi kesip Kur'anı dinliyorlardı.

Bir gün karşılıklı el bombaları atılması sırasında alay imamı şehit oluyor. O yüzden insanı mest eden o sesi birkaç gün duyamayan Anzaklar, bizim tarafa üzerine kâğıt sarılı bir taş atıyorlar. Taşın üzerindeki kâğıtta şu yazılıdır:

"Her gece aynı saatte o çok güzel duygulu şarkı söyleyen ses neden sustu?"

Anzaklar Kur'an-ı bilmedikleri için, duydukları sesi şarkı zannediyorlarmış. Türk tarafından aynı usulle yani taşa sardıkları kâğıda yazı yazıp karşı tarafa atarak cevap veriliyor:

"Kalleş düşmanlarımız! Dün gece o sesi siz susturdunuz."

Bu cevaptan sonra, Anzak tarafından bir hafta boyunca Türk tarafına bir çakıl taşı bile atılmıyor.

Bir Anzakları düşünelim, bir de bu memlekette Kur'an'a yapılan hücumları... İbretlik değil mi?

ÇANAKKALE ŞEHİTLERİNE

Şu Boğaz harbi nedir? Var mı ki dünyada eşi?
En kesif orduların yükleniyor dördü beşi,
Tepeden yol bularak geçmek için Marmara'ya
Kaç donanmayla sarılmış ufacık bir karaya.
Ne hayâsızca tehaşşüd ki ufuklar kapalı!
Nerde -gösterdiği vahşetle- "Bu bir Avrupalı!"
Dedirir: Yırtıcı, his yoksulu, sırtlan kümesi,
Varsa gelmiş, açılıp mahbesi, yâhud kafesi!
Eski Dünya, Yeni Dünya, bütün akvâm-ı beşer,
Kaynıyor kum gibi... Mahşer mi, hakikat mahşer.
Yedi iklimi cihânın duruyor karşısında,
Ostralya'yla beraber bakıyorsun: Kanada!
Çehreler başka, lisanlar, deriler rengârenk;
Sâde bir hâdise var ortada: Vahşetler denk.
Kimi Hindû, kimi yamyam, kimi bilmem ne belâ...
Hani, tâ'ûna da zuldür bu rezil istilâ!
Ah, o yirminci asır yok mu, o mahlûk-i asil,
Ne kadar gözdesi mevcud ise, hakkıyle sefil,
Kustu Mehmetçiğin aylarca durup karşısına;
Döktü karnındaki esrârı hayâsızcasına.
Maske yırtılmasa hâlâ bize âfetti o yüz...
Medeniyyet denilen kahbe, hakikat, yüzsüz.
Sonra mel'undaki tahribe müvekkel esbâb,
Öyle müdhiş ki: Eder her biri bir mülkü harâb.

Öteden sâikalar parçalıyor âfâkı;
Beriden zelzeleler kaldırıyor a'mâkı;
Bomba şimşekleri beyninden inip her siperin;
Sönüyor göğsünün üstünde o arslan neferin.
Yerin altında cehennem gibi binlerce lâğam,
Atılan her lâğamın yaktığı yüzlerce adam.
Ölüm indirmede gökler, ölü püskürmede yer
O ne müdhiş tipidir: Savrulur enkâz-ı beşer...
Kafa, göz, gövde, bacak, kol, çene, parmak, el ayak,
Boşanır sırtlara, vâdilere, sağnak sağnak.
Saçıyor zırha bürünmüş de o nâmerd eller,
Yıldırım yaylımı tûfanlar, alevden seller.
Veriyor yangını, durmuş da açık sinelere,
Sürü halinde gezerken sayısız tayyâre.
Top tüfekten daha sık, gülle yağan mermiler...
Kahraman orduyu seyret ki bu tehdide güler!
Ne çelik tabyalar ister, ne siner hasmından;
Alınır kal'a mı göğsündeki kat kat iman?
Hangi kuvvet onu, hâşâ, edecek kahrına râm?
Çünkü te'sis-i İlâhî o metin istihkâm.
Sarılır, indirilir mevki'-i müstahkemler,
Beşerin azmini tevkif edemez sun'-i beşer;
Bu göğüslerse Hudâ'nın ebedî serhaddi;
"O benim sun'-i bedi'im, onu çiğnetme" dedi.
Âsım'ın nesli... diyordum ya... nesilmiş gerçek:
İşte çiğnetmedi nâmusunu, çiğnetmeyecek.
Şûhedâ gövdesi, bir baksana, dağlar, taşlar...
O, rükû olmasa, dünyâda eğilmez başlar...
Vurulmuş tertemiz alnından, uzanmış yatıyor,
Bir hilâl uğruna, yâ Rab, ne güneşler batıyor!
Ey, bu topraklar için toprağa düşmüş, asker!
Gökten ecdâd inerek öpse o pâk alnı değer.
Ne büyüksün ki kanın kurtarıyor Tevhid'i...
Bedr'in arslanları ancak, bu kadar şanlı idi.
Sana dar gelmeyecek makberi kimler kazsın?
"Gömelim gel seni tarihe" desem, sığmazsın.
Herc ü merc ettiğin edvâra da yetmez o kitâb...
Seni ancak ebediyyetler eder istiâb.
"Bu, taşındır" diyerek Kâ'be'yi diksem başına;
Ruhumun vahyini duysam da geçirsem taşına;
Sonra gök kubbeyi alsam da ridâ namıyle,
Kanayan lâhdine çeksem bütün ecrâmıyle;
Mor bulutlarla açık türbene çatsam da tavan,
Yedi kandilli Süreyyâ'yı uzatsam oradan;
Sen bu âvizenin altında, bürünmüş kanına;
Uzanırken, gece mehtâbı getirsem yanına,
Türbedârın gibi tâ fecre kadar bekletsem;
Gündüzün fecr ile âvizeni lebriz etsem;
Tüllenen mağribi, akşamları sarsam yarana...
Yine bir şey yapabildim diyemem hatırana.
Sen ki, son ehl-i salibin kırarak salvetini,
Şarkın en sevgili sultânı Salâhaddin'i,
Kılıç Arslan gibi iclâline ettin hayran...
Sen ki, İslâm'ı kuşatmış, boğuyorken hüsran,
O demir çenberi göğsünde kırıp parçaladın;
Sen ki, ruhunla beraber gezer ecrâmı adın;
Sen ki, a'sâra gömülsen taşacaksın... Heyhât!
Sana gelmez bu ufuklar, seni almaz bu cihât...
Ey şehid oğlu şehid, isteme benden makber,
Sana âguşunu açmış duruyor Peygamber.

MEHMET AKİF ERSOY

Yalnız Gerçekleşen Olay;

"Ölüm..!"

İnsanın asla kaçamadığı, istese de istemese de, eninde sonunda başına gelecek bu müthiş olayı herkes tek başına tatmak zorunda. İşte, belki olayın en ürkütücü yönü de bu olsa gerek.

Pskiyatrist Dr. Hamdi KALYONCU
www.hamdikalyoncu.com

Herkes kendi ölümünü yaşayacak! Ve o "ölüm" bütün lezzetleri kıracak! Bundan kaçış yok. Tüm hayatınız boyunca kazandıklarınızı verseniz bile, uğrunda bedel olarak hayatınızı tükettiğiniz ve sahibi olduğunuzu zannettiklerinizin tamamını da verseniz, geçen ömrünüzün bir saniyesini bile geri alamayacağınız kesin!

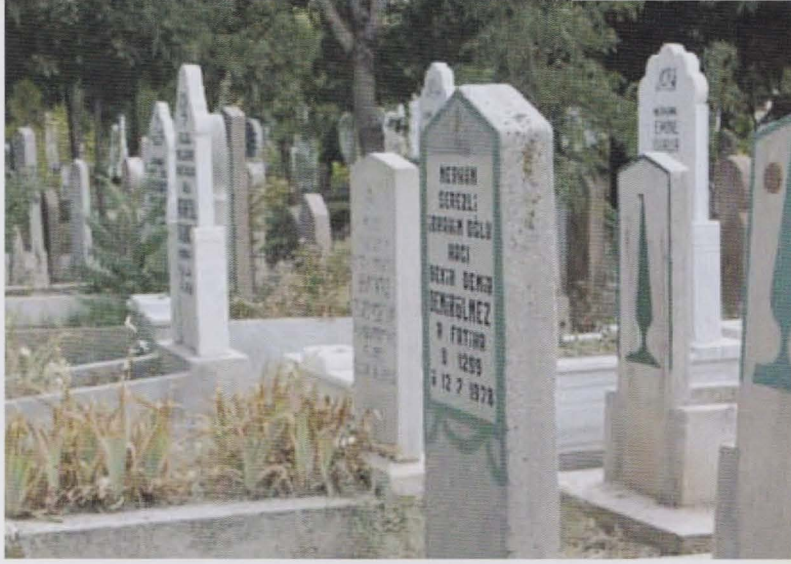
En ufak bir kayıptan etkilenen zayıf bir psikolojik yapıya sahip olan biz insanoğlu, iliklerimize değil, ruhumuza kadar soyulacağımızı bile bile rahat olabilir miyiz?

Bazen ikiz, arada üçüz, nadiren dördüz, beşiz doğmuş olsa da denebilir ki, insanoğlu yalnız doğar, belki birlikte yaşar ama mutlaka yalnız ölür. Sevdikleri ile, hatta bazı dönemlerde eşyaları ile birlikte gömülmüş olmaları bile, tek başına ölmüş olma gerçeğini değiştirmez.

Birbirine benzemediği için sınıflandırılamayan ve başkalarına devredilemeyen tek şey; ölüm! Asla kaçamadığı, istese de istemese de, eninde sonunda başına gelecek bu müthiş olayı herkes tek başına tatmak zorunda. İşte, belki olayın en ürkütücü yönü de bu olsa gerek.

Kayıplarda önemli olan, kaybın kendisi değil, ona verilen önem ve atfedilen değerdir. Kaybedildiği düşünülen şeylerle, kaybeden arasında kurulmuş bağ, kişinin kayıp karşısında vereceği tepkinin derecesini tayin eder.

Ölüm ise, hayatla ve hayattakilerle kurulmuş bütün bağları etkiler; keser, kırar, koparır, atar. Tüm elde edilenler ve biriktirilenler de elden alınır. Özellikle maddi bağlar tamamen kesilir. Kişinin parası-pulu, malı-mülkü, bağı-bahçesi, menkulü-gayrı menkulü, hanı-hamamı, evi-barkı; hulâsa uğrunda bir ömür tükettiği tüm serveti elinden alınır. Sahibi olduğu ya da sahip olduğunu zannettiği şeyler üzerinde hiçbir

söz hakkı, tasarruf imkânı kalmaz. İlgi duyduğu, yakını olduğu eşinden, dostundan, çoluğundan çocuğundan, sevenlerinden ve sevdiklerinden tam bir koparılışla karşı karşıya kalır. Hatta nice tehlikelerden sakındığı, bakıp koruduğu, beslediği, herkesten ve çok şeyden üstün tuttuğu, özenle süslediği vücudundan bile..!

Hem öyle bir ayrılış ve koparılış ki, kimsenin yardım edemediği, hafifletemediği, geciktirmeye gücünün yetmediği, kendi üzerine alamadığı, kimseninkine benzemeyen, sadece kendine özel bir ayrılış..!

Paskal'ın dediği gibi; "Bir başkasının yerine ölsem, darağacındaki bir dostumun yerini alsam bile, ölen o değil yine benim. Gözleri önünde kendisi için öldüğümü gören dostum, muhakkak ki ölümüme minnet veya pişmanlık duygusu ile katılacaktır. Ancak ölümü ikimiz de taban tabana zıt bir şekilde tecrübe etmiş olacağız. Mümkün olan bütün ölümler içinde yalnız bir tanesi vardır ki, diğerlerine benzemez. O da benim ölümümdür. Çünkü diğer bütün ölümlerde en yakınlarımız bile ölse, benim dışımda kalırlar." (F.Karaca, s.48)

Gün gelip de, adımız ölümle yan yana yazıldığında..!

Ölüm..!

Pek çok kimse için, Türkçe'de dört harfli en soğuk kelime belki "Ölüm!"

Tasavvuru bile insanları ürkütmeye yetiyor.

Ölüm.! Kaçınılmaz son mu?!

Toprağa girmek, toprak olmak, toprak dolmak!

Bir tasavvuf erinin sözleri ile;

"Hangi güzel yüz ki,
Toprak olmadı!
Hangi güzel göz ki,
Toprak dolmadı.!

Çoğu kimsenin, hiç yokmuş ve asla olmayacakmış gibi davrandığı, ama kimsenin hiç bir zaman kaçamayacağı, hayata gözlerini açmış herkesin, her canlının bu hayattaki son durağı! Kaçınılmaz gerçek!

Bu büyük gerçek karşısında kimilerinin beti benzi atarken, kimileri de ölümden habersiz gibi yaşar.

Sorası gelir insanın, önce kendine, sonra herkese; "Haberin var mı ha..?

Necip Fazıl'ın sorduğu gibi;

"Şu geçeni durdursam,
Çekip de eteğinden!
Soruversem,
Haberin var mı öleceğinden?"

Geride kalanların bir gece bile misafir etmekten çekindikleri! En sevdiklerini bile hiç gözlerini kırpmadan bir çukura attıklarında ve bitti- gitti diye ilan ettikleri son; ölüm!

Gerçekten bir **son** mu? Bir saniye önce diri olan kişi, ölümle artık cansız mı? Cansız beden..! Hatta beden bile değil; ceset!

O güzelim bedeni cesede çeviren bu müthiş değişim ne? İnsanoğlunun hazin sonu, gerçekten bir **son** mu? Yani bir **yok oluş** mu?

Bu hârikulâde hayat, bu muhteşem yaratılış, **ölüm** gibi bir sonla kesin bir **yok oluş**a gidecekse hayatın anlamı ne?

Ve

Ne oluyor, nasıl oluyor da her şey birden bire bitiveriyor? Nasıl?

Ne oluyor ve nasıl oluyor da dünyayı parmağında oynatanlar, parmağını bile oynatacak mecalden yoksun kalıyor? Gören göz görmez, işiten kulak işitmez oluyor.! Neden?

Son mu bu? Sonumuz bu mu olacak? **Toprak** mı?

Öyleyse bu hayatı niye yaşıyoruz? Bunca zahmet, bunca koşuşturma neden? Ne anlamı var bütün bunların? Bütün yollar bir gün bir çukura çıkacak, ya da inecek olduktan sonra?!

Ölüm, meçhule bir yolculuk mu yoksa..?

Yine şairin dediği gibi;

"Artık demir almak vakti gelmişse zamandan,
Meçhule giden bir gemi kalkar bu limandan!
Bir çok gidenin herbiri memnun ki yerinden,
Bir çok seneler geçti; Dönen yok seferinden.!"

Öyle ya, kimse dönmediğine göre!

Ya memnun değillerse ve de dönemiyorlarsa?

Gün gelip de adımız ölümle yanyana yazıldığında, bütün bu soruları sormak için çok geç olacak. O gün hiç de uzak olmasa gerek. Çünkü; **Doğan Her Canlı, Ölmek İçin Yeterince Olgundur..!**

Çocuklarla İletişim

İletişim; ne söyleyeceğimizi, nerede ne zaman ve nasıl söyleyeceğimizi en iyi bilme sanatıdır.[1] Çocukla iletişim, çocuk eğitiminin temelidir. Çocuğumuzun duygularını, istek ve ihtiyaçlarını anlayabilmemiz, arada güçlü sevgi bağları kurabilmemiz ve ona arzu ettiğimiz terbiyeyi verebilmemiz ancak güzel bir iletişimle mümkündür.

Şerife TORTOP
guliruhsarim@hotmail.com

Küçük Ayşe elinde bir kitapla odaya girer. Heyecanla babasına seslenir: "Bak babacığım, hârika bir kitap buldum. Denizaltı âlemini anlatıyor." Gazete okuyan baba başını bile çevirmeden cevap verir. "İyi, hemen okumaya başla." Çocuk yarı kırık bir sesle mırıldanır. "Ama baba, resimlerine beraber baksak" Baba yarı çevirdiği başıyla cevaplar: "Sen bak dedim ya... Hem beni rahat bırak da gazetemi tamamlayayım."

Hayal kırıklığına uğrayan Ayşe, annesine koşar. Ondan da aynı cevap gelir. Mutfakta iş yapmakta olan yardımcı Sevil hanıma doğru yürür. Sevil hanım, tebessümle: "Yeni kitap mı aldın Ayşeciğim? Çok ta güzele benziyor", der.

Ayşe ağlayarak ona sarılır. Bundan sonra Sevil Hanım hep yolunu gözlediği biricik arkadaşı, ablası olmuştur artık onun. Annesi babası haftalarca evden uzakta olsa hiç aramayan Ayşe, Sevil ablası 2 gün gelmese hemen üzülür ağlar.

"Çocuklarınızla 7 yaşına kadar oynayın, 15 yaşına kadar arkadaş olun, 15 yaşından sonra istişare edin." *Hz. Ali*

Anne-babalık sanatı; aslında çocuğun kişisel özelliklerini göz Önünde tutarak, onunla sağlıklı bir İletişim kurmayı başarabilmektir.

* Çocuğunuzu ciddi bir şekilde sonuna kadar dinleyebilmek iletişimin İlk adımıdır.

İyi bir dinleyici olun; dinlerken göz kontağı kurun. Pasif değil etkin dinlemeyi seçin. Yani çocuğun sadece sözlerini değil, sözlere yüklediği duyguları anlamaya çalışın. Duygularını ifade etmeye yönlendirin.

Çocuk konuşurken mümkün mertebe itiraz ve müdahale etmeden sonunu getirmesini bekleyin.

Sizin dinlemeniz neticede ona da dinlemeyi öğretecektir.

* Çocuğunuza karşı, hitap tarzınıza kadar, sevgi dolu bir yaklaşım sergileyin. Sevginizi ifade edin,

Kur'an-ı Kerim'de Peygamberlerin çocuklarına hep "yavrucuğum" diye hitap etmeleri bize en güzel örnektir,

* Yaptığı güzel şeyleri küçük de olsa muhakkak görün, takdir ve teşvik edin,

* Ona güvendiğinizi sık sık vurgulayın,

* Empati kurun; yani olayları çocuğun gözüyle görmeye çalışın. Böylece çocuğu daha iyi anlayacak; aranızda duygusal bir bütünlük sağlamış olacaksınız,

* Çocuğunuza değer verin. Düşüncelerini sözlerini ve duygularını önemsediğinizi hissettirin. Çocuğunuz bir konuda bir öneride bulunduğunda dikkatle dinleyin; değerlendirin. Fikirlerine mutlaka saygı duyun,

* Evle, aileyle ilgili konularda çocuğunuzla istişare yapın, Kur'an-ı Kerim'de Hz, İbrahim'in, Allah'ın emrini yerine getirmek üzere Hz, İsmail'i kurban etmeye götürürken onunla istişare yapması, bize rehberlik etmelidir,

* Çocuğunuza hiçbir şeyi tercih etmeyin veya çocuğa böyle tehlikeli bir imaj vermeyin.

İşe veya bir eşyaya kendisinden daha çok değer verildiği hissine kapılması çocukta onarılmaz yaralar açar,

* Çocuğunuza zamanında zaman ayırmasını öğrenin Zamanın çok hızlı akıp geçtiğini, yetişkinler yaşlanırken çocukların yetişkinliğe doğru gittiğini ve geçen zamanın asla geri gelmeyeceğini unutmayın,

* Çocuğunuzla aranızda ortak noktalar bulun. Onun ilgi duyduğu, sevdiği alanlara siz de ilgi gösterin. Bu alanlar resim, tarih, eski eserler, koleksiyon, spor vb olduğu gibi herhangi bir olay da olabilir. Bu ortak konular aradaki iletişim bağını kuvvetlendirecektir,

* Çocuğunuzla her gün çok az da olsa nitelikli beraberlik sağlayın. Bu beraberliğin kitap okuma, oyun oynama, gezme gibi çocuğun seveceği ve seçeceği bir etkinlik olmasına dikkat edin,

Unutmayın ki, bu küçük beraberlikler çocuğunuza çocukluğunun, size de anne babalığın doyulmaz hazzını yaşatacaktır,

* Çocuğunuzun sevincini ve kederini ilk paylaşmak isteyeceği kişi siz olun. Bunun için de size göre çok önemsiz bile olsa üzüntü ve sevinçlerini samimi olarak paylaşın. Bu hallerin aradaki iletişim köprüsünü kuvvetlendirmede en tesirli anlar olduğunu unutmayın.

* Okul dönüşü çocuğunuzu sevgiyle karşılayın. Derslerinden önce kendisinin nasıl olduğunu sorun.

Çocuğun gün boyunca geçirdiği olayları heyecanla anlatışını dikkatle dinlemek, arada sıcak ilişkilerin kurulmasına en güzel fırsattır,

"Çocuğunuzla çocuklaşın" Hadis-i Şerif

* Çocuğunuzla çocuklaşarak oyun oynayın. Oyun, çocuğun kalbine giden ve sizi onunla bütünleştiren en güzel, en kestirme yoldur. Bu yolu değerlendirmeyi bilin,

* İster yolda yürürken, ister taşıtla giderken kelime oyunlarıyla, bilemece ve fıkralarla yolculuğunuzu eğlenceli hale getirin,

* Çocuğunuzdan bir iş yapmasını isterken zamanını iyi kollayın. Başka bir şeye odaklanmış olmamasına, istekli olmasına dikkat edin,

* Çocuğa emredici konumda olmamaya çalışın. Mesela "yap" demek yerine "yapalım" ifadesini tercih edin,

* Konuşmalarınızda "lütfen" ve "teşekkür ederim" sözcüklerine yer verin. Gerektiğinde özür dilemeyi bilin.

* Olumsuz uyarılar yerine olumlu uyarıları tercih edin,

Olumsuz uyarı	Olumlu uyarı
* Çamura basma	* Temiz yerden yürü
* Gürültü yapma	* Lütfen sessiz ol
* Üstünü kirletme	* Üstün temiz olsun
* Odanı dağıtma	* Odanı düzenli görmek istiyorum
* Sözümü kesme	* Sözlerimi tamamlayana kadar lütfen bekle
* Önlüğünü ortaya koyma	* Önlüğünü askıya asmalısın
* Kaba konuşma	* Lütfen güzel konuş

* Çocuğunuzun arkadaşlarına değer verin; eve davet edin.

Aileleriyle tanışıp dostluk kurun. Mümkünse beraber geziler tertipleyin.

* Çocuğunuzla konuşurken beden dilinizi kontrol altında tutun. Ne söylediğinizden çok nasıl söylediğinize dikkat edin.

* Çocuğunuzla cedelleşmeye, iddialaşmaya girmeyin. Yu¬muşak bir şekilde "Ben böyle düşünüyorum" deyin ve susun.

* Hatalarında yargılayıcı olmayın, tartışmaya girmeyin. Ancak "Ne sonuç çıkarttığını" sorarak tecrübe kazanmasına ve ders çıkarmasına yardımcı olun.

* Çocuğunuza yetişkin insanmış gibi davranın; ama ondan yetişkin insan davranışı beklemeyin.

DİPNOT

1 - Şerife TORTOP-Çiçeklerimiz Solmasın. sh:189

Bir Sahabi...

Hz. Ebubekir (r.a)

Ahmet MEDENİ
bilgi@arifandergisi.com

Hz. Ebû Bekir *radıyallâhü anh*, Peygamber Efendimizle birlikte bütün harplerde bulunmuş, bir kısmında ise ordu komutanlığı vazifesini üstlenmişti. Çok şiddetli muharebelerde, Peygamber Efendimizin muhafızlığını yapmış, Efendimize karşı bedenini siper etmişti. Bedir'de, Uhud'da, Hendek'te müşriklere karşı büyük kahramanlıklar göstermiş, Tebük harbinde sancaktarlık görevini yürütmüştü.

Mekke fethedildiğinde halk, Peygamber Efendimizin huzuruna gelerek İslâm'ı kabul etmeye başladılar. Efendimiz, Safâ tepesine oturmuş, yeni Müslüman olanların biatını kabul ediyordu. Hz. Ebû Bekir de babasının yanına gelerek "Babacığım! Artık İslâm'ı kabul etme zamanın geldi. Haydi, seni Resûlüllâh'ın yanına götüreyim" dedi. Ebû Kuhâfe'nin bu teklifi kabul etmesi üzerine, Hz. Ebû Bekir babasının koluna girerek onu iki cihanın efendisi Muhammed Aleyhisselâm'ın huzuruna getirdi. Ebû Kuhâfe gayet ihtiyardı ve gözleri de görmüyordu. Peygamber Efendimiz onları görünce ayağa kalktı ve muhabbet dolu bir sesle: "Ya Ebâ Bekir! İhtiyar babana niçin zahmet verip, onu buralara kadar yordun? Biz onun ayağına kadar gider, biatını evinde kabul ederdik." diye iltifat buyurdu. Sadâkat güneşi Hz. Ebû Bekir "Yâ Resûlüllâh! Babamın sizin ayağınıza gelmesi daha uygundur" dedi.

Hz. Ebû Bekir yumuşak kalpli, hassas yürekli, ilim ve irfan sahibi, çok ileri görüşlü ve fevkalade ferâset sahibi idi. Efendimiz pek çok işinde Hz. Ebû Bekir'e danışırdı. Kaynaklarda kendisinden "Peygamberin Veziri" diye söz edilmektedir. Efendimizin sırlarını çok iyi saklar, yanında çok edepli davranırdı. Efendimizi ziyarete gelenlere O'nu nasıl selamlayacaklarını, yanında nasıl davranacaklarını öğretir, sükûnetle oturmalarını tembih ederdi.

Onun hitâbeti de çok tesirliydi. Konuşmaları fesâhat ve belâgat bakımından mükemmel olduğu gibi, muhteva bakımından da güzel olmasıyla ünlüydü.

Ashâb-ı kirâmın büyüklerinden Ebû Sa'îd-i Hudrî *Radıyâllâhü anh* anlatıyor: Bir gün Resûlüllâh Sallallâhü Aleyhi Vesellem hutbe okuyordu. Hutbelerinde: "Allâhü Teâlâ kullarından birini, dünyâ ile Kendi katında olan şeyleri tercih hususunda muhayyer bıraktı. O kul da, Allah katında olanı tercih etti" buyurdu. Bu söz üzerine Hz. Ebû Bekir *Radıyâllâhü Anh*, ağlamaya başladı. Biz Resûlüllâh'ın Allah tarafından muhayyer bırakılan bir kul hakkında verdiği haber sebebiyle Onun ağlamasına hayret ettik. Meğer Hz. Ebû Bekir, Efendimizin ne demek istediğini anlamış ve ağlamaya başlamıştı. Zira Efendimizin bahsettiği kul kendisinden başkası değildi.

Bu rivâyet; Hz. Ebû Bekir'in ferâset ve anlayış bakımından, ashabın hepsinden ileri olduğunu açıkça göstermektedir.

Efendimiz Onun hakkında buyurmuştur ki: "Sohbetiyle olsun malıyla olsun bana en ziyâde ikramda bulunan Hz. Ebû Bekir'dir. Eğer Rabbimden başka, insanlardan dost edinmiş olsaydım, muhakkak ki Ebû Bekir'i dost edinirdim. Ancak aramızda İslâm kardeşliği ve İslâm muhabbeti vardır."

Bir başka sefer ise "Mescide açılan husûsî hiçbir kapı bırakılmayıp hepsi kapatılacak, sadece Ebû Bekir'in kapısı açık bırakılacak." buyurmuştur. Bu rivâyetlerden Hz. Ebû Bekir'in, Peygamber Efendimizin yanında ne büyük bir takdire mazhar olduğu anlaşılmaktadır. Hatta Efendimiz namaza çıkamayacak kadar hastalanınca, "Ebû Bekir'e söyleyin namazı o kıldırsın" buyurmuştur. Efendimiz daha sağ iken, namaz gibi en mühim dînî vecîbede Hz. Ebû Bekir'i Müslümanlara imam tayin etmişti. Peygamber Efendimizin, son hastalığında üç gün imamlık görevinde bulunup, on yedi vakit namaz kıldırmış, üç vaktinde de Peygamber Efendimiz Hz. Ebû Bekir'e uyarak arkasında namaz kılmışlardır.

Peygamber Efendimiz vefat ettiğinde, Sahabenin bir kısmı buna inanamıyordu. Bunların başında ise Hz. Ömer geliyordu. "Resûlüllâh *Sallallâhü Aley-*

hi Vesellem ölmemiştir. O sadece, Mûsâ'nın Rabbine gittiği gibi gitmiştir. Münafıkları yok edinceye kadar da ölmeyecektir. Kim ki Resûlüllâh *Sallallâhü Aleyhi Vesellem* öldü derse, kılıcımla boynunu vururum." diyordu. Hazret-i Ebû Bekir o anda evinde idi. Efendimizin vefat haberini alınca, uçarcasına geldi. Doğruca Rasûlullâh'ın bulunduğu hücre-i saadete girdi. Bir yandan salavat getirirken, öte yandan gözyaşları sicim gibi akıyor, şah damarı inip kalkıyordu. Buna rağmen aklı başında ve ne söylediğini biliyordu. Hürmetle eğildi, Fahr-i âlemin üzerindeki örtüyü yavaşça kaldırıp o gül yüzünü açtı. Vefat etmiş olduğunu gördü. Mübarek yüzünü öptü. Sonra "Anam babam yoluna feda olsun ya Rasülallah! Ölümünde de, diriyken olduğu gibi ne kadar güzel ve temizsin. Vallâhi Allah-ü Teâlâ sana iki defa ölüm acısı tattıracak değildir. Sana yazılan ölümü tatmış bulunuyorsun." dedi ve dışarı çıkarak Efendimizin vefatına inanmak istemeyen Ashâbı iknâ eden şu konuşmasını yaptı: "Ey insanlar! İçinizde Muhammed'e tapan varsa, bilsin ki Muhammed ölmüstür; kim de Allah'a tapıyorsa bilsin ki O diridir ve ölmeyecektir. Cenâb-ı Hak ne buyuruyor: "Muhammed ancak bir Peygamberdir. Ondan önce nice Peygamberler gelip geçti. Simdi O ölür ya da öldürülürse, siz ökçeleriniz üzerine (gerisin geriye) mi döneceksiniz? Kim ökçesi üzerinde geriye dönerse, Allah'a hiç bir şekilde zarar veremez. Allah, şükredenleri mükâfatlandıracaktır."(Âl-i Imran: 144)

Bütün halk bu ayeti Ebû Bekir *Radıyâllâhü anh* okuyuncaya kadar sanki hiç duymamışlardı. Hz. Ömer *Radıyâllâhü Anh* der ki: "Vallahi bu âyeti ilk defa Ebû Bekir'den işitmiş gibiyim. O âyeti duyar duymaz anladım ve inandım ki, artık Resûlüllâh *Sallallâhü Aleyhi Vesellem* vefat etmiştir. Ve ayaklarımın bağı çözüldü yere yığıldım."

Hz. Ebû Bekir bu konuşmasıyla orada bulunanları teskin etti. Halkı sükûna ve huzura kavuşturdu. Daha sonra Efendimizin defnedileceği yer konusunda muhacirler Mekke'ye götürülmesini, Ensar ise Medine'de kalmasını arzuladılar. Bir kısmı Şam'a bir kısmı da Yemen'e götürelim diyorlardı. Hz. Ebûbekir, "Peygamberler, öldükleri yere defnolunurlar." hadisini rivâyet ederek bu ihtilâfı giderdi. Böylece Efendimizin yatağı toplanarak altı kazıldı. Ve Onun cennet bahçesi olan kabri şerifleri açılarak oraya defnedildi.

İslam tarihinde "Halîfe" tabiri ilk defa Hz. Ebû Bekir *Radıyâllâhü Anh* hakkında kullanılmıştır. Efendimizin vefatından sonra derhal halîfe seçimi yapıldı. Sahabe-i Kirâm Hz. Ebû Bekir'i halîfe seçerek Mescid-i Nebevî'de Kendisine biat ettiler, böylece Müslümanlar başsızlıktan, dağınıklıktan kurtulmuş oldu. En tabi olan, fitrî, aklî ve maslahata uygun olan da onun halifeliğidir. Peygamber Efendimiz ölmeden önce yazılı bir ahidname bırakmamış olsa da, Hz. Ebû Bekir'in faziletine dair mescidde konuşmuş, hasta yatağındayken onu ısrarla çağırtmış ve yerine imam tâyin etmiştir. Zaten Ashâb-ı Kirâm arasında da Hz. Ebû Bekir'in halîfeliğine karşı çıkan olmamıştır.

Hz. Ebû Bekir'e hilâfetinde "Halîfet-ü Rasûlillah" denilmiş, sonraki halifelere ise "Emîrü'l-Mü'minîn" denilmiştir.

Hz. Ebû Bekir kendisine yapılan bu özel biatın ertesi günü ashâbı Mescid-i Nebî'de topladı. Minbere çıkıp takip edeceği siyasetin esaslarını ortaya koyan bir hutbe îrâd etti ve akabinde resmen kendisine biat edildi.

Bu meşhur hutbesinde Allâh-ü Teâlâ'ya hamd ve senâdan sonra:

"Ey Müslümanlar! Sizin en iyiniz olmadığım halde sizin üzerinize halife ve emir oldum. Eğer doğru hareket edersem bana yardım ediniz. Yanlış bir iş yaparsam, bana doğru yolu gösteriniz. Doğruluk emanettir. Yalancılık hıyânettir. Ben Allah'a ve Resûlüne itâat ettikçe, siz de bana itâat ediniz. Eğer ben Allah'a ve Resûlüne âsi olur, doğru yoldan saparsam, sizin de bana itâat etmeniz lazım gelmez." buyurdu.

Hz. Ebû Bekir *Radıyâllâhü Anh* halife olduktan sonra ilk icraatı, Üsâme b. Zeyd'in komutasında hazırlanan orduyu sefere göndermek olmuştur. Zira Efendimiz'in vefat etmeden önce, Mûte savaşında şehid olanların intikamını almak üzere hazırladığı ve Suriye'ye doğru göndermeyi kararlaştırdığı ordu, Efendimizin rahatsızlığı ve ardından vefat etmesi sebebiyle yola çıkamamıştı. Bu ordunun başındaki Üsâme b. Zeyd'i bizzat Resûlüllâh seçerek mübarek eliyle ona bir de bayrak vermişti. Ordu henüz Medine'den çıkmamıştı ve Ashabı Kiram arasında ihtilaf söz konusu idi. Bu ihtilaf Üsâme b. Zeyd'in sefere çıkıp çıkmaması hakkında cereyan etmişti.

Altın Silsile

Câfer-i Sâdık

Câfer-i Sâdık hazretleri Ehl-i beytten olup, İmâmiyye mezhebinin kabul ettiği on iki imamın altıncısıdır. Hicri 83 (702) yılında Medîne-i Münevvere'de doğan Câfer-i Sâdık'ın babası Muhammed Bâkır, şehidlerin efendisi Hz. Hüseyin'in torunudur. Annesi Ümmü Ferve, Hz. Ebû Bekir'in torunu olan Kasım b. Muhammed'in kızıdır. Annesinin annesi ise Hz. Ebu Bekir'in oğullarından Abdurrahman'ın kızıdır. Dolayısıyla Câfer-i Sâdık; hem Peygamber Efendimiz Aleyhissalâtü Vesselâmın Nesl-i Pâkinden, hem de Hz. Ebû Bekir Radıyallâhü Anh'ın soyundan gelmektedir.

Künyesi Ebû Abdullah'dır. Aslında büyük oğlu İsmail'e nisbetle künyesi Ebû İsmail ise de, onun kendisinden önce vefat etmesi sebebiyle daha çok Ebû Abdullah diye anılmıştır.

Sâbir, Tâhir, Fâzıl ve Âtır gibi bir çok lakapları olan Câfer-i Sâdık'ın en meşhur lakabı "Sâdık"tır. Doğruluğu ve sadâkati o kadar çoktur ki, bundan dolayı kendisine "Sâdık" lakabı verilmiştir. Yine bununla alakalı hayatında hiç yalan konuşmadığı ve dinine her zaman sâdık kaldığı için bu lakabı aldığı söylenir.

Câfer-i Sâdık hazretleri, doğru sözlü olduğu gibi tatlı dilliydi. Güzel ve güleç yüzlüydü. Teninin rengi, beyaz-kırmızı karışımıydı, pembemsiydi. Saçları kumrala yakındı. Başı büyükçeydi. Bedeni sanki nûr saçıyordu. Orta boylu, güçlü kuvvetliydi. Büyük dedesi Hz. Ali Radıyallahü Anh'a çok benzerdi. On evlâdı olup yedisi erkek, üçü kız idi. Oğulları: Mûsâ Kâzım, İshâk, Muhammed, İsmâil, Abdullah, Abbâs ve Ali'dir. Evlâtlarının hepsi gerek zâhirî gerekse batınî ilimleri tahsil etmişler, zamanın büyükleri arasına girmişlerdi.

Câfer-i Sâdık'ın büyük dedesi Hz. Hüseyin'in şehid edilmesinden sonra, Peygamber çocukları siyâsetle uğraşmamış, kendilerini tamamen ilme vermişlerdir. Câferi Sâdık'ta, amcası Zeyd b. Ali'nin, yapılan zulümlerden dolayı yöneticilere isyan etmesi neticesinde öldürülmesinden sonra ağırlaşan şartların da tesiriyle, siyasetten tamamen uzaklaşmış ve Medine'de ilimle meşgul olmuştur.

Câfer-i Sâdık'ın hayatının bir kısmı Emevî halifeleri döneminde, bir kısmı da Abbâsî hilâfeti zamanında geçmiştir. Hilâfet, Abbâsî hânedanına geçtikten sonra da siyâsi tutumda bir değişiklik olmadığını görerek siyasetten uzak kalmaya devam etmiş, bir takım siyâsî çekişmelerin içine girmemiştir. O, mânevî otoritesini kurarak manâ âleminin halifesi olmuştur. Tabi bazı idareciler Onun mânevî nüfûzundan korkmuşlarsa da, mehâbeti karşısında ona saygı duymaya mecbur olmuşlardır.

Câferi Sâdık her yönden çok iyi yetişerek ilim ve fazilette zamanının bir tanesi oldu. Fıkıhta müctehid derecesine ulaştı. İmâm-ı Azâm Ebû Hanîfe, Onun hakkında; "Ondan daha fakih, fıkıh ilmini bilen kimse görmedim." buyurmuştur. Hadis ilminde sîka, güvenilir bir râvi olup, kendisinden pek çok hadîs-i şerîf rivâyet edilmiştir. Gerek Tabiinden gerekse Tebe-i tabiin neslinden pek çok hadis aldı. Bunların başında Babası Muhammed Bâkır ile, anne tarafından dedesi olan Kâsım b. Muhammed gelmektedir. Bunlardan başka, Ata bin Ebî Rebâh, Urve b. Zübeyr, Ubeydullah b. Ebû Râfî, Nâfî ve Zührî gibi birçok kimseden hadis öğrenip rivâyetlerde bulundu.

Kendisinden de, oğlu Mûsâ Kâzım, Şu'be, Süfyân-ı Sevrî, Süfyan b. Uyeyne, Yahya b. Said, İbni Cüreyc, İmâm-ı Azâm Ebû Hanîfe ve daha pek çok kimse hadîs-i şerîf rivâyet etmişlerdir.

Hadis ilminde, İmâm-ı Şâfiî ve Yahyâ bin Muîn, onun sika, güvenilir olduğunu bildirmişlerdir. Ebû Hatim şöyle demiştir: "Câfer-i Sâdık her mânâda kendisine güvenilen bir zattır." Buhârî dışında bütün Kütüb-ü Sitte müelliflerinin kendisinden rivayetleri bulunmaktadır.

Câfer-i Sâdık din ilimlerinde olduğu gibi, zamanın bütün fen ilimlerinde de söz sahibiydi. Neredeyse öğrenmedik bir bilgi bırakmamıştı. Her ilimde üstâd, her marifette mâhirdi.

Sâlih bin Ebil-Esved, İmâm-ı Câfer'in; "Beni kaybetmeden önce, her ilimden sorunuz. Ben-

den sonra size benim gibi söyleyen birisini bulamazsınız" buyurduğunu haber verdi. Fizik ve kimya ilimleri başta olmak üzere, bilcümle müsbet ilimlere vakıf olan Câfer-i Sâdık Hazretleri, bu ilimlerde de talebeler yetiştirmiş ve bu talebeler cebir ve kimya ilimlerinde çeşitli keşifler yapmışlardır. Hatta Kimyanın babası sayılan ve Kimya ilmi tarihinde ismi ölümsüzleşen, cebir ilminin de temellerini atan Cabir b. Hayyan, Câfer-i Sâdık'ın talebesidir. Bu konularla alakalı bin sayfalık bir kitap yazan Cabir b. Hayyan, bu kitabı Câfer-i Sâdık'ın beş yüz kadar risalesini cem ederek yazdığı rivayet edilmektedir.

Câfer-i Sâdık'ın en meşhûr talebesi ise, İmâm-ı Âzâm Ebû Hanîfedir. İmâm-ı Âzâm, Câfer-i Sâdık'ın derslerine ve sohbetlerine iki sene devâm ederek, o mârifet kaynağından zâhirî ve batınî ilimleri tahsil ederek çok istifâde etti. Bazı kaynaklarda: "İmâm-ı Âzam Ebû Hanîfe'nin babası Sâbit vefat edince, annesi Câfer-i Sâdık'la evlenmiştir. Böylece İmâm-ı Âzam, Câfer-i Sâdık'ın evlatlığı olmuştur." diye zikredilse de, Câfer-i Sâdık ve İmâm-ı Âzam'ın hemen hemen aynı yaşlarda olduklarına bakılırsa, bu iddianın doğru olma ihtimali uzak görünmektedir. Fakat dostlukları ve yakınlıkları bilinmektedir. Hatta Ebû Hanîfe'nin onu tanıdıktan sonra hayatında meydana gelen mânevî değişikliği ve Onun huzurunda kavuştuğu yüksek mertebeleri ifade etmek için: "Son iki yılım olmasaydı, Nûman helak olurdu" sözü meşhurdur. İmâm-ı Âzâm bu sözü ile hem hocası Câfer-i Sâdık hazretlerinin büyüklüğüne, hem de tarikat ve tasavvufun insanı kavuşturduğu yüksek derecelere işaret etmiştir.

Bir gün Caferi Sadık, İmâm-ı Âzam Ebû Hanîfe'ye sordu:

- Akıl nedir? Ebu Hanife cevap verdi.

- Hayır ile şerri temyiz eden melekedir. Câfer-i Sâdık:

- Onu atlar da temyiz eder. Mesela sahibi atın yanına gelirken, "ata ot mu getiriyor,

yoksa kırbaç mı vuracak?" bilir. Ebu Hanife bu söz üzerine durdu. Câfer-i Sâdık devam etti:

- Akıl; iki mühim hayır zuhur ettiği zaman, hangisinin daha hayırlı olduğunu temyiz

eden melekedir, buyurdu. Ebû Hanîfe aklın bu tarifini çok beğendi.

Bir keresinde Câferi Sâdık, Ebû Hanîfe'ye:

- Geyiğin azı dişi arasındaki dört dişinin kırılmasının haramlılığı hakkında görüşün

nedir? Ebû Hanîfe:

- Ey Allah Resûlünün torunu! Bu konuda bir bilgim yok. Bunun üzerine Câfer-i Sâdık

tatlı bir tebessümle şöyle dedi:

- Sen ki bu kadar çalışıp ilim için emek veriyorsun. Fakat geyiğin iki azı dişi arasında dört dişi bulunmadığını bilmiyorsun. Geyiğin sadece altta ve üstte ikişer dişi olur.

Bütün tasavvuf yolları, İmâm-ı Câfer-i Sâdık hazretlerinde birleşmektedir. Câfer-i Sâdık iki yoldan Resûlullâh'a bağlıdır. Birisi babalarının yolu olup, Hz. Ali radıyallâhü anh vâsıtası ile Resûlullâh'a bağlıdır ki, bu yola "Velâyet yolu" denir. İkincisi ise; annesinin babalarının yolu olup, Hazret-i Ebû Bekir vâsıtası ile Resûlullâh'a bağlanmaktadır. Bu yola da "Nübüvvet yolu" denir.

Câfer-i Sâdık, hem ana tarafından Ebû Bekr-i Sıddîk soyundan gelmesi, hem de Onun vâsıtası ile Resûlullah'tan feyiz alması sebebiyle, "Ebû Bekr-i Sıddîk, beni iki hayâta kavuşturdu." buyurmuştur.

Câfer-i Sâdık hazretleri, Resûlullah'tan gelen Peygamberlik ve Nübüvvet üstünlüklerine, Hz. Ebû Bekir, Selmân-ı Fârisî ve Kâsım bin Muhammed bin Ebû Bekir silsilesi ile kavuşmuştur. Evliyâlık ve velâyet üstünlüklerine de, Hz. Ali, Hz. Hasan ve Hüseyin, Zeyne'l-Âbidîn ve babası Muhammed Bâkır yolu ile kavuşmuştur.

İmâm-ı Malik, Onun hakkında şöyle demiştir: "O üç halde bulunurdu; ya namaz kılar, ya oruç tutar veya Kur'an okurdu. Hiçbir zaman temiz olmadan Allah Resûlünü ağzına almazdı. Boş yere konuşmazdı. Kendisini her gördüğümde kalkar minderine beni buyur ederdi."

Çok mütevâzı ve alçak gönüllüydü. Kimseyi hor görmez, her mümini kendisinden daha kıymetli bilirdi. Bir gün kölelerini yanına çağırdı ve onlara dedi ki:

- Gelin sizinle sözleşelim. Kıyâmet günü içimizden hangimiz kurtulursa, onun

diğerlerine şefâatçi olması için birbirimize söz verelim! Onlar bu teklife şaşırarak:

- Ey Allah Resûlünün evlâdı! Sizin bizim şefaatimize ihtiyâcınız mı var? Dedeniz

Muhammed Aleyhisselâm, bütün insanların ve cinlerin şefâatçisidir, dediler.

Câfer-i Sâdık:

- Ben yaptığım bu amellerimle, yarın kıyâmet gününde ceddimin yüzüne bakmaya utanırım, buyurdu.

Vücut için gerekli olan

Mineraller ve Elementler

Yunus ERSİN
bizimaktart@hotmail.com

Sodyum: Vücûdun içinde ve dışında olan hücrelerdeki suyun düzenlenmesi, kalp ritmi, sinir dolaşım sistemi dengesi, enzimlerin hareket etmesinde etkilidir. **Günlük İhtiyaç:** 2-3 gr. **Nerede Bulunur:** Yemeklik tuz, buğulama, salamura et, salam, balık ürünleri, ekmek, peynir ve maden suyunda bulunur. **Eksikliğinde:** Güçsüzlük, sinir bozukluğu, ilgisizlik, depresyon ve düşük tansiyon gibi rahatsızlıklar baş gösterir.

Kalsiyum: Kuvvetli dişlerin ve sağlam kemiklerin üretimini ve korunmasını sağlar. Kas kasılmaları ve gelişimi, kemiklerin korunmasında etkilidir.

Nerelerde Bulunur: Süt ve süt ürünleri, yağlar da dâhil badem, kuşkonmaz, brokoli, yeşil yapraklı sebzeler, baklagiller, fındık, ceviz, turunçgiller, somon balığı ve sardalye bulunur. **Günlük ihtiyaç:** 1000-1500gr. **Eksikliğinde:** Kaslarda güçsüzlük, kramplar ve kemik erimesi, deri rahatsızlığı, saç ve dişlerde rahatsızlık baş gösterir.

Potasyum: Vücuttaki suyun kontrolünü sağlar. Sinir ivmelerin kas çalışmasının uyarımını protein üretimi ve tansiyon düşürülmesinde etkilidir.

Nerelerde Bulunur: İşlenmemiş tahıl, ekmek, fasulye, et, süt, muz, portakal, kayısı, avokado, incir, hurma, kuru üzümde bulunur. **Günlük İhtiyaç:** 2–4 gr.

Eksikliğinde: Vücudun tüm kuvvetinin tükenmesi, deri hastalıkları, periyodik baş ağrısı, kabızlık, tansiyon düşmesi, kaslarda ağırlık yapar.

Magnezyum: Sinir uyarılarının kaslara gitmesi, kan pıhtılaşmasının önlenmesi, bağışıklık sisteminin güçlenmesi, stres anında adrenalin salgılanması,

hücrelere oksijen salgılanması, migren ataklarının engellenmesinde etkilidir.

Nerede bulunur: Soya fasulyesi, fındık, ceviz, balık, süt ürünleri, mısır, maya, susam, peynirde bulunur.

Günlük ihtiyaç: 300–600 mg. **Eksikliğinde:** Kas şikâyeti, baş dönmesi, sersemlik, huzursuzluk, kalp, kan dolaşımı ve kilo kaybı gibi rahatsızlıklara sebep olur.

Fosfor: Diş, kemik, böbrek, hücrede enerji, beyin çalışması, fiziksel dayanıklılık, sinir uyarıları ve enerji elde edilmesinde etkilidir. **Nerede bulunur:** Balık, et, yumurta, kuşkonmaz, süt ürünleri, mısır, susam, işlenmemiş tahıl ürünleri, fındık, ceviz, maya ve peynirde bulunur. **Günlük İhtiyaç:** 800 mg kadardır. **Eksikliğinde:** Kas güçsüzlüğü, kemik şikâyetleri, sinir zayıflığı, Anksiyate, yorgunluk, zayıflık gibi rahatsızlıklara sebep olur.

Kükürt: Bağ dokusu, tırnak üretimi, kan şekeri seviyesinin kontrolü, vücûdun zehirden temizlenmesi, safra üretiminde etkilidir. **Nerede bulunur:** Yumurta sarısı, et, süt, fındık, ceviz ve sebzede bulunur. **Eksikliğinde:** Kuru çatlak deri, tırnak kırılması, saç dökülmesi ve zayıflık baş gösterir.

Kloroid: Sıvıların hücrelerin iç ve dışına dağılımı, mide asidinin üretimi, hormon transferi ile ilgilidir. **Nerede bulunur:** Yemek tuzu içeren her türlü besin, salam, sucuk, ekmek ve peynirde bulunur. **Günlük ihtiyaç:** 2-3gr. **Eksikliğinde:** Sindirim bozukluğu, kas zayıflığı, güçsüzlük belirtileri gösterir.

Elementler

Demir: Kana ve kaslara rengini veren maddelerin üretimi, oksijen metabolizmayı canlandıran enzimlerin üretimi yüksek performans esnasında enerji tüketiminde etkilidir. **Nerede bulunur:** Et, karaciğer, balık, yumurta sarısı, yeşil sebze, işlenmemiş tahıl ürünleri, fındık, ceviz, ekmek, fasulye, soya ürünler, kayısı, böbrek, armut ve şeftalide bulunur. **Günlük ihtiyaç:** 25–50 mg. **Eksikliğinde:** Kansızlık, çabuk yorulma, isteksizlik, iştahsızlık, şişmanlık, zihinsel işlevlerde zayıflama, saç kırılması ve dökülmesi gibi belirtiler gösterir.

Flor: Diş çürüklerine neden olan ağız bakterilerinin durdurulması, kuvvetli kemik bağ ve bağların dokusunun üretiminde etkilidir. **Nerede bulunur:** Balık, et, işlenmemiş tahıl ürünleri, çay, kahve, su ve maden suyu, soya fasulyesinde bulunur. **Günlük ihtiyaç:** 100-200mg. **Eksikliğinde:** Diş çürümesi, kemik erimesi baş gösterir.

Çinko: Bağışıklık sistemi, yaraların iyileşmesi, ensülin üretimi, sağlıklı cilt ve saçlar, büyüme ve cinsel hormona tat ve koku keskinliğinin sağlanması, kemiklerin gelişimi ve oluşumunda etkilidir. **Nerede Bulunur:** Deniz ürünleri, fasulye, yumurta, ceviz, fındık, mantar, baklagiller, ay çiçek yağı ve çekirdeğinde bulunur. **Eksikliğinde:** Derinin pullanması, saç dökülmesi, yaraların geç iyileşmesi, enfeksiyona sık yakalanma, tırnaklarda incelme, prostat bozuklukları, hafıza kaybı ve cilt lezyonlarında görülebilir. **Günlük İhtiyaç:** 25–50 mg.

Selenyum: E vitamini ile hücrelerin ve yağların oksitlenmeden korunması, kanserden korunma, vücudun zehirden arındırılması, pankreasın çalışması, doku esnekliğinde etkilidir. **Nerede bulunur:** Et, balık, süt ürünleri, soya fasulyesi, brokoli, sarımsak ve soğanda bulunur. **Günlük İhtiyaç:** 100–200 mg. **Eksikliğinde:** Enfeksiyona sık yakalanma, görmede zayıflık, kalp rahatsızlığı, gelişme bozukluğu, pankreas yetmezliği baş gösterir.

Bakır: Cildin ve saçların rengi, alyuvar bağışıklık sistemi, kemiklerin oluşumu, enerji üretimi. **Nerelerde bulunur:** Karaciğer, balık, kabuklu hayvanlar, yapraklı sebzeler, bezelye, fındık, ceviz, mantar, çavdar, badem, kuru üzüm, avokado, pancar ve fasulyede bulunur. **Günlük İhtiyaç:** 2-4mg. **Eksikliğinde:** Kansızlık, egzama, saç dökülmesi, düşkünlük, solunum bozukluğu baş gösterir.

İyot: Hücrelerde büyüme ve enerji üretiminde sorumlu olan pankreas hormonlarının üretimi, besinlerden enerji kazanımı fiziksel ve zihinsel gelişiminde etkilidir. **Nerelerde bulunur:** Deniz balıkları, sebze ve iyotlu tuzda bulunur. Günlük İhtiyaç: 150–200 mg. **Eksikliğinde:** Guatr, büyüme bozuklukları, aşırı kilo, yoğunlaşma eksikliği, tiroit ve enfeksiyon bozukluğu, ishal, kusma ve yorgunluk baş gösterir.

Manganez: Antioksidan, enzimlerin canlandırılması, yağ tüketimi, kıkırdak üretimi, sağlıklı bağışıklık sisteminde etkilidir. **Nerelerde bulunur:** Ananas, fındık, ceviz, baklagiller, sebze ve kakaoda bulunur. **Günlük İhtiyaç:** 2-5 mg. **Eksikliğinde:** Zayıf kemikler, zayıf sinirler, enfeksiyona sık yakalanma baş gösterir.

Krom: Kan şekeri kontrolü, karbonhidrat tüketimi, yağ yakımın da etkilidir. **Nerelerde bulunur:** Siyah çay, kakao, bal, fındık, ceviz, peynir, et ve mantarda bulunur. Günlük ihtiyaç: 150–200 mg. **Eksikliğinde:** Yüksek kolestrol, yorgunluk ve sinirlilik baş gösterir.

Kıssadan Hisse...

"Bedeli Çanakkale'de Altın Olarak Ödenecektir"

Mustafa Ramazan BURSEVİ
bilgi@arifandergisi.com

Henüz talebe iken gönüllü olarak cepheye giden Mehmet Muzaffer, üç aylık bir tâlimden sonra "zâbit (subay) namzedi" olarak 1916 yılının Mart ayında, Çanakkale cephesinde idi. Müttefik İngiliz ve Fransız kuvvetleri, Çanakkale'de uğradıkları yenilgilerden, verdikleri yüz elli bin civarındaki asker zâyiatından sonra boğazı geçemeyeceklerini anlamışlar, 1915 yılının son haftasıyla 1916 yılının ilk haftasında, bütün hatları tahliye ederek çekip gitmişlerdi.

Mehmet Muzaffer Çanakkale'ye vardığında harp durmuştu. Zaman zaman İmroz-Bozcaada'da üstlenmiş olan düşman gemileri ve uçakları bombardımanda bulunuyorlarsa da, 1915 Nisan'ından, Aralık ayı sonuna kadar sekiz ay süren kanlı boğuşmalara kıyasla, bu bombardımanlar bir hiç mesâbesindeydi. Çanakkale'deki birliklerin büyük bir kısmı, Kafkas, Irak ve Filistin cephelerine sevk edileceklerdi. Onun için bu birlikler hazırlanma ve noksanları tamamlama emri aldılar.

Muzaffer, birliğinin alay karargâhında görev almıştı. Alayın kamyon ve otomobil lastiğine âcilen ihtiyacı vardı. Bunlar ise ancak İstanbul'dan temin edilebilirdi. Muzaffer, son derece uyanık ve becerikli bir İstanbul çocuğu olduğundan, karargâha gerekli malzemenin alınıp temin edilmesi için onu görevlendirdiler. Bu iş için gereken paranın verilmesi için de, kendisine Erkân-ı Harbiye Riyâseti'ne hitâben yazılı bir tezkere verdiler.

O yıllarda, büyük şehirlerde bile otomobil, kamyon gibi araçlar çok nâdir rastlanan vâsıtalardı. Hele bunların lastikleri yok denecek kadar az olduğundan, karaborsaydı.

Muzaffer bu görevi yerine getirmek için derhal İstanbul'a geldi. Alayının ihtiyacı olan malzemeleri araştırdı ve nihayet aradığı malzemeyi Karaköy'de bir Yahûdi'nin dükkanında buldu. Fiyatlar çok yüksekti, ama yapacak başka bir şey de yoktu, mecburen anlaşmaya vardı. Bu malzemeyi almak için gereken miktardaki parayı almak üzere Erkân-ı Harbiye'ye gitti. Elindeki tezkereyi ibraz etti. Oradan onu gerekli birime havâle ettiler. Muzaffer az sonra yaşlı bir kaymakam (yarbay)'ın huzurundaydı. Kaymakam bey, kendisine uzatılan tezkereyi okudu. Karşısında hazırol vaziyetinde duran ihtiyat zâbit namzedine baktı. İsteyeceği paranın miktarını sormadan "Ne alınacak?" diye sordu. Muzaffer: "Otomobil ve kamyon lastiği" diye cevap verince, kaymakam bir an durdu. Sonra Muzaffer'in gözlerinin içine dik dik bakarak: "Bana bak oğlum! Ben askerin ayağına postal, sırtına kaput alacak parayı dahi bulamıyorum, sen kalkmış bana otomobil lastiğinden bahsediyorsun! Haydi, yürü git, insanı günaha sokma... Para mara yok!" dedi.

Muzaffer, selâmı çaktı ve dışarı çıktı. Harbiye Nezâreti'nin (bugünkü hukuk fakültesi binâsının) bahçesinden dış kapıya doğru ağır ağır yürürken, ne yapacağını düşünüyordu. Bu malzemelere alayın çok ihtiyacı vardı. Eldeki (Almanlar'ın verdiği) iki Mercedes-Benz kamyon ve iki binek arabası lastiksizdi. Diğer malzemeler de mutlaka lâzımdı. Kendisini de, bunları bulur ve alır diye vazifelendirmişlerdi. Evet, malzemeyi bulmuştu, fakat onları alacak para yoktu. Eli boş olarak da dönemezdi, mutlaka bir çaresini bulması lâzımdı.

Muzaffer bunları düşüne düşüne Bâyezid

Meydanı'na geldi. Birden durdu, kendi kendine gülmeye başladı, çünkü aradığı çareyi galiba bulmuştu! Doğru Yahûdi tüccarın yanına gitti ve: "Paranın tediye muâmelesi akşamüstü bitecek. Akşamdan sonra da gelip malları almam mümkün değil, çünkü malzemeyi gece kaldıracak yerim yok. Yarın öğleden evvel vapurum Çanakkale'ye kalkıyor, yetişmem lâzım. Onun için yarın sabah ezanında geleceğim, malları mutlaka hazır edin..."dedi. Yahudi tüccar: "Peki" dedi. Muzaffer oradan ayrılırken ilâve etti: "Altın para vermiyorlar, kâğıt para verecekler" Yahûdi tüccar yine "Peki" dedi.

Ertesi sabah Muzaffer, Merkez Komutanlığı'ndan sağladığı araba ve neferle, sabah ezanı vakti, Yahûdi tüccarın dükkanının kapısındaydı. Ortalık daha yeni yeni aydınlanıyordu. Yahudi tüccar malları hazırlatmıştı. Havagazı fenerinin yarım yamalak aydınlattığı o loş karanlıkta mallar arabaya yüklendi. Muzaffer, malzemenin bedeli olan yüz kaymeyi (yüz liralık kâğıt parayı) Yahudi tüccara verdi. Malzeme yüklü araba dörtnala Sirkeci'ye doğru hareket etti. Limana geldikten az sonra da bütün mallar gemiye yüklenmişti. Bir müddet sonra gemi denize açılmış ve Çanakkale yolunu tutmuştu...

Üç gün sonra Yahûdi tüccar, elindeki yüzlük kaymeyi bozdurmak üzere Osmanlı Bankası'na gitti. Ama banka bu parayı bozmadı, çünkü bu para sahteydi.

Meğer Muzaffer çaresiz kalınca, para basımında kullanılan kâğıdın aynısını, Karaköy kırtasiyecilerinden tedârik etmiş ve bütün gece oturup, çini mürekkebi ve boya ile gerçeğinden bir bakışta ayırt edilemeyecek mükemmellikte, taklit para yapmıştı. İşte Yahudi tüccara verdiği para buydu. O devrin hakiki paralarının üzerinde bulunan yazılar arasında, bir de: "Bedeli Dersaâdette altın olarak tesviye olunacaktır." şeklinde bir ibâre bulunuyordu. Muzaffer ise yaptığı taklit paradaki bu ibâreyi şöyle değiştirmişti:

"Bedeli Çanakkale'de altın olarak tesviye olunacaktır."

Onun burada "altın" dediği, Çanakkale'de Mehmetçiğin akıttığı, altından da kıymetli olan kanı idi...

Yâhudi tüccar bu olayı pek mesele yapmadı. Yapmak mı istemedi, yapmaktan mı çekindi Allah bilir. Ancak bu olay bütün İstanbul'a yayıldı. Dünyada emsâli olmayan ve bundan sonra bir daha olması mümkün olmayan bu hâdise, Şehzâde Abdülhalim Efendi'nin kulağına kadar gitti. Şehzâde hemen lalasını göndererek Yâhudi tüccarı buldurdu. Elindeki Muzaffer'in taklit olarak yaptığı o yüz kaymenin bedelini, altın olarak ödeyip aldı. Ve onu çok zarif, sedef kakmalı, içi kadifeli bir mücevher çekmecesine yerleştirip, İstanbul Polis Okulu'ndaki Emniyet Müzesi'ne hediye etti. Bu emsalsiz parça müzede şeref mevkiinde muhafaza olundu.

Şehid Mehmet Muzaffer'in taklidini yaptığı paranın aslı 50 liralık kâğıt paradır. Bu kâğıt paralar, üzerlerinde de yazılı olduğu gibi, Rûmi 6 Ağustos 1332 (M.18.8.1916) tarihli kanunla tedâvüle çıkarılmıştır. Bu tertip kâğıt paraların en büyük kıymette olanı 50 liralıklardır. Yüz lira olarak bu tipte herhangi bir para basılmamıştır. Her halde Şehid Muzaffer'in alacağı malzemenin bedeli elli liranın çok üstünde olmalıdır ki, iki tane elli lira imâl edecek olsa, vakit yetmeyecek olduğundan, tek bir yüzlük yapmıştır. Bu kâğıt paralar, henüz yeni tedâvüle çıktığından, getirip veren de subay olduğundan, Yahudi tüccar bu çeşit yüzlük kâymenin mevcut olup olmadığını araştırmak lüzûmunu görmemiş olmalıdır. Esasen Muzaffer'in sabah ezanı vaktinde gelmesi de, hem karanlık sebebiyle paranın iyice incelenmesine imkân bırakmamak, hem de sabahın o saatinde her taraf kapalı olduğundan, sağa sola sormak ihtimâlini de ortadan kaldırmak için olmalıdır.

Teksir ve fotokopi makinelerinin bile henüz îcad edilmediği yıllarda, bugün son sistem âletlerle çalışan kalpazanlara taş çıkartacak şekilde, hem de el yordamıyla bu derece başarılı bir taklidi yapabilmek, üstelik de bunu bir gecenin sınırlı saatleri içine sığdırmak; kesinlikle sahtekârlık değil, bilakis vatanını müdâfaa aşkıyla yanıp tutuşan bir askerin, büyük bir san'at şâheseridir.